12 Eylül 1986
12. September 1986
Nummer 91
15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇİKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.- KRN
İSVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

Türk-İş mitingleri tek tek yasaklanıyor
İşçilerin diğer kesimleri de etkilemesinden korkuyorlar

28 Eylülde yapılacak ara seçimler öncesi tüm yurtta baskılar yoğunlaşıyor. Türk-İş'in aldığı karar gereğince 4 ilde yapılması planlanan Manisa, Samsun, Gaziantep' mitingleri olay çıkabileceği gerekçesiyle keyfi bir şekilde engellendi.

● Yazısı Sayfa 3'de



Evren-Özal yönetimi protesto ediliyor

12 Eylül'ün 6. yıldönümünde diktatörlük yurdumuzda açıkça eleştiriliyor, işkenceler, yolsuzluklar tek tek ortaya seriliyor. Yurtdışında da çeşitli yürüyüş, toplantı ve mitingler düzenleniyor. Türkiye'deki barış ve demokrasi güçleriyle dayanışma amacıyla gerçekleştirilen eylemleri önümüzdeki sayımızda okuyabilirsiniz.

● Yazısı Sayfa 5'de

Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne (DGM) karşı büyük direnişin 10. yıldönümünde T. Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet Karaca ile günümüze de ışık tutan bir söyleşi yaptık

"Başarıya ortak eylemle ulaştık"



● Yazısı Sayfa 4'de



İstanbul'da korkunç katliam
Terör yine tırmandırılıyor

İstanbul'da 6 Eylül günü Neve Şalom Sinagogu'nda ibadet etmekte olan 24 kişinin ölmesine neden olan bombalı ve silahlı saldırı tüm dünyada büyük üzüntü ile karşılandı. Bir basın açıklaması yapan FIDEF, Sinagog saldırısını bir cinayet olarak niteleyerek suçluların bulunmasını ve cezalandırılmasını istedi.

● Yazısı Sayfa 3'de

Van, Hakkari, Diyarbakır illerinde SHP milletvekillerine köylüler yapılan baskıları anlattılar.

Ballı köyünün





Ballı köyünün tüm erkekleri gözaltında

Yazısı Sayfa 3'de





Ölümünün 2. yılında karısının ağzından Yılmaz Güney

Yazısı Sayfa 11'de

Terörün panzehiri

GÜNLERDİR gazeteler İstanbul'da yapılan katliamın resimlerini yayınlıyorlar. Parçalanmış vücutlar, ağır yaralılar, ölenlerin yakınları. Terörün korkunç sonuçları milyonlarca yurttaşın gözleri önüne serildi. Hiçbir şeyden habersiz ibadete giden insanları hedef alan bu saldırı karşısında tepki duymamak mümkün değil. İster istemez **"insan olan böyle cinayet işler mi?"** diye soruyoruz.

KANLI saldırıyı yapanlar her halde analarından birer katil olarak doğmadılar. Kendi şahısları için bir çıkar peşinde olmadıkları da ortada. Masum insanları öldürmeyi kahramanlık sanan ölüm makinaları haline nasıl getirildiler?

6 EYLÜLDE İstanbul'da yaşanan tüyler ürpertici sahne Beyrut'ta neredeyse her hafta yaşanıyor. Yüzlerce insan ansızın patlayan bombalarla parçalanıyor, yanıyor. Israil uçaklarının bombaladığı Arap köylerinde, Filistin mülteci kamplarında ölenlerin sayısı bile belli değil. Bunda gözyaşı ve acı içinde doğup büyüyen gençler arasında her türlü merhamet duygusunu yitirenler varsa suç kimin?

EĞER teröre karşı tepkimiz vahşet karşısında duyulan infial düzeyinde kalırsa terörü körükleyenlerin istediği olmuş demektir. Çünkü terörün ardında ruh hastaları değil, emellerine varmak için planlarını inceden inceye hesaplayıp sinsice uygulayan güçlü örgütler var. Sorulması gereken soru şudur: Bu katliam hangi hain emellere hizmet ediyor?

TÜRKİYE'DE "terör yeniden hortladı" havası estirilerek seçimlerde muhalefete oy vermeyi düşünen seçmenler mi sindirilecek? Ülkemizde Filistin halkının haklı davasına duyulan sempati gölgelenerek ABD'nin ve siyonizmin oyunlarına daha uygun bir ortam mı yaratılacak? Yoksa Libya'ya saldırmak için fırsat kollayan Amerikan 6. Filo'suna haftalardır aradığı bahane mi yaratılacak? İstanbul'daki katliamın bu amaçların hepsine de uygun olması ilginç değil mi?

KUŞKULARIMIZI hayalgücü mahsulü olarak görmek isteyenlere emperyalist gizli servislerin yalnızca son bir yıl içinde ortaya çıkarılan terör eylemlerini hatırlatalım: Federal Alman **"anayasayı koruma örgütü"**nün Hannover yakınlarındaki bir hapishanenin bombalanma ve Münih'

Türkiye Postası

Devamı 2. Sayfada

Özgürlük türkülerimiz ve umutlarımız birleşiyor



Yıllar önce sallanmaya başlayan Pinochet rejimi hâlâ nasıl ayakta durabiliyor. Şilili politik göçmenlerle bu konu hakkında görüştük. Yazısı Sayfa 9'da

Danimarka'da 100 işçi direnişte

Merkezi Danimarka'nın Rodøvre kentinde bulunan IRMA süper market zincirinin merkez deposunda çalışan yüz kadar işçi direnişe başladı. Her gün ağır yük taşımalarına rağmen başka ücretlilere tanınan ücret artışının kendilerine tanınmaması üzerine depo işçileri greve gitti. Işçiler, patronun grevci işçilerin işini başkalarına yaptırması üzerine depo giriş-çıkışını kontrol etmeye başladılar.

Yazısı Sayfa 7'de

Bağlantısızlar Hareketi'nin 8. Zirve Konferansı Zimbabve'de toplandı

Silahsızlanma en önemli görevdir

Hiçbir askeri bloğa bağlı olmayan 101 ülkenin oluşturduğu Bağlantısızlar Hareketi' nin 8. Konferansı Zimbabve' nin başkenti Harare'de yapıldı. Konferansta silahlanma yarışının, atom denemelerinin durdurulması, atom savaşı tehlikesinin önlenmesi istendi. Yazısı Sayfa 8'de

BU SAYIDA

Alman mahkemelerinden iki olumlu karar

Geçtiğimiz günlerde iki Federal Alman mahkemesi bu ülkede yaşayan yurttaşlarımız açısından önemli kararlar aldılar. Bunlardan biri bedelli askerlik yapacak olan gençlerle ilgili. Buna göre askerlik için Türkiye'de geçen süre işçinin yıllık izninden kesilemiyor. Diğer karar ise annelik izninden yararlananlarla ilgili. Mahkeme kararında, patronun annelik izni hakkını kullanan kadın işçilerden bu izinde geçen süreyi 13. maaş veya noel parası gibi ödeneklerden kesemeyeceğini tesbit ediyor.

Yazısı Sayfa 5'de

Terörün panzehiri

Başı 1. sayfada

te değişik sabotaj ve bombalama eylemlerini yaptırttığı temmuz ayında açıklanmadı mı? Beyrutta bir camiyi bombalayarak seksen küsur kişinin ölümüne sebep olanların bizzat Reagan'ın emriyle CIA tarafından yetiştirildiği Amerikan Washington Post gazetesi tarafından açıklanmadı mı? 1973 yılında Italya'nın Bologna şehrinde tren istasyonunda 80 kişinin ölümüyle sonuçlanan bombalı saldırıya bulaştıkları için Italyan gizli servisi SISMI' nin iki yüksek rütbeli subayı yine bu yıl mahkum olmadı mı? Atom denemelerine karşı çıkan barışçıların bindiği gemiyi bombalayıp batıran Fransız gizli servisi değil mi? Bu örnekleri daha da çoğaltabiliriz. Fakat gerek yok. Ortada olan bir gerçek var: Emperyalist servisler işlerine geldi mi hiç çekinmeden teröre başvuruyorlar.

Bu yöntem yeni değildir. Hitler 1 Eylül 1939'da Polonya'ya saldırarak II. Dünya Savaşı'nı başlatırken bahane olarak bir gece önce Polonyalıların Gleiwitz'teki Alman radyo istasyonuna saldırdıklarını iddia etmişti. Sonradan bu saldırının bizzat Hitler'in emriyle Polonyalı kılığına girmiş SS subayları tarafından düzenlendiği ortaya çıktı.

HITLER'in yöntemleri bugün de uygulanıyor. Şu farkla ki, Naziler düzenledikleri provokasyonları kendi adamlarına yaptırmak zorunda kalırken günümüzde emperyalist gizli servisler daha avantajlı durumdadır: Çünkü kime hizmet ettiğini bilmeden ve hatta çoğu zaman emperyalizme karşı mücadele ediyorum sanarak emperyalizmin provokasyonlarına alet olan insanlar bulabiliyorlar.

ALTI yıl önce 12 Eylül darbesini yaparak ülkemizde dikta rejimini kuranların en sık kullandıkları gerekçe **"terörü önlemek için darbe zorunlu idi"** yalanı olmuştur. Gerçekler ortaya çıktıkça bu yalana aldananların sayısı azalıyor.

ISTANBUL'da yapılan katliam demokrasiyi ortadan kaldırmakla terörün önlenemeyeceğini bir kere daha ispat etmiş oldu.

TERÖRÜ körükleyenler bu yoldan kamuoyunu etkilemeyi, halkı korkutup sindirmeyi, ülke yönetiminde devre dışı bırakmayı amaçlarlar. Bu planı engellemek geniş halk yığınlarının ülke kaderine gerçekten yön verebildiği bir ortamı yaratmakla olabilir. Bu yüzden diyoruz ki: Terörün panzehiri demokrasidir.

Türkiye Postası

OKUYUCU POSTASI



Victor Hugo

Yüzümü denize çevirip hasır üstüne uzanmışım. Ayaklarım sıcacık kumda. İnsanlar yanyana güneşleniyor, çocuklar ıslak yerlerde masallara özgü kuleler yapıyor, su kanalları açıyorlar. Ötelerde yelkenliler, kayıklar...

Güneş cömertçe ısıtıyor hepimizi. Ah diyorum, ah şu yaşamak, şu dünyamız ne kadar güzel!

Ve sonra yeniden elimdeki kitabın sayfalarına dalıyorum. **Victor Hugo - Bir Dehanın Romanı.** Eline koluna sağlık Server Tanilli, bu kitabı yazdığın için, bize Hugo'yu tanıttığın için.

Gazetemizin tüm okuyucuları, hepinize sesleniyorum ve soruyorum: Bu kitabı okudunuz mu? Yanıtınız **"evet"** ise kutlarım sizi, yok **"daha okumadım"** diyorsanız, her işinizi bırakın, ivedi okuyun onu!

Bir de ricam olacak ki, bunu gazetemiz yerine getirebilir. Profesör Server Tanilli'nin yayımladığı tüm yapıtlarının bir listesi okuyucuların bilgisine sunulsun!

Venedik'in 120 km. doğusunda bir kumsalda onu okuyorum ben. Sayfa 160, **"Sefiller"**in Milano'da yayımlanan İtalyanca çevirisinin yayımcısı Daèli'ye mektup, 18 Ekim 1862. Bu mektubu İtalya'da okumadan daha iyi ne olabilir? Şu raslantıya bakın! Yola çıkmadan çantama yerleştirdiğim kitapta bu mektubun yeraldığının bile farkında değildim.

Ayağa kalkıyorum. İncecik kuma gömülüyor ayaklarım. Diyorum ki: **"Ben Sefiller'i daha okumadım, onu da mutlaka temin etmeli ve okumalıyım!"**. Böyle düşünerek mavi denize koşuyorum. Vücudumu suya alıştırdıktan sonra, atıyorum kendimi dalgalara, yüzüyorum, seviniyorum ve tekrar yüzüyorum. Sevincim, Victor Hugo'yu tanımış olduğum ve bir okuyucu mektubu ile daha birçok okura onu tanıtacağımdan kaynaklanıyor.

Ozan Toprak/Stuttgart

Hediye: Türkiye Postası aboneliği

Bu mektupla birlikte Ali Ulucan'a hediye etmek istediğim 6 aylık abone fişini de gönderiyorum.

Bundan birkaç hafta önce kardeşim, hanımı ve iki çocuğu araba ile izine giderlerken Münih yakınlarında büyük bir kaza geçirdiler. Kendilerine birşey olmadı, ancak araba kullanılamayacak bir hale geldi.

Bu zor durumda, Ali Ulucan ve hanımı, kardeşimi ve ailesini yanlarına alıp, yaşadıkları tek odada bir hafta misafir edip, onlara yardım ettiler. Kardeşime araba götürdüğümde Ali ağabey ve hanımı ile tanıştım. İnsanlara karşı sevgim ve güvencem daha da arttı.

Kendisini Türkiye Postası' na abone yaparak teşekkür etmek istiyorum.

Mülayim Hüseyin/ Hamburg

Moralimin bozulmasına izin vermeyeceğim

Ben 6.3.1983 tarihinde Hollanda'ya işçi ailesi olarak geldim. Bir süre işsizlikten sonra 25.7. 1983 yılında G.J. Van Der Bent et firmasına girdim. Bu firmada halen çalışıyorum. Bu üç sene içerisinde çekmediğimiz çile kalmadı. Verdiği ücret hiç çalışmayıp da sosyal ödenek alan bir vatandaşınkinden az, mesai zorunlu, haftada en az yirmi saat mesai yapıyoruz, bunun on saatini anca alıyoruz. Bunlar yetmiyormuş gibi bizim işçi olup da kendi çıkarını ön planda tutan patrona yardakçılık eden iki işçinin tutumuyla patronun baskısı her geçen gün daha da artıyordu. Patron ağzını açıp da konuşmaya başladı mı, küfürle hitap ediyordu. Karşılığını veren işçiyi de tutup kapıya atıyorlardı. Böylelikle yedi sekiz arkadaş haksız çıkış almış oldu. Biz bu durum karşısında ne yapacağımızı şaşırmıştık. İçimiz birbirini tığım fabrikanın durumunu ilettim. Bu arkadaşlar bizim kendi içimizde birliğimizi sağlamamızı ve sendikalaşmamız gerektiğini anlattı. Biz birliğimizi sağlayıp sendika üyesi olduktan sonra sendikayla birlikte patronla konuşmaya gittik. Patron sendikayla bir türlü konuşmaya yanaşmıyordu.

Sendikanın girişimiyle genel greve gittik. Patron bütün tehdit ve baskılarına rağmen bizim geri adım atmayacağımızı görünce bizimle anlaşmak istediğini söyledi.

Bizim istemlerimiz şunlardı: Herşeyden önce biz köle değil bir işçi olduğumuzu ve bize insanca muamele yapılmasını istiyorduk. Çalışma saatinin sekiz saat olmasını ve fazla mesainin mecbur tutulmasını istemiyor ve asgari ücretimi tam olarak almayı talep ediyorduk. Patron bu isçalışamadık. Patron paramızı ödemedi sendika da yıldırım mahkemesi açtı, mahkeme kararıyla üç aylık hakkımızı eksiksiz aldık. Fabrikada işler başladığında arkadaşları çağırdı beni ise çağırmadı. Çünkü beni bu işin elebaşı biliyordu. Patronun bu tavrına karşı çalışan arkadaşlar işi durdurdu. Patron mecbur kaldı arkadaşlarımın örgütlü direnişi karşısında işe almaya. Ve halen çalışmaktayım.

Bayram Korkmaz/Hollanda

Eleştiriler ve öneriler

Değerli dostlar,

Okuyucusu olduğum **Türkiye Postası**'nın kendimce eksik, yanılgılı bulduğum birkaç konu üzerindeki eleştirilerimi belirtmek amacıyla yazıyorum.

1- En başta göçmen insanların gazetesi olması gereken TP' nin her sayısında yaklaşık 4-5 sayfasının Türkiye ile ilgili yazılarla dolması, bence fazla bir orandır. Her ne kadar seçilen yazıların, konuların yarı magazinli olup, okuyucuya hoş gelebilecek türden olmasına karşın, bu kadar fazla yer kaplaması gereksiz, ki çoğunu diğer burjuva yayın organlarından okuyoruz.

2- Bilindiği gibi Türkiyeli okurların; okuma alışkanlıklarını ve cümleleri uzun uzun, neredeyse heceleyerek okuduğunu gözönüne alırsak, cümlelerdeki uzun yazılar okuyucuyu sıkmakta, yormakta, diğer sayfalara olan okuma ilgisini azaltmaktadır. Bunu büyük ölçüde gidermenin yolu olan kısa cümleler kullanılması gerekir.

3. **"Okuyucu şiirlerinden seçmeler"** köşenizde çıkan şiirlerin tümünün artık şiir işçiliği, kurgu, semantik olarak geride bıraktığımız tarzda olması gereken şiirlerden seçilmiş bence diğer bir olumsuz yöndür. Şiirlerin tümünde; emek, sömürü, patron, kızıl, -bunlara karşı olduğum anlamı çıkartılmasın- kelimelerin geçtiği şiirler oluşturuyor. Acaba gönderilen şiirler arasında hiç mi; sevgi, bireysellik, doğa üzerine yazılmış şiirler yok veya şiirleri seçen arkadaşlar hâlâ o **"yüzyıllardalar mı?"**

4. Türkiye Postası'nın **"ilan"** kısmında TKP yayınlarının ilanı olması bence yanılgıdır. Neden yanılgıdır? Çünkü zaten bir politik örgütün neredeyse **"yayın organı"** denecek gözle birçok çevrenin baktığı gazetede sadece TKP ilanlarının olması bu kanıyı kırmak, daha çok çevreye ulaştırmak için uğraşı veren bizleri zor durumda bırakmaktadır. Alternatif olarak diğer parti yayınlarından, kişilerinden kitapların ilanı veya bu ilanların kaldırılması.

5- Okuyucularımızın bir kısmı Türkiye Postası'nın fiyatını fazla bulmaktadırlar. Diğer yayınlara göre daha pahalı olan TP'nin hiç olmazsa diğerlerine göre daha teknik ve diğer yönlerden nitelikli olması gerekmez mi? Yine, küçük bir nokta 2,5 markın karşılığı 20 şilin midir?

6- Kanımca TP'nin 4500-5000 tiraj arasında sıkışıp kalmasında bunların da rolü vardır. Oysaki böylesine geniş yığınları kucaklayabilecek gazeteyi tiraj ve diğer yönlerden geliştirmek kaçınılmaz bir sorun olmalıdır. Bu konuda geniş bir okuyucu anketi yaparak en geniş kesimin **"Nasıl bir TP beklenti ve isteklerini"** öğrenmek gerekir.

7- Yeni başlatılan **"Göçmen örgütlerinde çalışmalar"** konulu yayın çok yerindedir. -Her ne kadar çok gecikmiş de olsa-.

8- TP ile ilgili afişlerin hazırlanarak Avrupa şehirlerini süslemesi, en geniş kesime aktarılması gerekmez mi?

Umuyorum ki, eleştirilerim gözönünde tutulur, sayfalarınızda olmasa bile adresime bir mektupla yanıtlanır ve daha nicel ve nitel yönden güçlü TP için öneri ve eleştirilerim katkıda bulunur. Dostlukla...

Metin Kanıklıoğlu/Viyana

OKUYUCU ŞIIRLERINDEN SEÇMELER

Savaş

Eğer savaş olursa
Yurdumuzda,
Bilki sen gideceksin
En başta;
İşçi, amele,

Kaderdaşlarınla;
İşçilerle, emekçilerle
Barış eylemlerinde...
Kenetlen işçi kardeşlerinle
Böylece birlikte

Barış

Barış koyalım adını
Yeni doğan bebelerin
Hem oğlanlı hem de kızlı
Barış, Barış yaşasınlar

Türkiye Postası Abone Fişi

Adı-Soyadı
Adresi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐
Tarih:

Ülkesi

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität,** Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00, **Sparkasse Duisburg-Kaiserberg** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1** adresine postalayınız.

Bu abone siparişini 10 gün içinde (posta damgası geçerlidir) yazılı olarak başvurarak iptal edebilirim.

Tarih **İmza**

Für Bundesrepublik
(Federal Almanya için)

ABBUCHUNGSVOLLMACHT
(Kontodan çekim vekaletnamesi)

Ich ermächtige Sie hiermit -wiederruflich- die TÜRKIYE POSTASI Abonemetgebühren von meinem Konto einzuziehen.
(Sizlere bu imzamla -her an geri alabilmek üzere- TÜRKIYE POSTASI'nin abone ücretini kontomdan çekme hakkını veriyorum.)

Beginn ab:
(Başlangıç tarihi)

Abbuchungsmodus:
(Kontodan çekme yöntemi)

Name, Vorname:
(Soyadı, Adı)
Strasse, PLZ, Ort:
(Adresi)
Mein Bank/Postcheckkonto bei:
in:
(Bankamın/postahanenin adı)
(Yeri)

–jährlich ☐
–yıllık
–halbjährlich ☐
–6 aylık

Konto Nr.:
(Hesap numarası)

Bankleitzahl:
(Banka numarası)

Datum:
(Tarih)

Unterschrift:
(Imza)

Abone bedeli

	F.Alm.	Belçika	Danim.	Fransa	Ingiltere	Hollanda	Işveç
6 aylık	30 DM	600 BF	120 Km	90,- FF	9,- £	35 G	95 Kr
1 yıllık	60 DM	1200 BF	240 Km	180,- FF	18,- £	70 G	190 Kr

maya başladı mı, küfürle hitap ediyordu. Karşılığını veren işçiyi de tutup kapıya atıyorlardı. Böylelikle yedi sekiz arkadaş haksız çıkış almış oldu. Biz bu durum karşısında ne yapacağımızı şaşırmıştık. İçimiz birbirini yiyor ama bize yol gösteren birine ihtiyacımız vardı. Tam bu sırada Den Haag şehrinde kadınların greve gittiğini öğrendik. Balık fabrikasındaki kadın işçilerin greve gidişinde yol gösterenin kimler olduğunu öğrendik. Ben de bu arkadaşlara gittim. Çalışbir işçi olduğumuzu ve bize insanca muamele yapılmasını istiyorduk. Çalışma saatinin sekiz saat olmasını ve fazla mesainin mecbur tutulmasını istemiyor ve asgari ücretimi tam olarak almayı talep ediyorduk. Patron bu isteklerimize yanaşmadı. Biz de tekrar greve gittik. Patron bizim yılmadığımızı görünce isteklerimizi kabul etti.

Fakat biz geçmişteki haklarımızı almak için mahkemeye verdik. Mahkeme sürerken domuzlar hastalık getirdi ve biz üç ay

Ekmek ve halkın doğal birlikteliği

90 sayılı Türkiye Postası'nın üçüncü sayfasında **"Ekmek ve halk bildirisi hazırlanıyor"** başlıklı bir yazı var. **"Ekmek ve halk"** mı **"Ekmek ve hak"** mı? İkisi de olur.

"Ekmek ve halk" ise, halkın her zaman ekmeğe gereksinimi var, ekmek için uğraş vermek zorunda olduğunu ve yüzyıllarca verdiğini, çünkü ekmek yoksa yaşamayacağını, ekmeğin de ancak halkla anlamını kazandığını açıkça gösterir. Halkla ekmek doğal bir birliktelik içinde. Doğa güçleri de bu birlikteliklerini bozabilir. Bozmaması için insanlar doğa güçlerine karşı çabalıyor.

"Ekmek ve hak" ise, ekmek kavgasında hakkın önemli bir payının olduğu çağrışımını yapıyor. Hak, doğanın insanlara hazırladığı bir şey değil, insanların, tarih boyunca mücadele ederek elde ettiği bir kültür ürünüdür. Ekmek ve hak, ikisi de halkındır. Oysa ikisi de belirli tarih dönemlerinde baskı yapanlarca çiğnenir. Türkiye böyle bir dönem içinde yaşamaktadır. Ekmek ve hak çiğnendiğinde halk ve önderleri, çiğneyenleri karşı çıkar. Türkiye böyle bir dönemi yaşamaktadır.

Bu yıllarda Türkiye aydını, **"ekmek ve halkın"** bu doğal birlikteliği üzerinde mi duruyor, yoksa dünya emperyalistleri ve Türkiye'deki uşakları tarafından çiğnenen bütün insan hakları için, çiğneyenlere karşı savaşım mı veriyor?

Prof. Dr. Klaus Liebe-Harkort

ILAN

DGB-DİSK DAYANIŞMA GECESİ

DGB temsilcisi
Kemal DAYSAL DİSK Yürütme Kurulu üyesi
Yücel TOP DİSK temsilcisi, avukat
Server TANİLLİ Anayasa Profesörü

Kültür Programı:
Nizamettin ARIÇ, Melike DEMİRAĞ ve **Orhan TEMUR**
grubu **Fuat SAKA** ve grubu
Marbacher Songgruppe
Böblingen Folklor Ekibi

27 Eylül 1986 cumartesi akşamı saat 18.00'de Gustav-Siegle-Haus Stuttgart.

Not: DİSK Genel Başkanı **Abdullah BAŞTÜRK** bu toplantıya, DGB Stuttgart Bölge Başkanlığı tarafından özel olarak davet edilmiştir.

Savaş

Eğer savaş olursa
Yurdumuzda,
Bilki sen gideceksin
En başta;
İşçi, amele,
Köylü kardeşim.
Bilki;
Koçlar, Sabancılar
Ve çömezleri
Daha da dolduracaklar
Ceplerini.
Senin kanınla,
Senin canınla.
Ve arkada kalan
Eşinin, yavrunun
Göz yaşları ve namusuyla.
Sen yaşamadın
O korkunç son savaşı
Dünyada.
Ama yaşayanlar
Kitaplarla anlatıyor
Vahşetini,
Öyleyse oku sen de.
Öğren ve haykır
Savaş karşıtı naranı!
Savaş vurguncularının
Yüreğini titreten eylemlerinle
Kov yurdundan canavarı.
Ve birleş başka ülkelerdeki
Kaderdaşlarınla;
İşçilerle, emekçilerle
Barış eylemlerinde...
Kenetlen işçi kardeşlerinle
Böylece birlikte
Yok edeceksin
Savaş denen canavarı
Yeryüzünden ve uzaydan
Ve böylece açacaksın
yolunu kendi iktidarının;
Barış savaşımıyla!

Fransa'dan
bir okuyucumuz

Yarınlara

Hazırlanmalı
çocuklar
yarınlara
çocuklar ki;
bir armağan bizlere...
yarınlar,
çocuklara;
çocuklar,
yarınlara!..

Fehmi ERUÇAR

Barış

Barış koyalım adını
Yeni doğan bebelerin
Hem oğlanlı hem de kızlı
Barış, Barış yaşasınlar

Oynasınlar Barış, Barış
Barış, Barış büyüsünler
Sevişsinler Barış, Barış
Sarı, kızıl, beyaz, esmer

Hiç durmadan dinlenmeden
Barış için uğraşmalı
Soframızda tek zeytini
Barış, Barış bölüşmeli

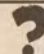
Barış, Barış düşünelim
Öğrenelim Barış, Barış
Herkese yeter bu dünya
çalışalım Barış, Barış

Söyleyelim Barış, Barış
Dolaşalım şarkılarla
Bir kutuptan diğerine

Dünyamızdan yıldızlara
Söyleyelim Barış, Barış

Ali Vurgun
Gelsenkirchen

BULMACA



	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1								■				
2							■					
3					■							
4				■							■	
5		■				■					■	
6			■				■			■		■
7							■					
8		■					■					
9					■				■			
10						■						

SOLDAN SAĞA: 1- Tek erkçi bir rejim - SSCB'de bir ırmak, **2-** Alışılmış olan - Kurttan küçük bir yaban hayvanı, **3-** İtalya'nın başşehri - Geminin yan yatması, **4-** Baston - Akdeniz'de bir dağ silsilesi, **5-** Sanı - Kemirici bir hayvan, **6-** Bir sıkıntı sözcüğü - Bir kış sporu - Alfabede bir harf, **7-** Rönesans devri ressamlarından - **(Tersi)** Osmanlıların Avrupalılara verdikleri ad, **8-** Balık tutmaya yarayan alet - **(Tersi)** Mızrapla çalınan, gövdesi uttan küçük bir çalgı, **9- (Tersi)** Emel, istek - Atın ayağına takılır - İstanbul Ticaret Odası'nın kısa adı. **10-** Korunmak ya da tanınmamak için takılan yapma yüz - **(Tersi)** Burjuva hanımları arasında yaygın bir iskambil oyunu.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Erteleme, **2- (Tersi)** Tek kişinin şarkı söylemesi - Müzikte bir nota - **(Tersi)** Yetersiz, **3-** Islamın şartlarından biri - Devlet başkanının bulunduğu yere çekilen üç ya da dört köşeli bayrak, **4-** Büyük toprak sahibi - Bir canlının içinde ya da üzerinde sürekli ya da geçici olarak onun zararına yaşayan başka canlı. **5-** Eski Mısır'da bir tanrı - Soruşturma, **6- (Tersi)** İngiltere ile Fransa arasındaki deniz - Duyuru, **7-** Söz, lakırdı - Zamanın bölünemeyecek kadar kısa parçası. **8-** Bir ilimiz. **9-** Araştırmalarda, laboratuvar deneylerinde yardımcı olarak çalışan kimse, **10-** Kareli kumaş - Bir şeyin içindeki öz, **11-** Içinde çok sayıda kırmızımtrak, sulu taneleri bulunan bir meyve - **(Tersi)** Buzlu göllerde yaşayan bir sansür türü, **12-** Birkaç rengin karışımından oluşan renk - Yelkenli gemilerde ana yelken.

GEÇEN SAYIDAKI BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Gorbaçov - Lop, **2.** Alarga - Amine, **3.** nucA - Haliç, **4.** Iran - oçiM - Ka, **5.** Dam - Oya, **6.** Enkaz - Mozart, **7.** Tao - azabA - eT, **8.** inaM - Ta - Zam, **9.** Amade - Nice, **10.** Raket - Mazgal.
YUKARIDAN AŞAGIYA: 1. Ganimet - Ar, **2.** Olur - Naima, **3.** Raca - Konak, **4.** Branda - adE, **5.** Ag - Azamet, **6.** Çahom, **7.** aÇ - mateM, **8.** valI - Oba, **9.** Mimoza - Nz, **10.** liÇ - Ya - ziG, **11.** On - Karataca - **12.** Pena - Temel.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Şöylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Druckhaus WAZ GmbH & Co. Betriebs KG - 4300 Essen 1, **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilciler: Fransa-Paris** Tel: 1-42597402 **Isviçre** Tel: 004127-235243 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-890 336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-8816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **Isveç-Stockholm** Tel: 08-7401941

Türkiye muhabirimiz bildiriyor

12 Eylül'ün 6. yılında tepkiler

Türkiye'de, 12 Eylül darbesi altıncı yılını doldurdu. Darbeden sonra yeni anayasa hazırlanırken, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin, işçi haklarının kısıtlanıp dondurulmasına gösterilen tepkiler üzerine **"20 yıl biz ağladık. Şimdi biraz da onlar (işçiler) ağlasın"** demişti. Iş adamı Vehbi Koç da, darbeden sonra işçilerin sahip oldukları demokratik ve ekonomik haklardan yakınmış, bunların kısıtlanıp bir daha izin verilmemesini önermişti. Koç, bu arada işçi haklarının kısıtlı kalma süresine de bir sınır getirip, **"bize beş yıl yeter"** diye konuşmuştu.

Dönemin yönetimi ve özellikle Kenan Evren **"kurtarma"** edebiyatıyla yığınların karşısına çıkıyor," **kurtulmaya engel"** olarak da, demokratik haklarla, özgürlükleri gösteriyor, iki kez budanmasına karşın 1961 Anayasasını suçlu ilan ediyordu.

12 Eylül darbesi, 1982 Anayasasıyla yeni rejimin çerçevelerini çizdi. Toplu iş sözleşmesi ve grev gibi işçi hakları kağıt üzerinde bırakılarak, patronların insafına terkedildi. Grev hakkı bir komediye dönüştürüldü. Büyük sermayenin egemenliğini öngören yeni düzende, özgürlüklere **"izinle açılan"** kilitler vuruldu.

Kuşkusuz, **"Generaller demokrasisinden hoşnut"** olanlar da var. 12 Eylül'den sonra **"kamu yararına sayılan"** büyük sermayenin en üst kuruluşlarından biri olan Türk Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD), İşverenler Konfederasyonu, Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği, **"rejimin güzelliklerini"** her gün basın ve yayın organları aracılığıyla anlatıyorlar. Ama bir de madalyonun tersi var.

Bakın, metal işçisi Fikri Yücel ne diyor:

"Türkiye'de işçi sınıfı, 1961 Anayasası'yla biraz nefes almaya başladı. İşçiler, DİSK'in kurulmasından sonra, 'üreten biziz, yöneten de biz olacağız' **demeye başladılar. İşçi sınıfının bilinci, dalga dalga yayılmaya başladı. Geçmişte horlanan, adam yerine konmayan madık. Kenan Evren işçi kitlesi karşısında, işçilerin ne denli ileri gittiklerini söylüyor,** 'buna dur dedik' **diyordu. Evren, işçilerin subaylar kadar aylık aldığını söylüyordu. Evren'in bu konuşmaları sermaye çevrelerince ayakta alkışlandı. Daha sonra, önlemler yürürlüğe kondu. Toplu iş sözleşmesi önceleri yasaklandı. Enflasyon yüzde 100'ken ücretler donduruldu. Fiyatlar serbest bırakıldı. Sonra toplu iş sözleşmesi iktidarın denetimine verildi. Grev hakkıysa kağıt üzerinde kaldı. Bugün durum nedir? İşçiye köle gözüyle bakıyorlar. Işçinin sesi kısıldı. Hakları kelepçelendi. Artan fiyatlar ve enflasyon karşısında bunalım içinde çırpınıp duruyor. Eti sadece kasap vitrinlerinde görebiliyoruz çoğumuz. İşçi çocukları beslenme yetersizliğinin tüm belirtilerini yüzlerinde taşıyorlar. Büyük sermaye, darbeden önce işçi hakları, özgürlüklerle birlikte kalkınma olmaz diyorlardı. İstedikleri oldu. 12 Eylül'den sonra özgürlüğün çanlarına ot tıkandı. Artık ülkemizde tek ses var: Sermayenin sesi. Onların istedikleri yasalar egemendir. Fakat, yanıldıkları bir nokta var: Böyle gitmeyecektir. İşçiler eninde sonunda sermaye sınıfının egemenliğiyle oluşan duvarları, demir parmaklıkları kıracaktır."**

Esnafın durumu nedir? Nadir Demir şöyle diyor:

"Ankara'da Sakarya caddesinde bakkalı dükkanım vardı. Bir zengin çıkıp geldi. Büyük paralar ödeyerek hangar gibi bir yer kiraladı. Kısa zamanda dayadı, döşedi. Süpermarket açtı. Benim gibilere iş kalmadı. Bir süre dayandım. Sonra dükkanı kapatıp, Dikmen'e gittim. Gecekondu semtinde bir dükkan açtım. Ama öyle anlaşılıyor ki, süpermarketler yakında buraya da gelecek. Bizlere ekmek kalmayacak. 12 Eylül zenginlere yaradı. Her alanda tekelleştiler. Her alana el attılar. Sabancı bir litre suyu 150 liradan satıp para kırıyor. Istediklerini yapıyorlar. Fukara halk ekmek alacak durumda değil. Veresiye verdiğimiz makarnanın parasını bile geri alamıyoruz."

Mehmet Saraç, ticaret yapıyordu. 12 Eylül'den sonra, **"satın, ne bulursanız dışarıya satın"** kampanyasına katıldı. **"ihracatçı"** oldu. Mehmet Saraç şöyle konuştu:

"Başlangıçta iyi gidiyordu işler. İran ve Irak savaşıyordu. Yiyeceğe ihtiyaçları vardı. Üretim alanında çalışabilecek herkes silah altındaydı, çünkü. Fakat, daha sonra ihracatı da 13 holdinge teslim ettiler. İran ve Irak'a mercimek, nohut, kuru fasulye satanlar tasfiye edildiler. Koçlar, Sabancılar, Şarık Taralar bu alana girdi. Kimimiz fazla zaiyat vermeden çekildik. Kimileri de battı."

Terzi Kadir Avcı, **"Büyük holdingler piyasayı hızla istila ettiler. Bizim gibi küçük zenaatkarlara iş kalmadı. Çünkü, bir yandan da, kimsenin elbise yaptıracak gücü kalmamıştı. Uzun süre direndikten sonra dükkanı kapatıp, Ankara'nın siteler semtinde bir küçük kebapçı dükkanı açtım. Fakat orada da işler yürümedi. Şimdi bir atölyede eski kalfamın yanında işçilik yapıyorum"** dedi.

Ö.B. bir devlet dairesinde memur. Evli iki çocuğu var. Aylık kazancı yan ödemelerle birlikte 70 bin lira. 20 bin liraya gecekondu tipi bir evde oturuyor. Geriye kalan parayla tüm aile geçiniyor.

Ö.B. **"Ama, tanık olduğum durum yürekler acısı"** dedi ve sözlerini sürdürdü:

"Bazı kadın arkadaşlarımızı biliyorum. Geçinmek, yakınlarına bakabilmek için canlarını satıyorlar. Öğle tatillerinde aracıların buldukları erkeklerle buluşup yatıyorlar, para için. Bu durum son yıllarda oldukça yaygınlaştı."

Türkiye'de 28 Eylül'de yapılacak seçimler nedeniyle kampanya sürüyor. Siyasi parti yöneticileri yurdu dolaşıyorlar. Işçiler, köylüler, esnaf, birçok yerde bağırıyorlar:

"Açız!.."

"Kurtarın bizi!.."

Köylü ürünlerinin tarlada kaldığını, alıcı bulamadığını söylüyor. Ürünlerini satabilen köylüler de, muhalefet parti yöneticilerine karşılığı olan parayı alamadıklarını anlatıyorlar.



Sinagog'da korkunç katliam

İstanbul'da 6 Eylül günü Karaköy Kuledibi'ndeki **"Neve Şalom"** Sinagogu'na cumartesi ayini sırasında yapılan silahlı baskın aklı başında herkes tarafından tepki ve nefretle karşılandı. Yaz tatili nedeniyle ayin sırasında yalnızca 30 kişinin bulunduğu Sinagog'da 24 kişi öldü 6 kişi de yaralandı.

Sinagog'a resim çekmek bahanesiyle giren saldırganlar kapıdaki güvenlik görevlisini öldürdükten sonra kürsüye bomba attılar. Ardından panik içinde kaçmak isteyen insanları otomatik silahlarla tarayarak ve yine bomba atarak vahşice öldürdüler. Saldırganlardan biri üzerindeki bombanın patlaması üzerine parçalanarak, biri de intihar ederek öldüler. Kaçan saldırganların kaç kişi oldukları ise kesin olarak bilinmiyor.

İstanbul'daki Sinagog katliamını İslami Cihad isimli bir örgütün yanısıra **İslami Direniş** ve **Filistin İntikam Örgütü** olmak iki örgüt daha üstlendi. Islami Cihad örgütü adına bir haber ajansına telefon eden kişi, eylemin başarıyla sonuçlandığını ve bundan böyle dünyanın her yerinde İsrail saldırılarına karşı misillemede bulunmak amacıyla İsrail vatandaşlarına karşı saldırılarını sürdürecekleri yolunda açıklamada bulundu.

Saldırıyı şiddetle kınayan **Filistin Kurtuluş Örgütü** Filistin halkının haklarının sivil halk üzerine yapılan bu tür vahşi saldırılarla savunulamayacağını ve bu tür saldırıların hangi amaçla yapılırsa yapılsın davalarına zarar vereceğini açıkladı.

Olayın duyulmasından sonra İstanbul'da ve birçok ilde geniş güvenlik önlemleri alındı. Polis tarafından başlatılan arama ve operasyonlarda şüpheli diye nitelendirilen çok sayıda kişi gözaltına alındı.

28 Eylülde yapılacak ara seçimler öncesinde çok yönlü baskılar yoğunlaşıyor



Ballı köyünün bütün erkekleri gözaltında



Güneydoğu'da Irak sınırını aşarak sivil Kürt halkına karşı yöneltilen saldırıdan hemen sonra, 22-25 Ağustos tarihlerinde Van, Hakkari, Diyarbakır şehirlerinde incelemede bulunmak üzere giden SHP milletvekilleri dönüşlerinde yaptıkları açıklamada "Gü-

Bu olayı gerçekleştirenlerin hepsini lanetliyorum

3 Eylül tarihli Cumhuriyet gazetesinin birinci sayfasındaki **"Kocası aranan kadına cinsel temas kontrolü"** başlıklı haberi okuyanlar nefretle irkildiler.

Örgüt üyesi olduğu iddiasıyla iki yıldır aranan Mehmet Yüce'nin eşi Necla Yüce Tunceli'de gözaltına alınarak "Genç kadının eşiyle cin-

Anayasası yıla biraz nefes almaya başladı. İşçiler, DİSK'in kurulmasından sonra, 'üreten biziz, yöneten de biz olacağız' demeye başladılar. İşçi sınıfının bilinci, dalga dalga yayılmaya başladı. Geçmişte horlanan, adam yerine konmayan işçi, toplumdaki onurlu yerini aldı. Fakat, bu gelişme egemen güçleri korkutup paniğe sürükledi. İşçi sınıfına karşı tuzak üstüne tuzaklar hazırlandı. Artık bilinen, adresi belli merkezler provakasyonlara girişti. Askerler, 12 Mart 1971 tarihinde 'kurtarıcı' olarak ortaya çıktılar. Dönemin Genelkurmay Başkanı General Memduh Tağmaç darbeden sonra, 'sosyal gelişme ekonomik gelişmeyi aştı' diyerek, sermayenin istemlerini gündeme getirdi. Anayasa budandı. Demokratik hak ve özgürlüklere sınırlar getirildi. Fakat, bununla da yetinilmedi. Büyük sermayenin tam egemenliği için, yeni oyunlar tezgahlandı. Bunun sonucu olarak 12 Eylül darbesi gerçekleştirildi. 12 Eylül sabahından başlayarak, haklarımız tek tek ellerimizden alındı. Üstelik hınçla, öfkeyle üstümüze yürüdüler. Darbeden sonra Kenan Evren'in ünlü Adana ve Zonguldak konuşmalarını unut-

Prof. Bozdemir gözaltına alındı

Halen Fransa'da yaşamakta olan **Prof. Dr. Mevlüt Bozdemir**, tatilini geçirmek üzere Türkiye'ye geldiği sırada, İzmir'den Fransa'ya geri dönerken polis tarafından gözaltına alındı. Prof. Bozdemir'in gözaltına alınmasına gerekçe olarak 1982 yılında Fransa'da yayınlanan ve askeri rejimi eleştiren bir yazısı gösterildi.

6 gün gözaltında tutulduktan sonra serbest bırakılan Bozdemir, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışırken doktorasını yapmak üzere Fransa'ya gitmişti. Uzun süredir Fransa'da öğretim üyesi olarak görev yapan Bozdemir'in **"Türk Ordusunun Tarihsel Kökenleri"** adlı bir kitabı, OYAK üzerine bir çalışması ve konuyla ilgili çeşitli zamanlarda yayınlanmış araştırmaları, makaleleri var.



Şevket Yılmaz'ın yaptığı basın toplantısından

Türk-İş'in mitingleri birer birer yasaklanarak engelleniyor

Hükümet işçilerden korkuyor

Türk-İş'in bir süre önce yapmayı planladığı mitingler birer birer yasaklanarak engelleniyor.

İlk engelleme Manisa'da oldu. Manisa Valiliği 21 Eylül'de yapılacak olan mitinge **"aynı tarihte siyasi partilerin mitingi olduğu ve olay çıkabileceği"** gerekçesi ile izin vermedi.

Yine Gaziantep'te yapılmak istenen mitinge de Gaziantep 1 Numaralı İlçe Seçim Kurulunca izin verilmedi. Daha önce izin verilen Samsun mitingi ise valilikçe iptal edildi.

Samsun'da 6 Eylül'de miting ve yürüyüş için izin verilmişti. Ancak ANAP Samsun İl Başkanlığı mitingin iptal edilmesi için İl Seçim Kurulu'na başvurdu. İl Seçim Kurulu Yüksek Seçim Kurulu'na havale etti. Yüksek Seçim Kurulu ise sorumluluğu valiliğe bıraktı. Valilik mitingi iptal ederken **"28 Eylül'de yapılacak olan seçimleri"** gerekçe olarak gösterdi.

Mitingin iptali üzerine Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz Samsun'da bir basın toplantısı düzenledi. Şevket Yılmaz mitingin iptalini kınayarak **"Kitlelerin ekonomik hak ve özgürlüklerinin tanınmak istenmediği, işçi örgütlerinin elinin, kolunun bağlandığı bir ülkede demokrasiden sözedilemez. Biz bugün bu durumdayız."** dedi.

Mitinge izin verilmeyişi sendikaların yoğun tepkilerine neden oldu. İktidarın işçilerden korktuğunu ve bu nedenle mitinge izin vermediğini açıklayan sendikacılardan bazıları şöyle dedi.

Sağlık-İş Genel Başkanı Mustafa Başoğlu: Biliyorlar ki bizden rey alamayacaklar. O nedenle kendilerini korumak için böyle bir yola başvuruyorlar. ANAP iktidarı baskı ve engellemelerle ayakta kalamayacaktır.

Yol-İş Genel Sekreteri Behzat Akdoğan: Artık açıkça görülüyor ki hükümet bizden korkuyor. Biz de diyoruz ki, önce bu hükümet işbaşından gitmelidir. Daha sonra başta anayasa olmak üzere, işçilerle ilgili bugünkü tüm siyasal düzenlemeler kaldırılmalıdır.

Basın-İş Genel Başkanı Ali Ekber Güvenç: ANAP iktidarı bu davranışı ile işçi sınıfına yaklaşımını sergilemiştir. Diğer yandan bugüne kadar Türkiye'de demokrasi işlemiyor diyen bizleri de haklı çıkarmıştır. Demokrasinin varolduğunu iddia edenlerin bu davranış karşısında ne söyleyeceklerini doğrusu merak ediyorum.

Tezkoop-İş Sendikası Genel Başkan Yardımcısı Adil Öz: Tabii ki yapacağımız eylem iktidarın aleyhine olacaktır. Bunu önlemek için iptal yoluna gitmiştir. Kısacası oyların düşmesinden çekiniyorlar.

Ağaç-İş Genel Başkanı Güral Erçakır: Mesele bildiğim kadarıyla Eskişehir'de geçen hafta oynanan olaylı maçı gerekçe olarak göstermişler. Tansiyonun yükselmemesi için mitinge izin vermediklerini belirtmişler. Bunlar kesinlikle inandırıcı değil. Açıkçası seçimi alabilmek için ellerinden geleni yapıyorlar.

Türkiye Maden-İş Genel Başkanı Mustafa Orhan: Bizim mitinglerimizin tümünün ANAP aleyhine olduğu açıktır. Oralara giderek halka gerçekleri anlatmamızdan korkuyorlar.

BASS Genel Başkanı Servet Kahyaoğlu: İşçilerin diğer kitleleri etkilemesinden ve onlardan oy alamamaktan korkuyorlar. Ve en önemlisi başta anayasa olmak üzere diğer tüm yasal düzenlemeleri ayaklar altına alarak en temel demokratik hakkımızı bize kullandırmıyorlar.

aşarak sivil Kürt halkına karşı yöneltilen saldırıdan hemen sonra, 22-25 Ağustos tarihlerinde Van, Hakkari, Diyarbakır şehirlerinde incelemede bulunmak üzere giden SHP milletvekilleri dönüşlerinde yaptıkları açıklamada **"Güneydoğu'da savaş halinden öte bir ortam sözkonusu. Güneydoğu Türkiye'den kopuk bir şekilde yaşıyor. Eğer hükümet Güneydoğu'da gereken önlemleri almazsa, meydana gelen olaylar bir patlamaya yol açar ve sorun tüm yurt sathına yayılabilir."**

Fikri Sağlar daha sonra hükümetin daha önceden çıkardığı kararname ile köylere tayin ettiği korucular konusunda şu görüşlere yer verdi: **"Hükümet koruculara silah vermiş bu durumda sade vatandaş bir de korucuların baskısı altına girmiş. Bu korucular ellerindeki yetkileri kendi çıkarları için kullanıyor. Kısaca hükümet orada halkı da birbirine böldürüyor. Korucular, jandarma ve bölücüler vatandaş üzerinde baskı unsuru oluşturuyorlar."**

Sağlar, bu yörede yaşayan Kürtlerin insanca yaşama olanaklarının hiçbirisinden yararlanamadığını bildirerek şöyle dedi: **"Yol, su, elektrik, okul, sağlık ocağı ve doktor yok. Oraya gidenler kendilerini bir sürgün ortamında gibi görüyorlar... Hükümet bile orayı bir sürgün yeri olarak görüyor."** dedi.



Yukarıdaki ihtiyar gözleri görmediği için gözaltına alınmaktan kurtuldu.

Hakkari yakınlarındaki Ballı köyü halkı SHP heyetine sorunlarını anlattılar. 10 er 1 astsubay ve bir binbaşının öldürüldüğü Ballı köyü civarında ise devlet terörü anlatılmaz boyutlarda. 400 haneli köyün bütün erkekleri gözaltında. Hastalığı nedeniyle gözaltına alınmayan Mehmet Varış, **"Bizim suçumuz Kürtçe bilmek mi? Bundan başka suçumuz nedir? Bizi niye düşman tutuyorlar?"** diye soruyor.

Köyde, erkekleri götürüldüğü için yalnız kalan kadınlar, olaydan sonra askerlerin harman yerindeki ekinlerini de yaktıklarını öne sürerek, **"Suçlu kise o cezalandırılsın. Ekinden, ağaçtan ne isterler? Devlete yakışır mı?"** diyorlar. Köylü kadınlar, gözaltına alınanlar içinde 12 yaşında bir kız çocuğu ile ilkokul çağında olan 9 çocuğun bulunduğunu ağlayarak milletvekillerine anlattılar. Cami hocası da gözaltına alınanlar arasında.

Köy korucusu Ali Kaya da köyde kalan sayılı erkeklerden biri. O gün Şırnak'a gittiği için gözaltına alınmaktan kurtulmuş. Olay sonrası askerler tarafından dipçikle dvüldüğünü ve bayıldıktan sonra öldü diye orada bırakıldığını anlatıyor.

Canver ve Sağlar tehdit edildiklerini açıkladılar

Ordu üst yönetimindeki yolsuzlukları meclis gündemine getirerek, geniş boyutlarda tartışılmasını sağlayan, Güneydoğu Anadolu'da Kürt halkı üzerindeki baskı ve işkenceleri ortaya çıkararak, özellikle işkencede öldürülen Sıddık Bilgin olayının açıklığa kavuşturulmasında büyük katkıları olan SHP milletvekilleri **Cüneyt Canver** ve **Fikri Sağlar**, gazetecilere yaptıkları açıklamalarda ölümle tehdit edildiklerini belirttiler.

Her iki milletvekili sürekli olarak uyarıldıklarını üstü örtülü tehditlerle karşılaştıklarını söylediler. SHP'li Sağlar: **"Size cemse çarpar"** tehdidi ile karşılaştığını belirttikten sonra, her iki milletvekili, **"Korkmuyoruz, olayların üzerine gitmeye devam edeceğiz"** dediler.

Milliyet gazetesi Ankara temsilcisi Orhan Tokatlı ve parlamento muhabiri Derya Sazak'ın bir sorusu üzerine Fikri Sağlar şöyle dedi.



SHP milletvekili Fikri Sağlar

"Biz herşey tartışılsın istiyoruz. Mazimiz temiz. Herşeyin hesabını sorabilecek insanlarız. Tabii hemen uyarıyorlar bizi; bunların üzerine giderseniz cemse çarpar deniyor. Hep bu tehditler oldu. Bize cemse çarparsa çarpar. İnsanlar ölüyor. Eninde sonunda biz de öleceğiz. Ama biz görevimiz uğruna ölürsek, o zaman arkadaki insanlar durup baksınlar Türkiye'de neler oluyor. Onun için hiç korkmuyoruz."

Cüneyt Canver ise bu konu ile ilgili açıklamasında şunları söyledi: **"12 Eylül oldu, anarişi terör durdu diye ben kimseye şükran duymuyorum. Açıkça söyleyelim. Çünkü ben terörün kasıtlı olarak tırmandırıldığına inanıyorum. Çünkü üyerlerden bir tanesi bir gün önce ABD'den gelirse bu danışıklı dövüştür. ABD 'haa onlar bizim çocuklar' diye darbe hakkında yorumlar yaparsa bu darbe öyle ihtilal falan değildir. Bunu aslında çok ciddi bir meclis araştırması ile incelemek lazım. Biz korkmuyoruz böyle şeylerden. Herşeyin üzerine gideriz."**

aranan kadına cinsel temas kontrolü" başlıklı haberi okuyanlar nefretle irkildiler.

Örgüt üyesi olduğu iddiasıyla iki yıldır aranan Mehmet Yüce'nin eşi Necla Yüce Tunceli'de gözaltına alınarak **"Genç kadının eşiyle cinsel teması sürüyor mu?"** kontrolü yaptırdılar. Bu olayı daha sonra doğrulayan Tunceli Valisi Kenan Güven utanmadan şöyle yanıtladı: **"Bu muayene yapılmasa o kişinin evde yatıp yatmadığını nasıl öğreneceğiz? Bunda ne gibi bir terslik var?"**

Necla Yüce, eşiyle görüşüp buluştuğu şüphesiyle gözaltına alındıktan sonra Tunceli il merkezindeki devlet hastanesine getirilerek **"Cinsel temas yapıp yapmadığı"** kontrol edildi. Ve **"uzun süredir cinsel temasta bulunmadığı tespit edilerek"** serbest bırakıldı.

Insan hakları ve kişilik haklarına yapılan bu son saldırı çeşitli çevrelerce tepki ile karşılandı. SHP'li Canver TBMM'de yaptığı gündem dışı konuşmada **"Bu olayı gerçekleştirenlerin hepsini lanetliyorum"** dedi.

SHP Genel Sekreteri Barış Can, **"Hükümet işi nerelere kadar indirdi. Artık insanların mahremiyetine giriyorlar. Umarız ki, bir gün kendileri de böyle bir araştırma nedeniyle buralara kadar inilme durumuyla karşı karşıya kalmazlar"** dedi.

Can, daha sonra **"hükümetin yasaları hiçe sayıp çiğneyerek bir takım idarecilere verdiği geniş yetki sonunda idarecilerin yaptıkları faşizan uygulamaların bir örneğidir. Artık kocası aranan bir kadına cinsel temas kontrolünün yaptırılması, demokratik hak ve özgürlüklerin nerelere indirildiğini göstermektedir."** diyerek bunların manevi bir işkence olduğunu belirten Can: **"kendi aczlerini kapatmak için vatandaşa akıl almaz baskı yöntemlerine ve uygulamalara başvuruyorlar. İnsanların mahremiyetine giriyorlar"** dedi.

DÜZELTME

Gazetemizin 90. sayısında Türkiye'de hazırlanan **"Ekmek ve Hak Bildirisi"** haberi ve başlığında **"Ekmek ve Halk"** olarak yazılmıştır. Bu teknik hata nedeniyle okuyucularımızdan özür dileriz.

İşçi sınıfının sadece kendisi değil, diğer güçleri de harekete geçirme becerisi ile DGM yasasına karşı çıkıldı

"İşte bu ortak eylemdir ki, DGM yasasının çıkmasını engelledi"

● 12 Eylül darbesiyle, ülkemizde uğrunda mücadele verilerek kazanılan demokratik, ekonomik ve sosyal haklar budandı. Günümüzde diktatörlüğün yıkılması için verilen savaşım için, DGM ve 1980'e dek gerçekleştirilen eylemlerden bugün çıkarılması gereken çok ders var. Arkadaşımız Dilruba Yenen bu şanlı direnişin 10. yıldönümünde DİSK'e bağlı Maden-İş sendikası Genel Başkanı Mehmet Karaca ile görüştü.

Türkiye Postası: Sayın Karaca, DGM direnişinin 10. yılında, bu eylemi bütün sıcaklığıyla içinde yaşamış bir kişi olarak o günleri bize anlatır mısınız?

M. Karaca: Aradan 10 yıl geçti, özellikle FAC ve Avrupa'da yaşayan işçilerimiz, daha doğrusu genç işçi arkadaşlarımız DGM olayını bir ölçüde hatırlamayabilirler. O açıdan bu konuyu biraz kapsamlıca anlatmakta bana göre yarar var.

DGM direnişi, hele 10. yılına rastlayan bir tarih olması, hem de içinde bulunduğumuz koşullarda, işçi sınıfının demokratik hak ve özgürlüklerinin ortadan kaldırılmış olması ve bunun yeni mücadele biçimleriyle kazanılmaya çalışılması açısından da önemli.

DGM olayında, 1970'lere gitmek lazım. Çünkü 1971'deki 12 Mart muhtırası dönemindeki süreçte 1961 Anayasasında yapılan değişiklikle Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kurulması anayasa hükmü haline getirilmişti. Dolayısıyla o baskı koşullarında DGM yasası çıkarılmış. Türkiye'de ilerici güçler bu yasaya karşı çıkmışlar ve bunun sonucu olarak da Anayasa Mahkemesi'ne iptal istemiyle başvuruda bulunulmuş. Anayasa Mahkemesi yasayı çeşitli yönleriyle inceleyerek iptal etmişti.

DGM Yasası'nın Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmesi üzerine, yeni bir yasa tasarısı gündeme geldi. 1976'ların başlarında DGM yasa tasarısı MC iktidarı tarafından parlamentoya sunuldu. Bu süreç içerisinde ilerici güçler DGM tasarısına karşı eleştiriler yönelttiler. Biz de doğal olarak işçi sınıfının sendikal örgütü olarak DGM'nin işçi sınıfının ekonomik, sosyal, demokratik haklarına yönelik neleri kısıtladığını, bu yasanın neler getireceğini inceledik. Bunun sonucunda DGM yasa tasarısına DİSK



(Aşağıda) DGM yasasına karşı eylemde, Barbaros bulvarından Taksim'e dek süren motorize yürüyüşten. (Yukarıda) DISK Maden-İş Sendikası Gn. Bşk. Mehmet Karaca, arkadaşımız Dilruba Yenen'e o günleri anlatırken.



sını değiştirmek suretiyle işçi sınıfının demokratik ve sendikal haklarını ve DİSK'i ortadan kaldırmayı başaramayanlar Devlet Güvenlik Yasası ile bu amaçlarına ulaşacaklarını planlıyorlardı.

Türkiye Postası: DGM yasası, sendikal ve demokratik haklara ne gibi kısıtlamalar getiriyordu? Bu yasayla amaçlanan neydi?

M. Karaca: Bu yasa kesinlikle Türkiye'deki ilerici hareketin önünü kesmeye yönelik bir tasarıydı. Çünkü 1971'deki 12 Mart'ı yapanlar ve o gün yönetimi ele geçirenler şöyle diyorlardı. **"Türkiye'deki sosyal olaylar ekonomik gelişmenin önüne geçmiştir."**

Gerçekten Türkiye'de gelişen politikleşme süreci, Türkiye'deki üretim ilişkilerinin önüne geçmişti. Türkiye'de gelişen ilerici hareketin önüne 1961 Anayasası'ndaki gerici yönde değişiklik yaparak set çekiliyor. Bunu baskı altına alacak yöntemler izliyordu. Dolayısıyla DGM yasa tasarısı ile, özellikle mevcut ceza yasasındaki tüm ilericilerin başına bela olan 141 ve 142. maddeler ile diğer antidemokratik hükümler (Dernekler Yasası, Sendikalar Yasası, Toplu Sözleşme Ya-



demokratik kuruluşları DİSK'in bu tarihi kararını desteklemeye çağırıyordu.

Ve 16 Eylül günü saat 13.00'de DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler ve Yönetim Kurulu üyeleri Taksim'de Atatürk anıtına siyah çelenk bırakmak suretiyle DGM'ye karşı protesto eylemini başlatıyordu.

Yurdun dört bir yanında işçiler, üretimden doğan haklarını kullanıyor, üretimi durduruyordu. Eylem

lantıya çağırdık. **DİSK Yönetim Kurulu Başkanlar Konseyi** ortak toplantılarını, daha sonra DİSK Genel Temsilciler Meclisi'ni topladık. Sendikalara DGM Yasası'nın ne olduğunu anlattık. Ve onların görüşlerini aldık. DİSK'in ilkelerinden biri olan tabanın söz ve karar sahibi olma ilkesini işlettik. Buna ilişkin olarak, hatırlarsanız Bursa'da bir miting yaptık. Kamuoyunu önce kendi tabanımız etrafında bilgilendirdik. Çünkü insanlar bir

yi protesto etmek amacıyla bir meydanda açlık grevine başladı. DİSK'in başlattığı bir eylem olmakla birlikte işçi sınıfının tümüne yönelik bir eylem olarak gelişti. Herkes kendi çapında bir protesto eylemine katıldı. Kimi üretimi durdurarak kimi açlık grevi yaparak bu yasayı protesto etti. İstanbul Barosu da 1 gün duruşmalara girmeme kararıyla bu yasayı protesto etti. İşte bu ortak eylemdir ki bu yasanın çıkmasını engelledi.

İlerici güçlerin ortak tavrı, işçi sınıfının sadece kendisini değil diğer güçleri de harekete geçirme becerisi ile ortak tavır gerçekleşerek yasa engellendi.

Türkiye Postası: DGM direnişi DİSK'in gündemine nasıl geldi?

M. Karaca: Biraz önce DGM'nin ne olduğunu anlatmak için 1970'lerin başına gitmek gerekir demiştim. Gerçekten 12 Mart döneminde 1961 Anayasası gerici yönde değiştirildi ve DGM'nin kurulması konusu anayasaya girmişti. Ancak bizim gündemimize girmesi enteresandır. Hatırladığım kadarıyla Cumhuriyet gazetesi 1976'nın ilkbahar aylarında DGM konusunda gazetede açıkoturum düzenlemişti. Buna da o zamanki İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın öncülük etmişti. Hem Orhan Apaydın, hem üniversite çevrelerinden çeşitli kesimler ve DISK Genel Başkanı Kemal Türkler de çağrılmıştı. Ve biz DGM olayını biraz daha etraflıca inceleme olanağı bulduk, bu açık oturum öncesi ve açık oturum sonrası. Türkler açık oturumdan sonra da DGM'ye karşı daha açık bir tavır alma konusunda genel başkan olarak DISK organlarını yönlendirdi. Yine DİSK'in o günkü yayınlarında da söylendiği gibi **"DGM sıkıyönetimsiz sıkıyönetimdir"** Türkler'in bulduğu bir belgiydi. İş-



dan basılıyor ve aranıyordu. DISK Genel Sekreteri Mehmet Karaca baskın yapıldığı gün gözaltına alınıyor yasal dayanaktan yoksun gerekçelerle tutuklanıyordu. Aynı gün Kemal Türkler başta olmak üzere tüm DİSK yöneticileri hakkında tutuklama kararları çıkartılıyordu. Avukatların itirazı üzerine DİSK yöneticilerinin tutuklulukları 23 Eylül günü kaldırıldı. MC'nin bu saldırısı da yargı organlarının demokratik nitelik taşıyan kararlarıyla bir kez daha boşa çıkıyordu.

Türkiye Postası: Türkiye demokrasi güçlerinin bu yığınsal çıkıştan sonra hakkınızda tutuklama kararı çıkmıştı. O dönemde yargıyı ve polisi kullanarak DISK'e ne gibi baskılar yapıldı?

M. Karaca: 16 Eylül günü saat 13'de işyerlerinde direniş başlamıştı. 5. günün sonunda ilkönce ben tutuklandım. Bir gece sabaha karşı DİSK'in aranmak üzere polis tarafından basıldığını duydum. Sabahleyin erkenden DİSK'e gittiğimde gerçekten polisler arama yapıyorlardı. Avukat arkadaşlarımızla birlikte gittim. Bir süre sonra benim ifadem alınmak üzere Bakırköy savcılığına gelmem söylendi. Bakırköy savcılığı yerine de 1. Şubeye getirdiler. 1. Şubede akşam üzerine kadar beklettikten sonra Bakırköy Mahkemesi'ne sevkettiler ve mahkeme sonucu tutuklandım. Ertesi gün de DİSK'in yürütme kurulundaki diğer arkadaşlar tutuklandılar. Birkaç gün sonra bırakıldık.

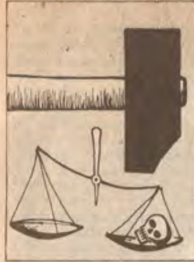
nelgeler yayınladılar. Bu insanların işyerinden atılmasına göz yumamazdık. Gerçekten bu insanların işyerlerine dönmesi için çaba sarfettik. Çeşitli işkolu sendikalarımız bu konuda daha aktif tavır aldılar. Biz DİSK olarak şöyle bir şey geliştirdik. Atılan işçilerin DISK güvencesi altında olduğunu söyledik. Ve bu konuda olağanüstü kongre toplayarak DİSK tüzüğünde değişiklik yaptık. Bir dayanışma fonu oluşturduk. İşyerlerinde çalışan işçilerden ayrıca kesilecek aidatlarla atılan işçilere maddi yardım için. Bu işçilerin bir kısmı belli yöntemlerle, belli direnişlerle işyerlerine iade edilebilmiş, bir kısmı da iade edilememiştir. Şunu bilmek lazım: Her olayın bir faturası vardır. Bir hareketin genelde işçi sınıfına ne kazandırdığına bakmak lazım.

Türkiye Postası: DİSK'in eylem kararını açıklaması üzerine, yasaları kullanarak çeşitli eylemlerin önlenmesi söz konusuydu. DİSK'in buna karşı aldığı önlemlerden bir örnek verebilir misiniz?

M. Karaca: DISK'in yığın eylemleri konusunda gerçekten büyük deneyleri vardı. Örneğin 15-16 Haziran 1970'deki olaylarda Taksim'de bir miting yapmayı kararlaştırmıştık. Sonra bildiğiniz gibi o miting yasaklandı. Sıkıyönetim ilan edilmişti o koşullarda. Biz devlet güvenlik mahkemelerine karşı böyle bir tavır koyarken hiç unutmuyorum. Taksim'de yine bir miting öngörüyorduk. Ve mitingin yasaklanabileceğini de dikkate ala-

"DGM yasa tasarısına karşı çıkan sadece biz değildik, ülkedeki tüm ilerici güçler buna karşı tavır alıyorlardı.

Biz de doğal olarak işçi sınıfının sendikal örgütü olarak DGM'nin işçi sınıfının ekonomik, sosyal, demokratik haklarına yönelik neleri kısıtladığını, bu yasanın neler getireceğini inceledik. Bunun sonucunda **DGM yasa tasarısına DİSK**



olarak karşı çıkmaya karar verdik. DGM yasa tasarısına karşı çıkan sadece biz değildik, ülkedeki tüm ilerici güçler buna karşı tavır alıyorlardı. Ama özellikle bizim DİSK olarak bu konudaki aktif tavrımız, tarafsız kalan çevreleri de etkiledi. Başta **Demokratik Hukukçular Derneği, Barolar olmak** üzere çeşitli demokratik kuruluşlar DGM'ye karşı tavır aldılar. Her kuruluş kendi örgütlülük düzeyinde çeşitli eylem biçimleriyle tavırlarını belirttiler. Bizde de, sendikalarda işçilerin üretimden gelen güçlerini istedikleri biçimde kullanmak şeklinde gelişti. Dolayısıyla DGM'ye karşı işçi sınıfı üretimi durdurarak bu yasanın çıkmasını engelleme noktasına geldi.

1699 nolu ve 15 Mart 1973 tarihli yasayla anayasanın 136. maddesi değiştirilmiş ve bu maddeye bir ek yapılarak Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin kuruluşu yasallaşmıştı. Ancak, ilerici kamuoyunun baskısı ile DGM'lerin 1961 Anayasası'na ve Türkiye'nin de imzaladığı İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ne aykırılığı ileri sürülerek Anayasa Mahkemesi'nde DGM Yasası'nın iptali istemi ile dava açıldı. Anayasa Mahkemesi yasayı Ekim 1975'de iptal ederek yeniden gözden geçirilmesi için 1 yıllık bir süre tanıdı.

Bu bir yıllık hazırlık süresinin sonuna doğru DGM tasarısını gündeme getiren gerici güçler, meclis tatile girmeden önce tasarıyı yasallaştırma çabalarına girdiler.

274 ve 275 sayılı sendikalar yasa-

DGM yasa tasarısı ile, özellikle mevcut ceza yasasındaki tüm ilericilerin başına bela olan 141 ve 142. maddeler ile diğer antidemokratik hükümler (Dernekler Yasası, Sendikalar Yasası, Toplu Sözleşme Yasası'ndaki antidemokratik hükümler) yetmiyormuş gibi DGM Yasası da getirilerek insanların üzerinde bir baskı kurumu oluşturulması istenmişti.

DGM Yasası'na göre, işçiler toplu iş sözleşmesi ve grev yasasındaki bir takım uygulamalardan doğan haklarını topluca kullanmaya kalktıklarında, bu eylemlerin hepsi toplu direniş, toplu eylem kabul edildiğinden bu durumda işçiler DGM'de yargılanacaklardı. Dolayısıyla bunun doğrudan doğruya işçilerle ilgisi vardı. Halbuki siyasi iktidarın başı olan ogünkü başbakan, DGM'nin işçilerle ne ilgisi var diyordu. Biz kamuoyunda bir tartışma yürüterek DGM'lerin işçilerle ne ölçüde ilgisi olduğunu açıklamaya çalıştık. Bundan kalkarak DGM sıkıyönetimsiz sıkıyönetim demektir dedik. Çünkü sıkıyönetimin ne anlama geldiğini özellikle 12 Mart dönemindeki sıkıyönetimlerde işçiler, hak alma yönündeki bir takım haklarının kısıtlandığını somut olarak görmüşlerdi. DGM'ye karşı çıkarken en önemli nedenlerimizden biri de hukukçularımızın da üzerinde durduğu gibi, **"hakimlerin bağımsızlığı"** ilkesinin ortadan kaldırılıyor olmasıydı. DGM hakimleri, siyasal iktidar tarafından atanıyordu.

Bu kısıtlamalar sadece toplu sözleşme ve grev yasasıyla da sınırlı değildi. Türkiye'deki işçi sınıfının diğer emekçi halkın ilerici hareketini bastırmaya yönelik bir tavırdı. O nedenle de bu yasaya karşı çıkıyorduk.

16 Eylül günü DİSK Genel Yönetim ve Başkanlar Konseyi'nin yaptığı ortak toplantıda alınan kararlar kamuoyuna açıklanıyordu. "Bu iktidarın anayasal ve demokratik yoldan düşürülmesine ve halktan yana bir iktidarın kurulmasına kadar tüm ülkede genel yas ilanı, anayasal ve demokratik haklarının, DİSK'in "tabanın söz ve karar sahibi olma" temel ilkesi içinde kullanılabilmesi açısından işçi üyelerimizin serbest bırakılması, örgütümüzün bulunduğu merkezlerde hergün genellikle öğleden sonra DİSK tarafından sessiz matem yürüyüşleri veya mitingler düzenlenmesi".

Açıklama tüm işçileri, ilerici ve

sim'de Atatürk anıtına siyah çelenk bırakmak suretiyle DGM'ye karşı protesto eylemini başlatıyordu.

Yurdun dört bir yanında işçiler, üretimden doğan haklarını kullanıyor, üretimi durduruyordu. Eylem bir çığ gibi yurdun dört bir yanına yayıldı. Bir çok demokratik kuruluş yayınladıkları bildirilerle DGM'ye karşı tavır koyan işçileri desteklediklerini açıkladılar.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne karşı DİSK'in İstanbul'da düzenlediği ve ülkemizde ilk kez gerçekleştirilen motorize yürüyüşe onbinlerce işçi katıldı. Binlerce araçtan oluşan konvoy Barboros bulvarından akarak Dolmabahçe yoluyla Taksim alanına ulaştı.

Türkiye Postası: Ülkemiz tarihindeki bu ikinci yığınsal direniş nasıl örgütlendi? Bu konuda bize biraz bilgi verir misiniz?

M. Karaca: Gerçekten Türkiyemizde cumhuriyet tarihi boyunca işçi sınıfımızın çeşitli eylemleri var, hak arama yolunda. Bunlardan en önemlisi bildiğiniz gibi 15-16 Haziran, ikincisi ise 16 Eylül 1976 DGM'ye karşı gösterilen tavırdır. Biraz önce belirttiğim gibi DGM' ye karşı protestomuzu yükseltirken çok **yaygın bir yayın faaliyeti** yürüttük. DİSK'in etrafındaki demokratik örgütler de kendi tabanlarını bilgilendirdi. Sık sık sendikaların yönetim organlarını ortak top-

görüşlerini aldık. DİSK'in ilkelerinden biri olan tabanın söz ve karar sahibi olma ilkesini işlettik. Buna ilişkin olarak, haturlarsanız Bursa'da bir miting yaptık. Kamuoyunu önce kendi tabanımız etrafında bilgilendirdik. Çünkü insanlar bir şeye karşı çıkarken, niçin karşı çıktıklarını bilmek zorunda. Tabanın görüşünü alıp onunla birlikte karar oluşturmak birlikte karar almak en etkili yöntemdi. Biz, Devlet Güvenlik Mahkemeleri'ne karşı kamuoyu oluştururken ogünkü muhalefet partisi olan CHP de parlamento içinde yasaya karşı direndi. Gerçekten MC'nin karşısında parlamento içi ve parlamento dışı bir ittifak oluştu. Yasa mecliste gündeme geldiğinde CHP de engenellemelere girişti. Biz de işçilerden kendi bulacakları yöntemlerle DGM'ye karşı aktif eyleme geçmelerini istedik. 16 Eylül günü 13' den itibaren işçiler üretimi durdudular. O gün ve daha sonraki günlerde bu eyleme **500 binin üzerinde** işçi katıldı. Şu anda hatırladığım kadarıyla Türk-İş'e bağlı bir sendikanın Adana Şube Başkanı DGM'

konusunda genel başkan olarak DISK organlarını yönlendirdi. Yine DİSK'in o günkü yayınlarında da söylendiği gibi **"DGM sıkıyönetimsiz sıkıyönetimdir"** Türkler'in bulduğu bir belgiydi. İşçilerin daha rahat anlayabilmeleri için böyle bir belgi kullanmıştık. Bizim gündemimize olayı doğal olarak zaten girmesi gerekiyordu. Çünkü işçi sınıfının her düzeydeki çeşitli haklarına yönelik bir girişimdi. Ama Cumhuriyet gazetesinde bir açıkoturum düzenlenmesi ve oraya o günkü genel başkan Türkler'in çağrılması da olayı daha erken gündemimimize almaya bir vesile oldu.

17 Eylül günü İstanbul Barosu Başkanı "DİSK'in ilan ettiği yas yasal bir mücadele biçimidir" diyordu ve tüm demokratik örgütlerin yanısıra Ankara Barosu Türkiye Barolar Birliği ile Çağdaş Hukukçular Derneği alınan kararları desteklediklerini ve DİSK ile dayanışma içinde olduklarını açıklıyorlardı.

21 Eylül'ün çok erken saatlerinde DİSK Genel Merkezi polis tarafın-

"DİSK'in 1967 yılındaki kuruluşundan 1980'deki Eylül darbesine gelinceye kadar gerçekleştirdiği eylemlerden çıkarılması gereken çok dersler vardır bugün yararlanılabilecek"

ler ve mahkeme sonucu tutuklandım. Ertesi gün de DİSK'in yürütme kurulundaki diğer arkadaşlar tutuklandılar. Birkaç gün sonra bırakıldık.

Özellikle DİSK Yürütme Kurulu'nun tutuklanması ile kalmadı olay. Gerici güçler yasayı çıkaramadılar ama mevcut yasalardan yararlanarak özellikle işyerlerindeki sendikalı insanların üzerlerine yürüdüler. Başta işverenler sendikası eyleme geçti. İşyerlerindeki sendika temsilcilerini ve sendika militanlarını işten atmaya başladılar. Hatta işten atılanlara ilişkin işverenler sendikası bir karar yayınladı. İşten çıkanlan işçilerin hiçbir yerde işe alınmaması için isim listeleri de çıkardılar. Özellikle sendika militanlarının işten çıkanlması ile sendikaların işyerlerinde zayıflatılmasını hedeflediler. Bu konuda ge-



let güvenlik mahkemelerine karşı böyle bir tavır koyarken hiç unutmuyorum. Taksim'de yine bir miting öngörüyorduk. Ve mitingin yasaklanabileceğini de dikkate alarak 4-5 gün, bir hafta süreyle üstüste Taksim'de miting yapacağımız biçiminde komiteler oluşturduk ve izin aldık. Yani biri yasaklansa ertesi günü tekrar miting yapabilmeye hazır olabilmek için. Amaç gerçekten o günkü koşullarda bir yığınsal miting yapmaktı. Sonuçta yürüyüş ve toplantı izni alınan günlerden bir tanesinde de ilk defa Türkiye'de bir araçlı yürüyüş gerçekleştirildi.

Türkiye Postası: DGM eylemlerinin bu denli yaygınlaşması, yasanın bir ölçüde engellenebilmesi önemli bir deney. DGM deneyini bugüne nasıl bağlarız?

M.Karaca: Tabii daha önce söyledim, bu olay birden gerçekleşmedi. Bu olay için önce bir kamuoyu oluşturulmuş idi. Bir de DİSK' in eylemsel deneylerinin üzerine bina edildi DGM eylemi. Nedir bunlar? Başta 15-16 Haziran 1970' deki olaylar. Daha sonra fabrikalardaki olaylar. Daha sonra fabrikalardaki çeşitli baskılara karşı işçilerin yine üretimden gelen güçleri ile üretimi engelleyen çeşitli eylem biçimleri. Yine 1 Mayıs 1976'daki ilk çıkış. Ve çeşitli işyerlerindeki grevler. Bunların hepsinin sonuçlarından çıkan deneylerle DGM'ye karşı bir tavır bir eylem biçimi gelişti. Onun için de diyorum ki, DİSK'in 1967 yılındaki kuruluşundan 1980'deki eylül darbesine gelinceye kadar gerçekleştirdiği eylemlerden çıkanlması gereken çok dersler vardır bugün yararlanılabilecek. Mesela 15-16 Haziran eylemi. Çünkü yasa bir ölçüde engellenebilmiştir Anayasa Mahkemesinden döndürülmek suretiyle. Çünkü yasa çıkmış olmasına rağmen işlersiz hale gelmiştir. Keza DGM direnişi karşısında o günkü gerici iktidar yasayı çıkaramamıştır, tüm güçlerin birleşmesi ve ortak mücadelesi sonucu. İşyerlerinde işverenler DİSK sendikalarını tanımak istememişlerdi. Birçok yerlerde devletin çeşitli biçimlerdeki bürokratik engelleriyle o sendikanın yetkisi kabul edilmemişti. Ama buna karşı işçilerin gücü ile alınabilmiş çok haklar vardır. Deneydir bunlar, bugün için başvurulabilecek yöntemlerden biridir.



DİSK Yönetim Kurulu'nun 6 Eylül 1976 tarihli toplantısında, Kemal Türkler, "İşçi sınıfımız kendisine, DİSK'e, demokrasiye, insanca bir yaşam mücadelesine ve tüm ilericilere karşı yönelen DGM tehlikesinin gerçekleşmesine olanak tanımayacaktır." diyordu. 23 Ekim 1976'da yapılan DİSK Temsilciler Meclisi'nde ise, İstanbul Spor ve Sergi Sarayı işçilerin "DGM'yi ezdik" sesleriyle inliyordu.

12 Eylül'ün 6. yılında Batı Avrupa'da toplantılar, yürüyüşler, forumlar düzenleniyor

Evren-Özal rejimi protesto ediliyor

"12 Eylül harekatının millet vicdanında ve tarihin şaşmaz terazisinde elbette tartılıp değerlendirileceğine ve hak ettiği şerefli yeri işgal edeceğine inanıyorum."

Kenan Evren 30 Ağustos mesajında böyle söylüyor. Gerçekten 12 Eylül bugün çok daha geniş kesimlerce bir kez daha değerlendiriliyor. Baskıların her geçen gün daha da artırmasına karşın diktatörlük karşıtı tüm güçler seslerini daha bir güçlü çıkarıyor. İşkenceler, cunta üyelerinin yolsuzlukları bir bir ortaya dökülüyor. Diktatörlük açıkça eleştiriliyor, 6. yılına daha yıpranmış olarak giriyor.

Göçmen işçiler de bulundukları ülkelerde boş durmuyorlar. Haklarını daha bir canla başla savunuyorlar. Türkiyeli aydınlarla, demokratlarla dayanışma çalışmaları, imza kampanyaları, yürüyüşler, toplantılar yapıyorlar. Diktatörlüğün demokrasiye dönüş manevrasının içyüzünü açığa çıkarıyorlar.

12 Eylül'ün 6. yıldönümü dolayısıyla da çeşitli yerlerde yürüyüşler, toplantılar, vb. yapılıyor.

Frankfurt'ta forum

13 Eylülde Frankfurt'ta düzenlenen **"Türkiye'de demokrasi ve insan hakları"** adlı konferans öncesi Federal Almanya'nın başkenti Bonn'da aynı konuya yönelik bir basın toplantısı yapılacak. Çağrısını Saarland ve Hessen eyaletleri çevre korunması bakanları **Jo Leinen** (SPD) ve **Joschka Fischer** (Yeşiller), eski DGB Başkanı **Oskar Vetter** ve Profesör **Server Tanilli** tarafınan yapılan basın toplantısı 11 Eylül cuma sabahı Bonn Basın Merkezi'nde gerçekleşecek. Yapılan açıklamaya göre basın toplantısında emekli general ve eski parlamenter **Gert Bastian**, Yeşiller'in Avrupa parlamenteri **Petra Kelly**, SPD Federal Meclis milletvekilleri **Michael Müller** ve **Klaus Kirchner**, anayasa profesörü **Martin Hirsch**, gazeteci-yazar **Jürgen Roth** ve Türkolog Profesör **Klaus Liebe-Harkort** konuşacaklar.

Prof. Server Tanilli yaptığı çağrıda ülkemizin içinde bulunduğu işkence, baskı ve zulme, Kürdistan'daki katliamlara karşı çıkmaya; halklarımızın insan hakları ve demokrasi mücadelesiyle dayanışmaya çağırıyoruz.

Hollanda'da yürüyüş ve toplantı

Hollanda-Den Haag Barış Komitesi, 12 Eylül gecesi bir toplantı ve 13 Eylül günü ise Türkiye Büyükelçiliği önünde bir yürüyüş düzenleyerek, **"Türkiye'de demokrasiye geri dönülmeli"** istemini yükseltiyor.

Den Haag'da düzenlenen **"Türkiye akşamı"**nda, 12 Eylül 1980 darbesi ile Türkiye'de demokrasinin yokedilmesinde NATO ve ABD'nin rolü tartışılacak. Tartışmaya konuşmacı olarak, hükümet ortağı VVD'dan bir sözcü, sosyal demokrat muhalefet partisi PvDA'dan Piet Stoffelen gibi politikacılarla, konuyla ilgili uzmanlar davet edildi. Türkiye barış güçlerini temsilen davet edilen Doğan Görsev ise FAC hükümeti 1,5 yıldır iltica istemine yanıt ve pasaport vermediği için katılamıyor. Toplantıda FAC hükümetinin bu tutumu protesto edilerek, D.Görsev' in yazılı olarak ilettiği görüşleri okunacak.



1984'de yapılan rejimi protesto eylemlerinden

Den Haag Barış Komitesi'nin bu girişimi, Hollanda barış ve demokrasi güçleri arasında yararlı bir tartışmayı da başlatacağa benziyor. Çünkü, soyut olarak barış ve demokrasiyi savunan ancak, onu kimin tehdit ettiğini görmeyen ve görmek istemeyenler, Türkiye örneği ile iletilmek istenen bu mesajdan rahatsız oluyorlar.

Bonn'da basın toplantısı

13 Eylülde Frankfurt'ta düzenlenen **"Türkiye'de demokrasi ve insan hakları"** adlı konferans öncesi Federal Almanya'nın başkenti Bonn'da aynı konuya yönelik bir basın toplantısı yapılacak. Çağrısını Saarland ve Hessen eyaletleri çevre korunması bakanları **Jo Leinen** (SPD) ve **Joschka Fischer** (Yeşiller), eski DGB Başkanı **Oskar Vetter** ve Profesör **Server Tanilli** tarafından yapılan basın toplantısı 11 Eylül cuma sabahı Bonn Basın Merkezi'nde gerçekleşecek. Yapılan açıklamaya göre basın toplantısında emekli general ve eski parlamenter **Gert Bastian**, Yeşiller'in Avrupa parlamenteri **Petra Kelly**, SPD Federal Meclis milletvekilleri **Michael Müller** ve **Klaus Kirchner**, anayasa profesörü **Martin Hirsch**, gazeteci-yazar **Jürgen Roth** ve Türkolog profesörü **Klaus Liebe-Harkort** konuşacaklar.

Gidecekleri güne kurban adadım

Soner GÜRLER
Heilbronn

Sabah saat 10.00 Heilbronn kentinde alışveriş merkezindeyiz. Her köşe öbek öbek toplanmış vatandaşlar bekleşiyor, birbirleriyle sohbet ediyorlar. Böylesine bir grubun yanına yaklaştık, ne konuşuyorlar acaba?

Baden Württemberg eyaletinde izin mevsimi henüz bittiği hatta bazı izinciler geri dahi gelmedikleri için, herkesin dilinde Türkiye. Hatırlıyoruz 12 Eylül öncesinin böylesine yerlerdeki tartışmalarını, herkes neler yaptığını, nasıl eğlendiğini, izinlerinin tatlı anılarını birbirlerine anlatırlardı böylesi konuşmalarda. Şimdi öyle mi acaba?

Hayır. Vatandaş artık 12 Eylül cuntasının kokmuşluğundan bahsediyor. Evren-Özal ikilisinin başlarına açtıkları dertlerden konuşuyor. "Kardeşim nereye gittiysem soyuldum. 9000 mark para harcadım 4 haftada

olsa." Merak ettik sorduk gördüğünü söylediği ahlaksızlık nedir diye.

"Benim Bursa'da bir evim var, seneler önce dini bütün, ahlak sahibi bir aileye vermiştim kiraya. Herkes kiraları ödenmiyor diye şikayet eder, benimse senelerdir böylesine bir sorunum olmadı, kiramı muntazaman verdiğim banka kontosuna yatırıyorlar. Bu sene gittim, kiracıyı şikayet ettiler, yabancı erkeklerle geziyormuş karısı diye. Bir akşam gittim kapılarını çaldım, evimden çıkmalarını söyledim. Beni içeri çağırdılar girmedim dahi. Kadın hemen anladı niye evimden çıkmalarını istediğimi, ne dedi beğenirsin. "Beyim eğer ben dışarıya gitmesem ne iki bebemi besleyebilirim, ne de senin evinin kirasını ödeyebilirim". Kardeşim şaşırdım kaldım. Hakikaten millet geçiniyor ama nasıl, gel de onlara sor."

Bu dertli vatandaşa anlattıklarını gazetede yazabilir miyiz diye soruyoruz. Yanıtı hayır. "İzine

betlerde çok şikayet dinledik. Vakit öğlen üzeri karnımız acıktı, bir Türk lokantasına girdik. Yemeğimizi yerken yan masadan dinliyoruz: **"Evren paşa geldiği zaman bizi anarşiden kurtardı diye sevindiydim. Fakat bu sene izinde bir kaza yaptım, buradan arabamın parçalarını otomobil klübü gönderdi hem de hiç para almadan, fakat kardeşim Yeşilköy Sirkeci arasında 3 gün mekik dokudum, yine çekemedim, meğerse gümrük komisyoncuları varmış onları görmeden olmuyormuş bu iş, her tarafa rüşvet yağdırdım da işim rüşveti vermeye başladıktan sonra 1 günde oldu."**

Otobüs durağında bekleyen iki vatandaş, yine aynı konuyu tartışıyorlar. **"Bu sene gideyim de bir göreyim ne iş yapabilirim temelli dönsem dedim. Artık gidecektim temelli, kararım da kesin, fakat 6 hafta kaldım, canıma yetti. Şu Özal bir gitse kurban adadım gördüklerimden sonra."**

Şikayetler, şikayetleri izliyor.



Mahkeme kadın işçiye hak verdi

FAC Federal İş Mahkemesi, anne olanlar hakkında verdiği bir kararla bu zamana kadar tartışmalara yolaçan bir konuyu açıklığa kavuşturdu.

Karar göre, doğum yapıp, analık izninden yararlananlara, yıl sonunda işçilere yapılmakta olan 13. maaş veya Noel parası gibi ödemelerde, bu izni kullandığı gerekçesiyle, izinden geçen süre için kesinti yapılamaz.

Kararda, ancak toplu sözleşme veya işçinin işverenle yaptığı kişisel iş anlaşmalarında kesintiyi öngören bir maddenin bulunması halinde bunun mümkün olabileceği belirtiliyor. (FAC Federal İş Mahkemesi kararı 5 AZR 391/85).

Doğum yaptıktan sonra yasal doğum izninin arkasından **"Analık izni"** ni kullanan bir kadın işçiye işverenin izinde geçen süreyi keserek ödeme yapmak istemesi üzerine işçinin açtığı dava lehine sonuçlanmıştır.

Canan Demirçapa dayanışmalar için teşekkür ediyor

Demirçapa olayında bakanlık araştırması

Gazetemizin geçen sayılarında yeralan, Krefeld yabancılar dairesinin sınırdışı ettiği Canan Demirçapa ile ilgili olaya tepki ve protestolar sürüyor.

Çeşitli demokrat kişi, örgüt ve kuruluşların, kiliselerin, basın-yayın organlarının bu konuda yaptıkları girişimlerden sonra olay yeni boyutlar kazandı.

Canan Demirçapa ile ilgili olarak olaydan hemen sonra Kuzey ren Vestfalya (NRW) eyaleti İçiş-



Canan Demirçapa

lı Krefeld Türk İşçileri Yardımlaşma Derneği'ne bir kart yazarak kendisi ile dayanışmalarından ötürü teşekkür etti. Canan Demirçapa kartta şöyle diyor:

"Benim için çok büyük katkılarda bulunduğunuzu öğrendim. Hepinize sonsuz teşekkürü borç bilirim. İnanıyorum ki bunca mücadelenin sonunda ellerimiz boş kalmayacak. Fakat yine de mücadeleden bir an olsun vazgeçmememiz gerekiyor.

Bir an evvel evime kavuşmak istiyorum. Bunun da sizlerin müca-

Michael Müller ve Klaus Kirchner, anayasa profesörü Martin Hirsch, gazeteci-yazar Jürgen Roth ve Türkolog Profesör Klaus Liebe-Harkort konuşacaklar.

Prof. Server Tanilli yaptığı çağrıda ülkemizin içinde bulunduğu duruma değinerek şöyle diyor:

"Elbette, ülkemizde bu gerçekleri bizzat yaşayan halkımız, aydınlarımız, gerçekçi, dürüst politikacılarımız, din adamlarımız bunlara ilişkin görüşlerini, ülkedeki kısıtlı anlatım olanaklarını sonuna kadar kullanarak, değişik araçlarla dile getiriyor ve çıkış yolları arıyor.

"Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişimi'miz ülkemizle canlı bağlarını sürdüren aydınlarımızın, göçmen işçilerimizin yanısıra, Avrupalı dostlarımızın da o arayışa bir katkı sağlayacak biçimde, görüş ve düşüncelerini açıklamalarının yararına inanmaktadır."

le mi acaba?

Hayır. Vatandaş artık 12 Eylül cuntasının kokmuşluğundan bahsediyor. Evren-Özal ikilisinin başlarına açtıkları dertlerden konuşuyor. "Kardeşim nereye gittiysem soyuldum. 9000 mark para harcadım 4 haftada, ayağıma bir çorap dahi almadan." diyor biri. Bir başkası ekliyor arkasına "ben namussuzluğun bu kadar meşrulaştığını hiç görmemiştim. Almanlara kızıyorum açık geziyorlar diye, fakat Almanlardan utandım Türkiye'de gördüklerimden sonra. Keşke bizimkiler de açık gezselerde ahlaksızlık böylesine büyümemiş

leyebilirim, ne de senin evinin kirasını ödeyebilirim" Kardeşim şaşırdım kaldım. Hakikaten millet geçiniyor ama nasıl, gel de onlara sor."

Bu dertli vatandaşa anlattıklarını gazetede yazabilir miyiz diye soruyoruz. Yanıtı hayır. "İzine gitmeden önce pasaportumu uzatmak için konsolosluğa gittim Stuttgart'a. onlar gönderdi beni Karlsruhe'ye. Gittim Karlsruhe'ye onlar gönderdiler tekrar Stuttgart'a. Hangisinin bölgesinde olduğumu bir türlü bulamadılar. Kardeşim uğraştırırlar bizi bunları söyledik diye"

Vatandaşlarla yaptığımız soh-

şiyorlar. "Bu sene gideyim de bir göreyim ne iş yapabilirim temelli dönsem dedim. Artık gidecektim temelli, kararım da kesin, fakat 6 hafta kaldım, canıma yetti. Şu Özal bir gitse kurban adadım gördüklerimden sonra."

Şikayetler, şikayetleri izliyor. Geçmiş senelerin Alman Markı'yla Türkiye'ye gidipte her şey güllük gülistanlık diyen insanından eser kalmamış artık. Şikayetler hepsi günlük yaşamın şikayetleri, çektikleri zorlukların şikayetleri. Sabah işine gidip akşam evine dönüp televizyonunu veya videosuna aldığı birkaç filmi seyreden vatandaşın şikayeti.

yın organlarının bu konuda yaptıkları girişimlerden sonra olay yeni boyutlar kazandı.

Canan Demirçapa ile ilgili olarak olaydan hemen sonra Kuzey ren Vestfalya (NRW) eyaleti İçişleri Bakanlığı düzeyinde olayı protesto eden Krefeld DGB ilgililerinin bakana gönderdiği mektuba yanıt geldi.

NRW İçişleri Bakanlığının DGB ye yazdığı mektupta, olayın açıklığa kavuşturulması için çeşitli bilgilere gerek olduğu, bunların kısa zamanda toplanarak konuyla ilgili açıklamanın ondan sonra yapılacağı ve son kararın eyalet İçişleri Bakanı Schnoor'da olduğu bildirilmektedir.

Canan Demirçapa

Olayın sonucu demokratik kamuoyunda merakla beklenedursun, Canan Demirçapa ile dayanışma kampanyaları tüm hızıyla sürmekte.

Canan Demirçapa FİDEF'e bağ-

pinize sonsuz teşekkürü borç bilirim. **İnanıyorum ki bunca mücadelenin sonunda ellerimiz boş kalmayacak. Fakat yine de mücadeleden bir an olsun vazgeçmememiz gerekiyor.**

Bir an evvel evime kavuşmak istiyorum. Bunun da sizlerin mücadelesi ile gerçekleşeceğine inanıyorum.

Duisburg'da yürüyüş

12 Eylül darbesinin 6. yılında faşist diktatörlük Duisburg'da 13 Eylül günü yapılacak bir yürüyüşle protesto ediliyor. Yürüyüşü **Avrupa'da Dev-Genç, Birlik Yolu, DİBAF, Devrimci Kurtuluş, FİDEF, Gerçek-ADK, Göçmen, İşçi Gerçeği, KKDK, KOMKAR, KURDKOM** düzenledi, **Devrimci İşçi, Kürdistanlı Devrimciler** ve **TSK-DK destekliyor.**

Adı geçen örgütlerin bu amaçla yayınladıkları çağrıda cuntanın bugüne kadarki uygulamaları anlatılarak şöyle deniyor:

"Evren-Özal rejiminin tüm bu insanlık dışı uygulamalarına karşın, Türk ve Kürt halklarının özgürlük ve demokrasi mücadelesi durdurulamadı. Işçi sınıfının Izmir ve Eskişehir mitingleri, tutuklu ailelerinin baskılara boyun eğmeyen direnişi, aydınların, doktorların ve avukatların anti-demokratik uygulamaları kınayan muhalefeti, öğrencilerin protesto eylemleri anti-faşist mücadelenin geniş kitlelere yayıldığını ve giderek güçlendiğini açıkça gösteriyor.

Biz F. Almanya'daki Türkiyeli ve Kürdistanlı demokratik işçi örgütleri olarak, bu zorba rejime karşı çıkmayı, onu teşhir ve protesto etmeyi bir insanlık görevi olarak görüyoruz. Tüm yurtsever, demokrat devrimcileri; zindanlarda çürütülmek istenen, idamla yargılanan politik tutuklulara sahip çıkmaya;



Bedelci genç haklı çıktı

İşyerinden izin alarak iki aylık bedelli askerliğini yapmak üzere Türkiye'ye giden gencin, askerlikte geçen süresi işverene, bu gencin yıllık izninden kesinti yapma hakkını vermez. (FAC Federal Iş Mah. kararı AZ: 8 AZR 475/84).

Mahkemenin kararına neden olan olay tekstil fabrikasında çalışan Türkiyeli bir gencin başından geçmiştir. Işveren gence 19 Şubattan 3 Mayısa kadar askerlik için izin verir. Buna karşın gencin toplu sözleşmelerle hakkı olan 30 günlük yıllık izininden, askerlikte geçen süreye karşılık 5 gün keserek, 25 gün izin vermek ister. Ayrıca yıllık izinlerde, yine toplu sözleşmelerle güvence altına alınan izin parasınıda 30 gün üzerinden değil, 25 gün üzerinden ödemeye kalkar.

Duruma itiraz eden gencin dava açması üzerine federal iş mahkemesi gence hak veren yukarıdaki kararı aldı.

SENDİKACI GÖZÜYLE — **Ümit KÖSEOĞLU**



1987 işçi temsilciliği seçimleri

1987 yılı FAC'deki tüm işyerlerinde **"işçi temsilciliği"** (Betriebsrat) ve ÖTV sendikasının görev alanına giren kamu hizmet sektöründe de **"personel komisyonu üyeleri"** (Personalrat) seçimlerinin yenileneceği bir yıl.

İşçi temsilciliği işyerlerinde; yürürlükteki yasa, yönetmenlik ve toplu sözleşmelerin ışığında, çalışanların çıkarlarını koruyan, geliştirilmesi yolunda uğraşı veren **"yasal"** bir kuruluştur. Işçi temsilciliği **"sendikal"** bir kuruluş örgüt değildir. FAC toplumunun yerlisiyle, yabancısıyla hala karıştırdığı bu konunun iyi anlaşılması, temsilcilerin sendikaların **"alt organı"** olmadığının kavranması gerekir. Aksi halde seçilecek işçi temsilcilerinden **"beklenti oranı"** sonsuza yükselecek, işyerlerinde çözümlenemeyen sorunlarda yanlış kişi ve kuruluşları **"suçlama"** alışkanlığımız devam edecektir.

Seçimlerin genel olarak 1 Mart ile 31 Mayıs 1987 tarihleri arasında yapılacak. Buna rağmen, izin devresinin hemen ardından FAC'deki tüm işyerlerinde ve sendikal çevrelerde seçimler üzerine tartışma, çalışma ve hazırlıklar perde arkasında da olsa, kulislerde de olsa başladı bile. Şimdi yapılması gereken, konuyu işyerlerinde ve sendikal organlarda yoğun bir biçimde tartışmaya açmak ve tartışmaların sonucunda aktif adayların saptanmasını sağlamak olmalıdır. Bir başka önemli konu da, zaman olgusudur. Geçmişin deneyleri, aday ve listelerin **"taslak"** biçiminde de olsa bu yılın sonunda, fakat en geç 1987 başlarında şekillendiğini göstermektedir. Bu nedenle, işyeri içi ve dışı sendikal toplantılar dikkatle izlenmeli, aday önerileri buralara getirilmelidir.

Işçi temsilciliklerinin, emekçilerin çalışma yaşamına damgasını vuran ve onların çıkarlarını kapsayan, sosyal, personel ve ekonomik sorunlarındaki görevleri yanında, onların temsilcilik konumları FAC'de gelişen politik olay ve kararlarla giderek artan bir oranla politik anlam ve önem kazanmaktadır.

Yaklaşmakta olan 35 saatlik çalışma haftası kavgasından elde edilecek sonuçların uygulanmasından tutun, Çalışmayı Teşvik Yasası'nın 116. maddesinde yapılan değişikliğin ardından, grev alanı dışında kalan işyerlerinde, grevlerin etkisiyle kısa çalışmanın **"gerçekten"** yapılıp yapılmamasının saptanmasına kadar, yeni seçilecek işçi temsilcilerine çeşitli çevrelerin verdiği önemin göstergesidir.

Doğaldır ki, bu **"çevrelerin"** başında, kendilerinin güdümünde, olayların ekonomik olduğu kadar, politik önemini kavrayamayan temsilcilerin seçilmesini yönlendirmeye çalışan işverenler gelmektedir. Işverenler bu kez de, hem de geçmişe oranla daha aktif olarak seçimleri etkilemeye çalışacaklardır.

Diğer yanda işçi temsilciliği seçimlerinde birlik sendikalarının gücünü bölme çalışmalarını, hem de **"işçi sınıfı adına"** yapacak grup ve grupçuklar da çıkacaktır. Geçmiş bu tür grupların kime hizmet ettiklerini görme açısından ibret alınacak örneklerle doludur ve bu örneklerden ders alınmasının zamanı gelmiştir, geçmektedir.

Zorlaşan ve daha da zorlaşacak olan ekonomik ve politik koşullar bizlere 1987 işçi temsilciliği seçimlerinde DGB ve ona üye işkolu sendikalarının aday ve listelerinin varolan gücümüzle desteklenmesini, kişisel çıkar ve sürtüşmelerin bir yana iterek temsilcilik seçimleri aday ve listelerinin bizlerin arzu ve istemleri doğrultusunda saptanmaması halinde dahi sendikal birliğin korunmasını getirmektedir.

Bütün bunlar, çalışmalarıyla aday olmaya, birlik listelerinin listelerine alınmaya hak kazanmış olanların, işyeri içi ve dışı sendikal organlarda verecekleri haklı mücadeleden vazgeçilmesi şeklinde anlaşılmamalıdır. Tabii ki aktif adayların, çalışanların çıkarları doğrultusunda mücadele verenlerin bu uğraşıları selamlamalı ve desteklenmeldir. Seçimler öncesi adaylar arası ve adayları saptayan sendikal organlar içinde adaylık mücadelesi kıran kırana da olsa sendikal demokrasinin en doğal geleneklerindendir. Bunun olması da ileriye dönük gelişmeler için şarttır. Burada önemli olan, mücadelenin kurallar dahilinde, organlar içinde verilmesi ve orada karara bağlanmasıdır. Öte yanda, alınacak kararlara, istediğimiz gibi olmasa da uymak da demokrasinin kurallarından biridir.

Fakat gerçek hedefin işverenler olduğu gözden kaçırılmadan, hedef şaşırtacak, birliği bozacak, bunun sonucu olarak da belirli çevrelerin **"ekmeğine yağ sürecek"** davranışlardan kaçınılmalıdır.

Hüner, kişisel çıkarların öne çıkarılmasından öteye, sendikal birliğin korunmasına hizmet olmalıdır.

"Gölge listeler" hazırlayanlar, grup ve fraksiyon toplantıları düzenleyenler bütün bunları unutmamalıdırlar.

Yabancılara ayrı sigorta uygulaması

Gothaer sigortasında arabasına **"Kasko"** sigortası yaptırmak isteyen yabancılar 1.8.86'dan itibaren yüksek prim ödemek zorunda.

Bu uygulama, adı geçen şirkette yeni kasko sigortası yaptırmak veya varolan sigorta şartlarında değişiklik yapmak isteyenler için geçerli olduğu gibi, ödenecek primin yüksekliği de ülkelere göre değişecek. Örneğin tam kasko (Vollkasko) yaptırmak isteyen Türkiyeli, Yunan ve Yugoslav işçileri için yüzde 150 artarken, Italyan ve Ispanyol ve Portekizliler için yüzde 50 artırılmaktadır. Buna göre, yabancılar tam kasko sigortada Almanların iki katı prim ödemek zorunda kalacaklar.

FAC sigorta şirketleri birliği HUK'un açıkladığına göre, birçok sigorta şirketi, belirli yabancı ülke işçilerine aynı uygulamanın yapılmasına karar vermişler. Buna gerekçe olarak da, yabancıların neden olduğu kaza masraflarının arttığı gösterilmektedir.

Kasko sigortası, her araba için zorunlu olan (Haftpflicht) sigortası ile karıştırılmamalıdır. Bilindiği gibi geçtiğimiz yıllarda çeşitli sigorta şirketleri bu sigortayı da ülkelere göre değişik biçimde uygulamak istemiş, fakat bu işten mahkeme kararıyla **"Eşitlik ilkesine aykırı"** gerekçesiyle vazgeçilmişti.

Kasko sigortasında değişik prim uygulamasının aynı şartlara bağlı olması, sigortaların bu tür tavır almasına yolaçmaktadır.

Şirketlerin kasko sigortasında da ülkelere göre değişik ve farklı uygulamaların araba sahipleri arasında hoşnutsuzluğa yolaçacağı ve bir çoğunun **"Eşitlik ilkesine aykırı"** davranıldığı gerekçesiyle mahkemeye başvuracağı tahmin edilmektedir.

Türkiye Postası temsilcisi Yunanistan'daki son gelişmeleri bildiriyor

Yunanistan mektubu

Yunanistan'da, temmuz-ağustos aylarında kavurucu sıcaklara rağmen hareketli günler yaşandı. Hükümetin uygulamaya koyacağı yeni ekonomik önlemlere karşı işçiler, tüm emekçiler ülke çapında grevler, protesto gösterilerini sürdürdü. Ekim ayında yapılacak yerel seçimler için sol güçler ve toplumsal ilerleme güçleri birlik yönünde somut adımlar attı, hemen bütün şehirlerde, semtlerde, başta Atina, Pire, Selanik, Larissa gibi büyük şehirlerde ortak seçim listeleri ve programları hazırlandı.

PASOK hükümetinin politik gidişatındaki çıkmaz daha açık oldu. Hükümetin daha tutucu bir politika izlemesine paralel olarak, hükümet partisi diğer politik güçlerce tecrit ediliyor. Yerel seçimler cephesinde tecrit olması açığa çıkıyor. Sol güçler içinde yerel seçimler için güçlü bir birlik rüzgarı esiyor. Birlik istemi, ilerici, sol güçlerden, PASOK içindeki radikal sol eğilimlerden, hükümet partisinin tahrip ettiği güçlere kadar, bu politikaya karşı olduklarını ifade ederek, yanıt buluyor. Sol güçlerin dışında da birliği olumlu karşılayan güçler var. Bağımsız özerk bir yerel yönetim için, bunun güvenceye alınması için mücadeleye sempati duyuyorlar. Iki partili sisteme, iki alternatifliliğe karşı çıkıyor, eşitlik temelindeki seçim sistemini savunuyorlar. Gerçek değişiklikten yana olan güçlerin çıkarları doğrultusunda yeni gelişmelere gidilmesi için en uygun ve olumlu sonucun birlik olduğu, solun ve geniş halk kesimlerinin onayını alıyor.

PASOK ve Yeni Demokrasi Partisi solun ve ilerici güçlerin birliğini engelleme, birliğin önüne zorluklar koyma amacıyla, iki partili sisteme prim veren seçim sistemini onaylarken, radyo ve televizyonda birliğin seçim konuşmalarına bir dizi yasak ve kısıtlama koymakta ısrar ediyor. Geniş güçler bu yasakların, kabulü imkansız kararların feshedilmesi ve eşitlik temelinde seçimlerin gerçekleştirilmesi istemini öne sürüyorlar. Kamuoyuna, hükümet çevrelerince sol güçlerin yerel seçimler için birliğini anti-PASOK cephe olarak gösterme çabaları gözleniyor. Başbakan Papandreu ile haziran sonunda görüşen YKP Genel Sekreteri Harilaos Florakis'e, görüşmeden sonra gazeteciler bu konuda soru sordular. Florakis, **"Benim görüşüme göre bu bir icattır. Biz cephe değil, birlik için konuşuyoruz. Bizim açıkladığımız şuydu: Sol güçler yerel seçimleri kazanmak için birlik olsunlar. Eğer bu anti-PASOK cephe olarak anlaşılıyorsa, bugün PASOK'un tek başına seçimlere gitmesi, belediyelerde anti-YKP tutum alması nasıl anlaşılacak? Neden aynı zamanda bu denli geniş sol güçlerin birliği anti-PASOK da, hükümeti kendi adaylarını seçmek için anti-sol ve anti-cephe girişimlerine karşı bir başarı değil? Sol ve ilerici güçlerin birliği ne anti-PASOK ne de PASOK dostluğudur. Ne muhalefet cephesi ne de eklektik bir denge salatasıdır. Zamanın en olgun ve gerçekçi istemidir"** dedi. Gençlik de çözüm yolunu sol güçlerin birliğinde görüyor. KNE Genel Sekreteri Yorgos Grapsas **"Gençlik yerel seçimlerde pasif bir izleyici olarak kalmamalıdır. Yerel seçimler sadece bölgesel, yerel belirli istemlerle sınırlı değildir. Toplumda canlı, radikal örgütler ülkemizde değişim yolunu açabilir. Yaşam şartlarındaki ciddi sorunlar, yaşam düzeyi, işsizlik eğitim sorunu, yozlaşma, spor tesislerinin ve kültür hizmetlerinin yokluğundan, uyuşturucu maddeye kadar gençliğin tüm sorunları ile bağlıdır"** dedi ve gençlik örgütlerinin birliğini savundu.

Işçiler ülke çapında grevlerle Pasok hükümetinin yeni ekonomik önlemlerini protesto ettiler.

PASOK hükümeti, ekim ayındaki seçimler dolayısıyla yürürlüğe koyacağı -halihazırda birçok yönleriyle yürürlükte olan- daha sert ekonomik politikayı açıklamıyor. Seçimlerden sonra yasalaşacak ve bütünüyle uygulanacak **"serbest piyasa ekonomisi"** büyük tekeller için toplu işten çıkarmalar, kamu işletmelerine yeni yaptırımlar, fazla mesai uygulaması için sınırsız özgürlük, işçi gelirlerinin daha da düşmesi, ağır vergi, sosyal sigortaların bütçe açıklarına karşı yeni vergi haracı, sigorta primlerinde artış, emekliliğe sınır koymak, büyük tekellere yepyeni kolaylıklar anlamına geliyor. Halk korkunç pahalılık karşısında **"bıçak kemiğe dayandı"** diyor.

Işçilerin mücadeleler sonucu kazandığı temel hakları tehdit ediliyor, sendikal hareketin işleyişine yönelik saldırılar oluyor. Geniş güçler serbest piyasa ekonomisiyle işsizliğin korkunç sonuçlara ulaşacağını belirtiyor. Maliye Bakanı Brüksel'de AET komitesi ile, hükümetin 1987 için ekonomi politikasında yeni **"tamamlayıcı önlemler"** üzerine görüştüklerini reddetmedi. AET'deki meslektaşlarına (Hükümet tarafı bir fazlą) **"Gerçek zafer bizim saflarımızdadır, 7 üye tarım emekçilerinin çıkarları için mücadeleyi sürdürecektir"** denildi. Tarım işçileri Konfederasyonu da eylül ayında ülke çapında protesto eylem ve yürüyüşleri yapma kararı aldı. Inşaat Işçileri Sendikasının 13. kongresinde ESAK-S büyük başarı elde etti. Tüm inşaat işçilerinin birliği yüzde 72,8 oy çoğunluğuyla 23 yönetim üyeliği, PASKE (PASOK) yüzde 21,2 ile 7 üyelik, DAKE (**"Iç"** komünistler) yüzde 4,1 oyla bir üyelik aldı.

ABD Büyükelçisinin Yunanistan'ın ekonomik gelişmesi yönünde reçeteler vermesi içişlerine müdahale olarak kamuoyunda geniş tepki gördü. Amerikan Kongresi temsilciler heyeti 9 Temmuzda havayollarını teftişe geldi. Geniş kesimler bunu **"onur kırıcı bir kontrol"** olarak niteledi. **"Terörizme"** karşı ABD ile bu sıkı işbirliği ABD-Yunanistan gizli icraat anlaşmalarından birini oluşturuyor. Aynı şekilde ABD-NATO ve AET'nin dayatmaları sonucu ülkedeki Libyalı diplomatlar sayısı azaltıldı. Yunanistan'ın anti-Libya yaptırımlara boyun eğmesi, **"anti-terör"** işbirliği, ülkedeki üslerin kalması, silah sistemlerinin yerleştirilmesi ve buna bağlı nükleer silahların yerleştirilmesi büyük tepkilere yolaçıyor.

26-27 Haziranda Lahey'de yapılan zirve konferansının gerek ekonomik, gerekse politik sonuçları olumsuzdu. Kararlar Yunanistan için korkunç bir ekonomik ve politik haraç oluyor. YKP Avrupa Parlamentosu milletvekili Efremidis, **"Zirve konferansı bir komediydi, ancak Yunan, Kıbrıs ve Türkiye halkı için trajik sessizliği, 12 yıldır Türkiye'nin Kıbrıs'ı işgal etmesi, işgal bölgesine Özal'ın gezisi ve tahrik edici açıklamalarına karşı tek kelime edilmemesi, konseyin de içinde tek bir ülkenin bile tanımadığı bu devletin tanınması oluyor. Insan hakları ve sosyal dayanışma için büyük beyanlarda bulunuyorsunuz, ancak gerçek ortaya çıktığında gözdiktiğiniz önemli çıkarlar karşısında susuyorsunuz."** dedi. Kamuoyunda Özal'ın gezisi, AET ve NATO'nun kutsamalarıyla gerçekleşen, Denktaş sahte hükümetinin diplomatik tanınması için bir başlangıç seferi ve Kıbrıs'a takviyelerin bir parçası olarak değerlendirildi. Amacın ABD ve NATO planlarıyla tam uyum içinde olduğu, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu'da geniş bir bölgede Kıbrıs'ı saldırı üssü haline getirmek olduğu belirtildi.

Yunanistan'da Kürt halkına baskılar protesto edildi

29 Ağustos günü faşist cuntanın Kürt halkı üzerindeki baskı ve cinayetlerini ve Irak'a girmesini protesto amacıyla Atina'da bir yürüyüş düzenlendi. Yunanistan Uluslararası Demokratik Dayanışma Komitesi'nin de yardımıyla yürüyüşü düzenleyenler: **Devrimci Kurtuluş, Devrimci Sol, İGD, TKP-B, Yektiya Sosyalist, THKO, TSİP, TKEP, PPKK, TKSP, KSSE (Avrupa'daki Kürt Öğrenciler Birliği) ODYİS (İran Demokratik Öğrenciler Birliği) İran Fedai (çoğunluk) gençliği, ELFE (Irak Demokratik Öğrenciler Birliği.**

Atina'nın Propilio meydanında yürüyüşe başlayan yürüyüş kortejinin başında Dayanışma Komitesi Genel Sekreteri ve KNE (Yunanistan Komünist Gençliği) temsilcisi yeraldı. Ortak pankart altında **"faşist cunta Kürdistan'dan defol"**, **"Düşman tektir, emperyalizmdir"**, **"Yaşasın halkların kardeşliği"**, **"Halkların katili Amerika"** sloganlarıyla şehrin en işlek caddelerinden geçildi. Ortak imzalı bildiri dağıtıldı.

Yürüyüş Türkiye Büyükelçiliği'nin önünde son buldu. Büyükelçiliğe bir protesto bildirisi bırakıldı. **"katil Evren"**, **"Faşist cunta Kürdistan'dan defol"** sloganları haykırılarak dağılındı.

"Misafir"den azınlığa...

Oya BAYDAR

Türkiye'den Federal Almanya'ya ve diğer gelişmiş kapitalist Avrupa ülkelerine 1960'larda başlayan işgücü göçünün kalıcı eğilimler taşıdığı, daha 1970'lerin ortalarında görülmeye başladı. Ama, bin yılların deneyiminden süzülüp gelen **"Göç geri dönmez"** deyişinin bir kez daha doğrulanacağını sezenlerin, hele hele bu olguyu ciddiye alıp göçmen kitlelerine yönelik çalışmaları **"kalıcılık"** doğrultusunda sürdürmeyi planlayanların sayısı bir hayli azdı. Geçici olarak geldikleri topraklara yerleşmeyi düşünenlerin kendileri bile bu gerçekten ve bu gelecekten kaçıyorlar; hatta adeta utançla saklıyorlardı kalıcılık eğilimlerini.

Geçicilik psikolojisi göçmenlerin kendilerini, yaşam biçimlerini, içinde yaşadıkları toplumla kaynaşmalarını olduğu kadar, yenlerin oranının yüksekliğini gösteriyor.

Pek çok araştırma, istatistik ve gözlemle desteklenen tesbit günümüzde şöyledir: **"Misafir"**ler kalıcılaşmıştır ve **azınlık** olma süreci başlamıştır. Ilk gelenlerden bir bölümü, emekli olarak veya **"ömürlerinin geri kalan bölümünü"** memleketlerinde geçirmek için geri dönüyorlarsa da, bunlar, kendileri dönerken çocuklarını evlendirip Federal Almanya'ya yerleştirerek; gelinleri, damatları getirterek ailenin bir ayağını göç toprağında bırakmaya dikkat etmektedirler. Bunun anlamı, geri dönenlere ve döneceklere rağmen 1,5 milyonun kolay kolay altına düşmeyecek bir Türkiyeli azınlığın bugünkü ve gelecekteki yerleşik varlığıdır.

manya'daki Türkiyeli nüfusun yüzde 98'ini emekçiler ve emekçi aileleri, en azından yüzde 95'ini dar anlamda işçi ve işçi aileleri meydana getirmektedir. Demek ki Türkiyeliler kitlesine yönelik bu çalışma, hem örgütlenme çabası, her demek etkinliği bu azınlığın ezici çoğunluğunun **işçi** konumunu gözönünde bulundurmak zorundadır.

Bu kitlenin ortak özelliği bulundukları toplumda **yabancı** olmak (ve bunun yol açtığı tüm sorunlar) ve **işçi** olmaktır (kapitalist toplumda işçi olmanın yarattığı tüm sorunlar).

Aynı kitlenin bir başka özelliği ise, Federal Almanya'da işçi konumunda bulunmakla birlikte geldikleri çevre ve toplumsal kesim itibanyla kendi içinde büyük farklılıklara sahip bulunmaktır.

laştırmakla karıştırmak ve bunun sonucunda, kendi politikalarını fanatikçe uygulama eğiliminde olan şoven sağ, fanatik dinci kesimlere meydanı boş bırakmaktır. Azınlığın **işçi** özelliğinin unutulup salt yabancı-azınlık yanının öne çıkarılması, yine kitleyi geriye itici bir yanılgı olabilir.

Azınlık çalışması ve örgütlenmesi her zaman, her yerde güçtür. Yabancı ve baskıcı bir çevrede kendi kimliğini koruma çabası güçlenmekte, öz kültürün en tutucu, en fanatik ögelerine sıkıca yapışma eğilimi kaçınılmaz olarak artmaktadır. Azınlığı birleştiren ana güç -kapitalist toplumda sınıf bilincinin geriletilmesi, köreltilmesi yolundaki büyük çabalar da hesaba katılırsa- çoğu zaman **sınıf** bilincinden daha güçlü olarak **cemaat** bilinci olabilmektedir. Sınıf bilincinin yerini alan

İşçi gençlik sorunları tartışıldı

30-31 Ağustos tarihleri arasında Petra'da 10-14 Eylülde yapılacak olan 12. KNE-ODIGITIS festivaline hazırlık olarak ön festival yapıldı.

Petra'da binlerce kişinin katıldığı festivalin birinci günü KNE Merkez Konseyi üyesi ile İGD temsilcisi birer konuşma yaptı. Zengin

gelecekten kaçıyorlar; hatta adeta utançla saklıyorlardı kalıcılık eğilimlerini. *

Geçicilik psikolojisi göçmenlerin kendilerini, yaşam biçimlerini, içinde yaşadıkları toplumla kaynaşmalarını olduğu kadar, göçmen kitlesine yönelik örgütleme çalışmalarını, politik çalışmaları da olumsuz yönde etkiledi. Türkiye'de politik atmosferin ısındığı özellikle sol politik çizgi ve kanatların yükselişe geçtiği 70' li yıllarda, en büyük Türkiyeli göçmen kitlesinin yaşadığı Federal Almanya'da göçmen işçilerin, Türkiyelilerin **"kitle"** örgütlenmeleri Türkiye'de politik yelpazenin adeta aynadaki aksi haline geldi. Bugünden baktığımızda yanlışlığını gördüğümüz ve eleştirdiğimiz bu olgunun nesnel temeli göçün daha o zamandan gösterdiği kalıcılık eğiliminin tüm boyutlarıyla kavranmamış olmasıydı. Federal Almanya'daki konum ve sorunlar geçici görülüyor, tüm çalışma doğrultusu ve politikalar kısa bir süre sonra dönülecek olan Türkiye'ye yönelik olarak çiziliyordu. Türkiye'de yaşanan 1980 altüstlüğü, büyük ekonomik ve siyasal bunalım, faşizmin yarattığı, ağır baskı ortamı, politik hareketlerin özellikle işçi sınıfı hareketinin yediği sert darbe; aynı dönemlerde Federal Almanya'daki ekonomik ve politik olumsuz gelişmelerle birleşince güç bir durum çıktı ortaya.

Türkiye'deki durum, Federal Almanya'da yerleşme, -en azından çok uzun yıllar kalma- eğilimi pekiştiriyor, buna karşılık yerli ekonominin ve politikanın göçün bir bölümünü dışarı itme, geri gönderme baskısı güçleniyordu. 1984 geri dönüş zorlaması, sorunu karar verme zorunluluğunu bir kez daha gündeme getirdi. 1982-1985 arası yıllar, bir bakıma, Federal Almanya'daki Türkiyeliler için **karar yılları** oldu. Ve bugün gerek istatistik verilere gerekse olgulara bakıldığında, kararın büyük bir çoğunluk için **kalıcılık** yönünde belirdiği anlaşılıyor. Yapılan çeşitli araştırmalar, 1970-1975 arasında yüzde 3 ile yüzde 5 civarında görülen kesin yerleşme eğiliminin 1984'de yüzde 15 ile yüzde 35 arasında değiştiğini, gençler arasında yüzde 55'in üstüne çıktığını, döneceğini söylemekle birlikte, dönüşü belli olmayan bir tarihe ertelemektedirler. Bunun anlamı, geri dönenlere ve döneceklere rağmen 1,5 milyonun kolay kolay altına düşmeyecek bir Türkiyeli azınlığın bugünkü ve gelecekteki yerleşik varlığıdır.

Kalıcılığın getirdiği yeni soru ve sorunlar

Göçün kalıcılığı ve Federal Almanya'daki Türkiyeli göçmenlerin azınlık olmaya doğru gidiş süreci bir kez kendisini kabul ettirince, kuşkusuz gündeme yeni sorular, yeni sorunlar ve yeni tartışmalar geldi. Içinde yaşadığımız günlerde, kimi yanlış soru ve yanlış cevapların, sevindirici biçimde aşılmaya başlandığı, en azından açık tartışılmaya sunulduğu görülüyor. Örneğin daha birkaç yıl öncesine kadar **"Federal Almanya' daki Türkiyeli işçiler Türkiye işçi sınıfının parçasıdır"** yanlış görüşü oldukça yaygınken bugün Federal Alman işçi sınıfının parçası olduklarına itiraz eden pek kalmadı. Yine -hemen bugünden olmasa da- gelişme süreci içinde Federal Alman işçi sınıfının bir parçası olan Türkiyeli işçilerin politik örgütlenmelerinin nasıl nerede olacağı gibi önemli bir soru da; birkaç yıl öncesi gibi **"tabu"** olmaktan çıkıp doğru cevaplar buluyor, en azından tartışılıyor. Kısaca, hayat gerçekçi ve etkin çözümleri zorluyor. Kalıcılık gerçeğinin kendini göstermesi ve azınlık oluşturmaya doğru giden milyonluk bir kitlenin çığ gibi büyüyen sorunlarına verilecek cevapları ve bu sorunların çözümüne yönelik örgütlenmeler ve çalışma biçimlerini de etkiliyor. Umut verici arayışlar öneriler, tartışmalar yaygınlaşıyor. Ağustos sonlarında Frankfurt'ta yapılan **"Göçmen işçi dernekleri nasıl çalışmalı?"** konulu toplantı da aynı arayışın ve olumlu gelişmenin bir ürünü sayılmalı.

Kalıcı azınlık olmaya aday bir kitle... Ama nasıl?

Kalıcılık gerçeğinin dayattığı yeni çözüm arayışlarının başarısı, Türkiyeli göçmen kitlesinin, bu potansiyel azınlığın ana özelliğini, ayırt edici niteliğini doğru saptamaya bağlıdır.

Bu kalıcı kitle, bu azınlık, herşeyden önce **işçidir.** Federal Al-

tüm sorunları).

Aynı kitlenin bir başka özelliği ise, Federal Almanya'da işçi konumunda bulunmakla birlikte geldikleri çevre ve toplumsal kesim itibarıyla kendi içinde büyük farklılıklara sahip bulunmaktır.

Federal Almanya'daki Türkiyeli işçi kitlesi sınıfsal, bölgesel, etnik köken bakımından **farklılık** gösterdiği gibi; dinsel inanç, kültürel birikim, ideolojik ve politik görüşler açısından da **çeşitlidir.**

Yukarda sayılan temel özelliklerle belirlenen bir kitleye yönelen her örgütlenme çabası, onların sorunlarını çözmeyi amaçlayan her çalışma bu üçlü özelliği gözönünde bulundurmak, bu özelliklerin çakıştıkları, üst üste düştükleri noktaları iyi belirleyip, tam bu noktalardan hareket etmek zorundadır.

Herhangi bir politik çizginin etkinliğini artırmak, herhangi bir grubu güçlendirmek amacına değil de pek çok sorunları olan bir kitlenin sorunlarına çözüm bulmak amacına yönelen gerçek bir kitle çalışmasının anahtarı da buradadır. (Yanlış anlaşılmamak için hemen ekleyelim ki, böyle bir çalışma tarzı politikaya ve politik çizgilere kapıları kapamak değildir. Aksine, kitlenin sorunlarına en doğru anlayış ve yöntemlerle yaklaşan, en etkili çözümleri getiren politik hareket çalışmalar içinde zaten güçlenecektir.)

Önümüzdeki yeni tuzaklar ve yeni olanaklar:

Böyle bir anlayış ve çalışma biçimi, uygulâma sırasında kuşkusuz güçlüklerle karşılaşacak ve güç olacaktır.

Bu tuzaklardan başlıcası, kitleyi her alanda bir adım öteye götürmek yerine, kitlenin en geri kesimlerinin etkisine açılmaktır. Bir başka tuzak kitle çalışmasının özgün yöntemlerini depolitizasyonla, politikadan kaçış ve uzaklaşmakla karıştırmaktır.

rak artmaktadır. Azınlığı birleştiren ana güç -kapitalist toplumda sınıf bilincinin geriletilmesi, köreltilmesi yolundaki büyük çabalar da hesaba katılırsa- çoğu zaman **sınıf** bilincinden daha güçlü olarak **cemaat** bilinci olabilmektedir. Sınıf bilincinin yerini alan **cemaat ve azınlık bilinci** de tüm ilerici azınlık örgütlenmelerinin önündeki en büyük engellerden hatta tuzaklardan biridir.

Ama Federal Almanya'da Türkiyeli azınlığın işimizi kolaylaştıracak önemli özelliği, işimizi kolaylaştıracak **nesnel** temel, bu azınlığın, yüzde 98'i bulan çoğunluğunun emekçi, yüzde 95'lik çoğunluğunun işçi olmasıdır. Demek ki, sadece cemaat bilincini değil sınıf (işçilik) bilincini öne çıkaran, ama cemaatin ortak sorunlarından hareketle öne çıkaran bir kitle çalışması ve örgütlenmesi hem mümkündür, hem de doğrudur. Kitle çalışmasının ve örgütlenmesinin bir yandan kitlelerden kopan, dar çevre çıkarlarına yönelen sekterliklerden; öte yandan kitlenin en geri kesimlerinin peşine takılmaktan kurtulmasının yolu, çaresi: sınıfın sorunlarıyla azınlığın (cemaatin) sorunlarının kesişme, üst üste düşme noktalarını yakalayabilmek, bu noktalardan hareket edebilmektir.

Örneğin, soru, **"Kitle nerede? Sokakta mı, camide mi, diskotekte mi, tezgah başında mı, mevcut derneklerde mi, mahallelerde gettolarda mı?"** sorusu değildir. Kitle bu yerlerin tümündedir, çünkü işçi olarak fabrikalarda, işyerlerindedir. Tüm çeşitliliği, farklılıklarıyla Federal Almanya' daki Türkiyeliler kitlesi işçi kitlesidir. Ama kendi içinde büyük çeşitlilikler, özellikle ideolojik-poli tik farklılıklar gösteren bir işçi kitlesi... Bu tespitte anlaşmak bize, ortak noktaları iyi belirleme, en genel ortak sorunların üzerine cesaretle gidebilme, kitleleri kendi sorunları çevresinde hareketlendirebilme olanağını kazandıracaktır.

Gazetemizin sütunlarında başlattığımız "Göçmen işçi dernekleri nasıl çalışmalı?" konulu tartışmayı sürdürüyoruz. Bu konuda söyleyecek sözü olan herkese sütunlarımızın açık olduğunu tekrar hatırlatıyoruz.

Türkiye Postası

yor. Geniş güçler serbest piyasa ekonomisiyle işsizliğin korkunç sonuçlara ulaşacağını belirtiyor. Maliye Bakanı Brüksel'de AET komitesi ile, hükümetin 1987 için ekonomi politikasında yeni **"tamamlayıcı önlemler"** üzerine görüştüklerini reddetmedi. AET'deki meslektaşlarına **"istikrar politikası"**nın yani emekçilerin kemer sıkma politikasının önümüzdeki yıl da süreceği konusunda teminat verdi. Merkez Bankası Başkanı Halikia, **"Önlemler şimdi ısırmaya, kendini hissettirmeye başladı"** diye açıklama yaptı.

Temmuz-ağustos ayında işçiler, tüm çalışanlar sendikalarıyla, hükümetin halka ve ülke ekonomisinin gelişmesine karşı olan önlemlere karşı mücadelelerini sürdürdüler. Tüm emekçiler, mücadeleci bir hazırlık ve uyanıklık içinde. 21 işçi federasyonu ve 32 işçi merkezi ülke çapında konferans yaptı. Birlikte yeni mücadeleler yolunda ilerleyerek, hükümetin halka ve işçilere karşı olan önlemlerini geriletinceye kadar, emekçilerin çıkarları temelinde çıkış yolu için iyimser, açık ve savaşkan olduklarını belirten ortak mesajı açıkladılar. Eylül ayında mücadelenin güçlenip gelişeceğini ve genel grev kararını açıkladılar. Federasyon ve işçi merkezlerinin temsilcileri mücadele koordinasyon komitesinin çağrısıyla toplandılar. Binlerce işçi polis kordonu altında **"işçilere karşı olan bu önlemlere geçit vermeyeceğiz"** sloganıyla protesto gösterileri düzenledi. Atina Işçi Merkezi ve Mücadele Koordinasyon Komitesinin çağrısıyla binlerce işçinin yeraldığı büyük mitingde hükümete şu mesaj gönderildi: **"Thatcher politikasının Yunanistan'da geleceği yoktur. Işçi, memur, tüm ilerici sınıf güçlerinin mücadele cephesi, işçi sınıfına karşı ve halkın yaşam düzeyine vuran, ulusal ekonomiyi yavaş yavaş mahveden önlemler kasırgasını geri çevirebilir."** Yerel seçimler için saptanan sol güçlerin ortak adayları da hükümetin önlemlerini protesto ederek **"hükümete verilecek her oy, (veya sağcı Yeni Demokrasi Partisine ki, bu önlemler konusunda hükümetle tam uyum içindedir) halkın çıkarına olmayan, onaylamadığı ve tanımayacağı önlemleri seçmiş olacaktır"** diyorlar.

Temmuz ayında grev yapan liman işçilerine polis saldırdı, 53 sendikacı ve grevciyi tu'tukladı. 3 kişi ağır yaralandı. Grevci işçiler işten atılmakla tehdit ediliyor. Temmuzda yapılan Tarım Işçileri Konfederasyonunun kongresine yönelik olarak hükümet YSEE'ye (Yunanistan Genel Işçi Konfederasyonu) yaptıklarını tekrarlıyordu. Kağıt üzerinde seçilmiş sahte delegeleri katmaya, çoğunluğu almak için kongreye alternatif güçler sokmaya çalıştı. Ancak tüm bu müdahale ve darbe girişim lerine rağmen **"Demokratik Mücadeleci Köylü Birliği"** yönetimde 7 üyelik aldı.

ve konferansının gerek ekonomik, gerekse politik sonuçları olumsuzdu. Kararlar Yunanistan için korkunç bir ekonomik ve politik haraç oluyor. YKP Avrupa Parlamentosu milletvekili Efremidis, **"Zirve konferansı bir komediydi, ancak Yunan, Kıbrıs ve Türkiye halkı için trajik sonuçları olmasaydı. Talihsiz bir işbirliği ile Yunan Başbakanı da bu komediyi de kabul ediyor. Evren yönetiminin yayılma çabalarının sonucu konseye üye bir ülkeye karşı tehlike teşkil eden bir konuda konsey başkanının suçlu**

ne hazırlık olarak ön festival yapıldı.

Petra'da binlerce kişinin katıldığı festivalin birinci günü KNE Merkez Konseyi üyesi ile İGD temsilcisi birer konuşma yaptı. Zengin bir sanat ve kültür programının yeraldığı festivalin ana konusu **"Işçi gençlik savaşımı ve sorunları"** idi.

12. NKE-ODIGITIS Festivali'ne hazırlık amacıyla tüm Yunanistan' da 25 ön festival gerçekleştirildi.



Kostas Vidalis anıldı

Geçtiğimiz ay Atina'nın tarihi Eski Roma Çarşısı'nda Yunanistan'ın tüm siyasi yelpazesini kapsayan gazeteci, yazar ve aydınlarla kalabalık bir halk topluluğu gericiler tarafından vahşice öldürülen **gazeteci Kostas Vidalis'i** andılar. Toplantıda hükümeti temsilen bazı bakanlar, Yunanistan Komünist Partisi MK Genel Sekreteri ve EDA Partisi başkanı da hazır bulundu.

Katılanların demeç ve mesajları ile anma toplantısı gazetecilik mesleği ile ilgili bir sempozyuma dönüştü.

Kostas Vidalis İspanya iç savaşı içinde yeralmış, buradan günü gününe Yunanistan'a haber göndererek ülkesindeki antifaşist hareketi etkilemişti.

1946'da İngilizler ve yerli yandaşları Teselya Bölgesi'ni kana boğup, talan ederken Vidalis aldığı haberlerle yetinmemiş, olayları bizzat izlemek istemişti. Halkla yaptığı röportajlar sonucu 130 ölü ve 1986 kişinin de işkence sonucu sakat kaldığını tesbit eden Vidalis burada gericiler tarafından öldürüldü.

Hüsnü Şengül'le bir söyleşi **Haydar Tuç/Hollanda**

Hollanda'da özürlü bir Türk genci başarıdan başarıya koşuyor

Hüsnü Şengül'le yaz tatili sırasında Hollanda'nın Tilburg kentinde çalıştığı **"Yabancı İşçiler Kurumu"**nda tanışıp görüştük. Bu yabancı işçiler kurumunda sosyal çalışmacı olarak görev yapıyor. Hüsnü Şengül bir yandan çalışırken bir yandan da okuyor. Ailesine göre iki yaşında salıncaktan düştükten sonra, doktorlara göre de geçirdiği çocuk felci nedeniyle özürlü kalmasına karşın yüksek öğrenimini Spor Akademisi'nde sürdürüyor.

Kısacası Hüsnü Şengül hem kendi kendini aşmaya çalışıyor, özrüne meydan okuyor ve hem de çalıştığı yabancı işçiler kurumunda bütün göçmen işçilere yardımcı olmaya çalışıyor.

Hüsnü Şengül ailesi ile birlikte dünyaya geldiği Gümüşhane'nin Kelkit ilçesinden 11 yaşında iken geldiği Hollanda'da ilkokulu, ortaokulu ve liseyi bitirdi. Yakınlarda da Spor Akademisi'ni bitirecek. Türkçeyi biraz zor konuşabiliyor. O nedenle bizimle daha çok Hollandaca konuşmayı tercih ediyor. Eğer bizim Hollandaca anlamakta zorluk çektiğimizi sezinlerse Hollandaca ile Türkçe karışımı bir dil kullanıyor.

Kendinden emin görünen Hüsnü Şengül hem kendi ulusal kimliğini, özbenliğini koruyup geliştiren ve hem de içinde yaşadığı Hollanda toplumunda kişilikli bir rol oynayan, Hollanda toplumuna sağlıklı bir uyum sağlayan örnek bir kişilik portresi çiziyor. Ama hiç kuşkusuz bu kolay olmuyor. Çünkü o, bir yandan içinde yaşadığı ayrımcı tutumlara karşı bir yandan da Türkiye hükümetlerinin sağır, duyarsız ve umursamaz tutumlarına karşı savaşım yürütüyor. Hüsnü Şengül, Hollanda'da kendisi gibi özürlüler arasında yapılan ulusal şampiyonalara katılıyor. 100, 200 ve 400 metre koşu dallarında ya-



Hüsnü Şengül

piyonalardan aldığı belgelerle donatıldığını, aldığı onun üzerindeki madalyalarını gördük. Madalyalar Hüsnü'nün elinde salkım saçak duruyordu ve Hüsnü bütün bunları çok doğal karşılıyordu. Bütün bu sportif yarışmalardan aldığı ödüllere ilişkin haberler Hollanda basınında da yer almış. Hollanda basını kendisinden övgüyle sözediyor.

Hüsnü Şengül, 1983'te Türkiye Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan 1984'te Amerika'da yapılan özürlüler olimpiyatına Türkiye adına katılmak istediğini, bu konuda kendisine izin verilmesini istedi. Hüsnü Şengül, ilgili bakanlıktan iş işten geçtikten sonra gelen cevapta Hollanda'da aldığı dereceleri Türkiye'ye bildirilmesini isteyen bir dizi bürokratik engellerle karşılaştığından özürlüler olimpiyatına katılamadı.

Hüsnü Şengül'ün şimdi bir isteği var hepimizden: **Hüsnü'ye göre Hollanda'da pek çok özürlü var. Bunlar dünyaya küsüp içlerine kapanıyorlar. Oysa bu yanlış. Bütün özürlüler biraraya gelerek toplumun yararlı ve yapıcı bir üyesi olabilirler. Hüsnü bu konuda kendine düşen herşeyi yapmaya hazır olduğunu bildiriyor. Biricik hedefinin özürlüleri biraraya getirmek, onlarla yaşamın güzelliklerini paylaşmak olduğunu söylüyor. Bu konuda hepimizden kendisine yardımcı olmasını istiyor. İşyerlerinin özürlüleri belli oranda istihdam etme yükümlülüklerini anımsatıyor.** "Onbinlerce işsiz varken bir bu mu kaldı çözümü gereken sorun" **gibi bir saçmalığa ve yanlığa düşülmemesini istiyor.**

Kendisine daha nice başarılar dileyerek ayrılırken arkamızda bütün bunlardan karamsarlığa kapılmayan, kendini ve toplumsal eşitsizlikleri aşmaya kararlı, savaşkan, yaşam dolu bir insandan ayrıldığımızı duyumsuyorduk.

Hüsnü Şengül'ün hepimize örnek olması umut ve dileğiyle.



ar Tuç

Danimarka gönüllü muhabirlerimiz bildiriyor







Barış ve ilerleme için eylem

Canan AKIN

16-17 Ağustos günlerinde Kopenhag'ın Faelledparkı'nda, Danimarka Komünist Partisi'nin yayın organı **Land og Folk** gazetesinin 11. festivali yapıldı.

Bu yıl İran-Irak-Türkiye aynı çadırı paylaştı: Barış çadırı. her iki gün barış çadırında program vardı. Tudeh, Fedain (Çoğunluk), Irak Komünist Partisi ve TKP'nin, 18 Mart 1986 tarihinde kabul ettikleri ortak bildirinin okunmasıyla program başladı. Aynı gün, **"ABD savaş istiyor"** konulu bir panel yapıldı. Bunun yanısıra üç ülkeyi tanıtıcı konuşmalar yapıldı. İran, Irak halk oyunları ve şarkıları oynandı ve söylendi. Değerli sanatçımız Heval, her iki gün barış çadırında program yaptı. Sanatçımızın ilk türküsü barış türküsüydü ve Azeri bir sanatçının ağzından insanları barışa çağırıyordu.

Barış çadırından partileri tanıtıcı yayın ve çeşitli materyalin sergilenmesi de yapıldı. İranlı kardeşlerimiz festivalin afişini halıya işlemişlerdi. Bu halı büyük bir beğe-lafe yiyebilirdiniz. Şiş ocağının başında sürekli bir kuyruk vardı.

Festival elbette barış çadırından ibaret değildi. İlerleme meydanında **Pravda**'nın yerini, Kobenhavn meydanında **Bulgaristan** sahnesini dayanışma meydanında **Latin Amerika** çadırını, Küba Komünist Partisi'nin yayın organı **Granma**'nın yerini, Portekiz Komünist Partisi yayın organı **Alfredo**'nun yerini, DDR, Polonya, Macaristan'la ilgili yerleri bulabilirdiniz. Bunun yanısıra DKP'nin tüm şubelerine ait yerler de vardı. Tüm bu yerlerde kültürel etkinlikler, tartışmalar, konuşmalar yapıldı. Özellikle Pravda'nın sahnesinde yapılan tartışmalar çok sayıda insan tarafından, büyük bir ilgi ile izlendi. Birinci gün yapılan tartışmanın konusu **"Basının sorumluluğu ve barış ve yumuşama için savaşımdaki rolü"** ikinci gün de **"90'ların 2000 yılına doğru savaşımı"**ydı.

Festival alanında çocuklar için bir yer ayrılmıştı. Çocukların sahnesinde, ikinci gün, Albertslund göçmen işçi derneği'nin çocuk korosunun programı vardı. Sahnenin nündeki çayıra anneleri-babalarıy-

çeşitli etkinlikler oldu. Kâh DDR'li jimnastikçiler gösteri yaptı, kâh Sovyetler Birliği'nden gelen hokkabaz çocukları şaşırttı, kâh amcalar-teyzeler çocuklara çalıp söylediler. Bu sahnenin biraz ötesinde 10 kron verip uçurtma yapabilirdiniz.

Festivalin son günü, üzerlerinde görevli giysileri olan her yaştan partililer Nikaragua için kırmızı karanfiller sattılar. Kocaman kıpkırmızı bin karanfil çok kısa sürede bitti ve 10 bin kron Nikaragua için toplandı. Onbinlerce kişinin katıldığı 11. Land og Folk şenliği ocaklarından çıkan dumanlar, nefis kokular ve her yerden gelen müzik sesleriyle bitti. Yine dağlar gibi bira tüketildi ama tüm bunların yanısıra, bu festival aracılığıyla, binlerce yürek dolusu dayanışma-dostluk-sevgi üretildi.

"Yolda yürürken ateş ettiler"

Bu sözler, bir göçmen kadın işçi tarafından basın toplantısında gazetecilere söylendi. Danimarka'da giderek sıklaşan ırkçı saldırıların bu son örneği, başkent Kopenhag'a yakın bir yerleşim bölgesi olan Ishøj'da meydana geldi. Bölgede yaşayan Türkiyeli işçiler arasında büyük tepki uyandıran olayda, kadın işçi, yolda hiçbir şeyden habersiz yürürken etraftaki evlerden ateş açılması sonucu sırtından yaralandı.

Olayı izleyen birkaç gün içinde bölgede çalışmalarını sürdüren **Ishøj Göçmen İşçiler Kulübü**, yetkilileri uyararak olayın sorumlularının ortaya çıkarılması için harekete geçilmesini istedi. Düzenlenen basın toplantısında saldırıya uğrayan kadın işçi gazetecilere tanıtıldı.

Yaklaşık 45 kişinin katıldığı basın toplantısı boyunca, yakın dönemde ırkçı saldırılara hedef olmuş 6 kişi olayları gazetecilere anlattılar.

Ishøj Göçmen İşçiler Kulübü'nün yöneticilerinin yaptığı konuşmalarda, son ırkçı olayların dökümü yapılarak yetkililerin ve polisin tutumu eleştirildi. Küçük, büyük hiçbir ırkçı olayın küçümsenmemesi gerektiğine dikkati çeken konuşmacılar, tüm sorunların çözümünde

duyarsız ve umursamaz tutumlarına karşı savaşım yürütüyor. Hüsnü Şengül, Hollanda'da kendisi gibi özürlüler arasında yapılan ulusal şampiyonalara katılıyor. 100, 200 ve 400 metre koşu dallarında yarışıyor. Bu yarışlardan onlarca madalya almış.

Hüsnü Şengül'le çalıştığı yabancı işçiler kurumundan evine gittiğimizde evin duvarlarının bu şam-



Foto: Haydar Tuç

barışa çağırıyordu.

Barış çadırından partileri tanıtıcı yayın ve çeşitli materyalin sergilenmesi de yapıldı. İranlı kardeşlerimiz festivalin afişini halıya işlemişlerdi. Bu halı büyük bir beğeni kazandı. Barış çadırında göze, kulağa hitap etmenin yanında midelere de hitap edildi. İsterseniz şiş kebap, Irak pilavı, isterseniz Fe-

Festival alanında çocuklar için bir yer ayrılmıştı. Çocukların sahnesinde, ikinci gün, Albertslund göçmen işçi derneği'nin çocuk korosunun programı vardı. Sahnenin nündeki çayıra anneleri-babalarıyla oturmuş olan çocuklar, sahnede onlar için şarkı-türkü söyleyen Türkiyeli çocukları sevecenlikle izlediler. Bu sahnede iki gün boyunca

Yaklaşık 45 kişinin katıldığı basın toplantısı boyunca, yakın dönemde ırkçı saldırılara hedef olmuş 6 kişi olayları gazetecilere anlattılar.

Ishøj Göçmen İşçiler Kulübü'nün yöneticilerinin yaptığı konuşmalarda, son ırkçı olayların dökümü yapılarak yetkililerin ve polisin tutumu eleştirildi. Küçük, büyük hiçbir ırkçı olayın küçümsenmemesi gerektiğine dikkati çeken konuşmacılar, tüm sorunların çözümünde göçmen işçilerin birliğinin önemini vurguladılar.

DİYARBAKIR MEKTUBU — **Fırat DILGEŞ**

Islah edilmez bir müessese

Faşist rejimin Kürt halkını Türk halkına karşı kışkırtma amacıyla oluşturduğu **"Köy korucuları"**na karşı halkın tepkisi giderek genişliyor. **"Köy korucuları"**nın öncelikle oluşturulduğu illerden Siirt'te SHP İl Başkanı **Erdal Koyuncu**'nun konuyla ilgili olarak yaptığı açıklama halkın tepkisini yansıtıyor. SHP Siirt İl Başkanı'nın konuyla ilgili açıklaması şöyledir:

"Güneydoğu Anadolu bölgemizde kangren durumuna gelmiş olan İçişleri Bakanı Sayın Akbulut tarafından **'gerilla savaşı'** olarak adlandırılan olaylarla ilgili teşhisler ve getirilmeye çalışılan çözümler hatalıdır.

Olayların üzerine bilinçsiz bir şekilde gidilmiş, halk tedirgin edilmiştir. Her köyde muhtarlara zorla telsiz aldırılmış, muhtarlara aldırılan bu telsizler Vali Selami Teker tarafından yapılan açıklamada, telsizlerin devlet tarafından dağıtıldığı savunulmuştur. Oysa zorla aldırılan telsizler için, telsiz sahiplerinden yıllık 20 bin liralık vergi istenmiştir.

Kurulan köy koruculuğu müessesi halk için endişe kaynağı olmuştur. Köy korucuları kan davası nedeniyle kişisel kin ve nefretlerini **'düşman'** bildikleri kişilerin üzerine kusmuşlardır. Köy korucuları seçimi taraflı ve yanlış yapıldığından dolayı, devletin silahını eline geçiren köy korucuları azalma eğilimi gösteren kan davası olaylarını, devletin silahıyla yeniden hortlatmışlardır. Köy koruculuğu çağdışı bir müessesedir. İslah edilmesi mümkün değildir, ortadan kaldırılması gerekmektedir. Çünkü köylüler üzerinde yeni bir baskı unsuru olmuştur. Koruculuk seçiminde o kadar taraflı ve yanlış davranılmıştır ki, haklarında büyük şaibe ve kuşkular bulunan bazı kişiler köy korucusu yapılmıştır.

Ayrıca koruculara öldürdükleri **'teröristler'** karşılığında prim verileceği vaadi yapılması, köylülerin birbirlerini kırmaya teşvik edilmesinden başka bir şey değildir. Şöyle ki, **'terörist vurdum'** diyerek prim almak isteyen korucuların da varlığı düşünülerek ne tür bir önlem alınmaktadır? SHP olarak köy koruculuğundan yoksul, emekçi köyümüz adına tedirginlik duyuyoruz. Köylü halk devletin karşısına alınmamalıdır." (Açıklama **Siirt'te Son Söz** gazetesinin 15 Temmuz günlü sayısında da geniş olarak yeralmıştır.)

Bir yasa tanımazlık daha

Cumhuriyet gazetesi Siirt muhabiri **Cengiz Mumay** Siirt Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürü A. Rahman Yıldız tarafından ölümle tehdit edildi. Mumay'ın Cumhuriyet gazetesinde **"Öğrenci dövmek yasak değil"** başlığıyla yeralan haberden ötürü sinirlenen müdür A. Rahman Yıldız Cumhuriyet gazetesi muhabirini yakalayarak **"Benim hakkımda yazı yazmak neymiş sana göstereceğim. Bu memlekette seni yaşatmayacağım"** diyerek tehdit etmiş ve saldırmıştır.

Bölgede gazete muhabirlerinin bile uluorta tartaklanıp tehdit edildiği gözönünde bulundurulursa, yasa tanımaz uygulamaların nasıl yaygın bir şekilde uygulandığı anlaşılabilir.

Polis teşkilatına kuvvet

Siirt'in Eruh ve Kozluk ilçelerine de polis teşkilatı kuruluyor. 1985 sayımına göre Eruh'un nüfusu 5.046, Kozluk'un nüfusu 17.352 olarak belirlenmişti. Bu ilçelerde oluşturulan polis ve teşkilatı Emniyet Amirliği düzeyinde olacak. Polis teşkilatının yerleştirileceği binaların ihaleleri açıldı. Her binanın yapımına 219 milyon lira harcanağı öngörülüyor. Alınan bilgilere göre, şu ana kadar polis teşkilatı kurulmamış ilçelerden Baykan, Beşiri, Pervari Sason ve Şirvan'da da en kısa zamanda polis teşkilatı kurulacak.

Bir yandan jandarma, komando ve özel timler eliyle operasyonlar sürdürülürken, öte yandan hızla polis teşkilatının güçlendirilmesi halk arasında büyük bir tedirginlikle karşılanıyor.

Batman barajı

GAP çerçevesinde **"bitti bitecek"** diye propagandası yapılan Batman Barajı alanında sular altında kalacak olan köylerde oturanlar başlarına gelecek olandan habersiz. Hazırlanan projelere göre Batman Barajı tamamlanırsa Siirt'in Batman ilçesine bağlı 54, Kozluk ilçesine bağlı 3 köy sular altında kalacak. Yetkililer durumu özenle köylülerden saklıyorlar. Değişik kanallardan bilgi sahibi olan köylüler, kendilerine resmen herhangi bir bildirim yapılmamasından ötürü büyük bir tedirginlik içinde yaşıyor. İlçe kaymakamlarına ve Siirt Valisi Selami Teker'e konuyla ilgili başvuran köylüler hâlâ da hiçbir yanıt alamadılar.

Yetkililerin köylüleri oyalayıcı yanıtlarla yetinmesi, tümü Kürt olan köylülerin daha sonra bir oldu-bittiyle karşı karşıya bırakılarak Türkiye'nin batısına sürgün edilmelerinin amaçlandığını gösteriyor. Bilindiği gibi Fırat nehri üzerinde yapılan Atatürk ve Karakaya Barajı bölgesinde kalan köylüler de aynı tutumla karşılaşmış bu bölge köylülerinin de çoğunlukla Türkiye'nin batısındaki il ve ilçelere yerleştirileceği açıklanmıştı.

Batman Barajı altında kalacak köylerde yaşayan Kürt köylüleri sorunlarını ve seslerini ülke kamuoyuna duyurmaya çalışıyor.



Köy koruculuğu çağdışı bir müessesedir ve köylüler üzerinde yeni bir baskı unsuru olmuştur.

IRMA'da 100 işçi direnişte

Elif ZEYNEP

Ishoj göçmen işçiler klübünün bölgede gittikçe artan ırkçı olaylara karşı düzenlediği basın toplantısı yeni bitmişti. Klübün merdivenlerini çıkarken bir el omuzuma dokundu. Döndüm. Hiç tanımadığım bir genç karşımda duruyordu. **"Benim çalıştığım işyerinde direnişteyiz. Acaba birlikte birşeyler yapabilir miyiz?"** deyiverdi bir çırpıda.

"İsmim Mustafa Yılmaz. 7 yıldır Danimarka'da bulunuyorum. 4 ay önce bu işyerinde işbaşı yaptım."

"Nerede çalışıyorsun?" dedim. Anlatmaya başladı:

"Biliyorsun IRMA süpermarket zinciri olan bir holding. Yaklaşık 6 bin işçi çalıştırıyor. Ben ve arkadaşlarım IRMA'nın Rødovre'deki merkez depo kısmında çalışıyoruz. Merkezde 900 işçi var ve bunlardan 100 kişi depo kısmında çalışıyor. Çalışma biçimimiz akort. Yani bir işçi günde 1600 koli taşırsa, işe başlama ücreti olan, 67 kron üzerinden ücret almaya hak kazanıyor. 1600 koliden daha az taşırsa daha az ücret, daha fazla taşırsa daha fazla ücret. Daha fazlası da saat başına 1-1,5 kron. Zaten normal çalışma içinde 1600 koliyi taşıyamıyoruz."

2,5 dakikada bir koliyi taşımaları gerek diye düşünürken o konuşmasını sürdürüyordu:

"Kolileri elektrikli el arabalarıyla taşıyoruz. Çalışma süresi olan 8 saatte, depo çevresinde dolanarak günde 30 km. yol katediyoruz. Her koliyi kaldırıp indirirken de günde ortalama 1500 kez eğilip kalkıyoruz. Danimarkalı işçiler bu koşullara en fazla 2-3 gün dayanabiliyorlar. Çıkışlarını alıp gidiyorlar. Göçmen işçiler çalışıyor. İşsiz kalmaktan korkuyorlar çünkü."

Öyle çabuk, içini boşaltmak istercesine anlatıyordu ki sözünün arasına bile girmek istemedim. Sadece, **"Neden direnişe başladınız?"** diye sorabildim.

"Geçen mart ayında hükümet ücret artışı olarak yüzde 1,5'luk bir artış vermiş işçilere. İşçiler ise bu artıştan ancak 7 øre (kuruş) luk fazlalık almışlar. İşçi temsilcisi de bunu onaylamış. İşçiler bunun farkına varınca işveren her işçiye 500 kron sus payı vererek konuyu bastırmak istemiş. Aslında bu direnişin mart aylarında olması gerekiyordu. Gecikerek başladı. Daha önce de dedim ya merkezde çalışan 900 işçiden 100 tanesi depoda çalışıyor. Geriye kalanlar işverenin kendi personeli ve ayrı bir sendika olan HK'ya kayıtlılar. Biz SID'nin (vasıfsız işçiler sendikası) depo ve ticari işler kısmına bağlıyız. HK üyeleri 8 kronluk farklı ücret alıyorlar. Biz de aynı farktan yararlanmak istiyoruz. İşveren HK üyelerinin daktilo yazdıklarını, 2 dil bildiklerini ve bunun bir hüner olduğunu söyledi. Onlar bu yüzden bu ücret farkını hak ediyorlarmış. Işveren şimdilik bizimle bir anlaşmaya oturmuyor. Geçen çarşamba direnişe başladığımızda, bizimle bir anlaşmaya oturmayacağını, isteyenin çekip gidebileceğini söyledi işveren. Biz hala direnişteyiz."

"Geçen 6 günde neler yaptınız?" diye tekrar sordum.

"İlk günlerde işveren işyerinde, bizim dışımızda normal bir çalışma süreci yaratmış. Bizden hariç personelini cuma ve cumartesi günü çalıştırarak 200 bin koli taşıtmış. Pazartesi günü toplantıda bunun farkına vardık. Arkadaşlar bir karar aldılar. İşyerinin giriş ve çıkış kapılarını abluka altına aldık. TIR'ları sokmuyoruz. Direnişimiz sürüyor. Arkadaşlar gerçekten büyük bir özveri gösteriyorlar. İşverenin kısa zamanda bizimle anlaşmaya oturmasını bekliyoruz." dedi.

Kendinden ve arkadaşlarından güvenli bir ifade yerleşmişti yüzüne. Bir gece önce sabaha kadar kapı nöbetindeymiş. Benzi soluktu ama gülümsüyordu.

Ordu ve milyarderler “ordusu”

Özlem ÖZGÜR

Türkiye Postası'nın son iki sayısında, cunta şeflerinden Tahsin Şahinkaya'nın ve öteki omuzu kalabalıkların rüşvet, vurgun ve yolsuzluklarının, yeni boyutlar kazanmakta olduğuna dikkat çekmiş ve bu konuda her an yeni gelişmelerin olabileceğini belirtmiştik.

Bilgilerimiz ve beklentilerimiz bizi yanıltmadı, bundan birkaç gün önce cunta şeflerinden eski Deniz Kuvvetleri Komutanı ve Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyesi Nejat Tümer ve ailesinin, yolsuzluk ve vurgunlarla, birkaç yıl gibi kısa bir sürede milyarderler **“ordusu”**na katılışının haberi patladı.

Ancak, hemen belirtelim ki, gerek Şahinkaya ve gerekse Tümer olaylarını, salt bir yolsuzluk, rüşvet veya görevini kötüye kullanarak çıkar sağlamanın sınırları içinde hapsetmek, kesinlikle doğru olmaz. Hele hele, soruna devletin veya ordunun üst yönetiminde yeralan, şu ya da bu kişinin yaptığı yolsuzluklar olarak yaklaşılır; ve konu, yasadışı eylemlerde bulundukları belirlenen kimseler düzeyine indirgenir ve bütün bunlar, bu kimselerin kişisel özellikleri ve **“kötülük”**leri olarak yorumlanmaya kalkılırsa; böylesi bir yaklaşım, tek kelimeyle, bir ağaca takılıp koskoca ormana gözlerini kapamak olur.

Belli bir süreden beri, ordu üst yönetiminin konumlarında ve niteliklerinde; ve buna dayalı olarak, silahlı kuvvetlerin özelliklerinde meydana gelen değişmelere, bir kez daha işaret etmek; yolsuzluk, rüşvet ve benzeri olguların, bu durumun doğal uzantıları olduğuna dikkati çekmek istiyoruz. Ve bir kez daha, konunun rüşvet ve yolsuzluk olaylarının da ötesinde, Türkiye'nin demokrasi, ulusal savunma ve güvenlik, iç ve dış politika ile ekonomik kalkınma ve bağımsızlık sorunlarına kadar uzanan boyutlarda el alınması ve konunun bu kapsamda düşünülmesi gerektiğini vurgulamak istiyoruz.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, 1950'li yıllardan itibaren, adım adım NATO ve Pentagon'a bağlandığını, bilmeyen var mıdır? Bugün, ABD emperyalizmine ve Pentagon'a yürekten bağlı ve bağımlı olmadan, ordu üst yönetimine gelebilmek olanaklı mıdır?

Son 35 yıllık dönemde Türk Silahlı Kuvvetleri, yalnızca NATO'ya bağlanmakla ve bölgede ABD çıkarlarına bekçilik eden bir konuma getirilmekle kalınmadı; aynı zamanda, bu süreci, aynı derecede tehlikeli olan ötekiler izledi. OYAK ve ordu vakıfları eliyle, türlü-çeşitli yöntemlerle, ordu üst yönetimi tekelci ve büyük sermaye konumuna tırmandı; ve generaller, emperyalist kuruluşlarla, holding patronlarıyla, ortaklık ve çıkar ilişkileri temelinde içiçe geçtiler...

Böylesi bir ordu, üst yönetiminin nitelikleri açık ve ortada olan Türk Silahlı Kuvvetleri, ülkenin ulusal savunmasının ve güvenliğinin gerektirdiği hizmetleri verebilir mi?

Pentagon'a göbeğinden bağlı, emperyalist odaklarla ve işbirlikçileriyle, içli-dışlı olan generallerin yönetimindeki bir ordunun, demokrasiyi sürekli tehdit eden bir faktör olacağı belli değil midir?

Cibilliyeti belli bu omuzu kalabalıkların yönetimindeki bir orduda, tepeden tırnağa köklü bir reform yapmadan, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yönetimi aktif politikanın dışına itilebilir mi? Ve silahlı kuvvetler, asli görevini yapar bir konuma getirilebilir mi?

Bugünkü nitelikleriyle, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bölge ve dünya barışını tehdit eden çıban başlarından birisi olduğu; ve bu olgunun, Türkiye'nin iç ve dış politikasından, bağımsızlık ve ekonomik kalkınma sorunlarına değin uzanan, bir dizi konuyu olumsuz yönde etkilediğini kanıtlamaya gerek var mıdır?

Cunta şeflerinin rüşvet, yolsuzluk ve vurgun haberlerinin ardı arkası kesilmiyor

Şahinkaya'dan sonra Tümer'in de ipliği pazara çıktı

● Cumhurbaşkalığı Konseyi üyesi ve deniz kuvvetleri eski komutanı Nejat Tümer'in, görevini kötüye kullanarak yasadışı yollardan milyarlarca liralık çıkar sağladığı ortaya çıktı ve konuyla ilgili olarak, SHP Genel Başkan Yardımcısı Fikri Sağlar TBMM'ne bir önerge vererek soruşturma açılmasını istedi.

● Yıllık faiz oranının yüzde 70'lerde seyrettiği bir ortamda Tümer'in oğullarına çeşitli devlet bankaları tarafından yıllık yüzde 16 faiz oranıyla 10 milyar liranın üzerinde kredi açıldı ve ayrıca, Türkiye'nin ham petrol dışalımının önemli bir bölümünün taşıması, çok büyük fiyatlarla Tümer'in ortak olduğu şirketlere verilerek, bunların büyük vurgunlar elde etmeleri sağlandı.



Tümer'in büyük oğlu Yalçın Tümer şirketin ortaklarından

Cunta şeflerinden Tahsin Şahinkaya'nın F-16 rüşvet, çeşitli yolsuzluk ve görevini kötüye kullanarak, yasadışı yollardan milyarder oluşunun ortaya çıkmasının ardından; şimdi de, aynı yöntemlerle, Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyesi ve deniz kuvvetleri eski komutanı Nejat Tümer'in ve ailesinin, son birkaç yıl içinde milyarderler **“ordusu”**na katıldığı belirlendi. SHP Genel Başkan Yardımcısı Fikri Sağlar Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) bir soru önergesi vererek, Nejat Tümer'in görevini kötüye kullandığını ve yasadışı yollardan çıkar sağladığını belirtti; Tümer hakkında, meclis araştırması yapılmasını istedi.

Fikri Sağlar'ın TBMM'ne verdiği soru önergesinde, 12 Eylül askersel devirmesinden sonra cunta şeflerinden Nejat Tümer'in subaylıktan ayrılan iki oğluna, değişik bankalarca yasalara aykırı olarak ve çok düşük oranlı faizle milyarlarca liralık kredi açıldığı belirtilerek; Tümer'in oğulları Çetin Tümer ile Yalçın Tümer'in, devlet olanakları ile kısa bir sürede Türkiye'nin önde gelen armatörlerinden (deniz filosu sahibi) ve işadamlarından birisi haline getirildikleri kaydedildi.

Fikri Sağlar'ın önergesinde ve Türkiye basınında yeralan haberlere göre, Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyesi ve deniz kuvvetleri eski komutanı Nejat Tümer'in oğullarına devlet bankaları tarafından açılan krediler, yasalara aykırı olarak bu yolla, Tümer ailesi büyük vurgunlar elde etti.

Iki örnek ve milyarlık soygunlar

Yalçın ve Çetin Tümer kardeşler ortaklarıyla birlikte, 1983 yılında Hudem Denizcilik A.Ş. adlı bir şirket kurdular. Ilgili kuruluşun toplam sermayesinin 25 milyon lira olmasına karşılık, yalnızca bir geminin yapımı için, 1983-1985 yılları arasında, Denizcilik Bankası Hudem Denizcilik A.Ş.'ne 2 milyar 375 milyon lira kredi verdi. Böylece, geminin 2,5 milyar lira olarak gösterilen toplam değerinin, yüzde 95'i kredi ile karşılanmış oldu. Asıl önemlisi, yıllık kredi faiz oranının yüzde 70 dolaylarında seyrettiği bir ortamda, Denizcilik Bankası, Tümer ailesine yıllık yüzde 16 faizle 2 milyar 375 milyon lira kredi verdi.

Ayrıca, Hudem Denizcilik A.Ş.'ne dört geminin yapımı için, aynı koşullarda çeşitli devlet bankaları tarafından büyük miktarlarda kredi verildiği ve bu kredilerin, gemilerin değerinin iki katı olduğu ve Tümer ailesinin, bu paraları başka alanlarda kullandığı belirtildi.

Bu arada, Nejat Tümer ailesinin yakın dostları ve ortakları olan UM Denizcilik A.Ş.'nin birinci patronu Uğur Mengenecioğlu'nun, son dört yılda **“sıfır”**dan başlayarak 80 milyar lira kazanmasında ve Türkiye'nin en büyük armatörlerinden birisi durumuna gelmesinde, baş rolü cunta şeflerinden Nejat Tümer'in oynadığı ve Tümer'lerin de, bu işten büyük vurgunlar elde ettikleri belirtildi.

Bilindiği gibi, UM Denizcilik'in sahibi Mengenecioğlu, bir kuruş sermayesi olmadan deniz taşımacılığı işine 1981 yılında başladı. Ilk gemisini 8 milyon dolara satınaldı ve fakat, geminin değ...... 12 milyon dolar olarak gösterdi ve paranın tümünü Denizcilik Bankası ödedi ve böylece, aradaki 4 milyon doları Mengenecioğlu cebe indirdi. Bu 4 milyon dolar, Türk parası olarak 2 milyar 800 milyon lira ediyor.



Nejat Tümer'in küçük oğlu Çetin Tümer Hudem Gemicilik A.Ş.'nin kurucularından

Aynı Mengenecioğlu, Nejat Tümer ve öteki cunta şefleri aracılığıyla, aynı yöntemlerle gemi üstüne gemi satınaldı, ama yolsuzluklar, vurgun ve rüşvetler, yalnızca bu yöntemlerle sınırlı kalmadı. Bir devlet kuruluşu olan ve başında emekli amirallerin bulunduğu DITAŞ, Türkiye'nin ham petrol gereksinmesinin önemli bir bölümünün taşımasını, UM Denizcilik'e yaptırdı ve piyasada ton başına taşıma ücreti 8 dolar iken, Mengenecioğlu'na 15 dolar ödendi. Mengenecioğlu'nun herbir tankeri, Basra Körfezi'ne iki sefer yaptığında, geminin alım bedeli karşılanmış oldu ve sonraki her sefer, UM Denizcilik'e 5 milyon dolar; yani, 3,5 milyar lira kâr sağladı ve böylece, Mengenecioğlu ailesi ile birlikte Tümer ailesi de, kısa sürede milyarderler **“ordu”**suna katıldı.

Tümer ailesinin, son birkaç yıl içinde çok sayıda şirketin sahibi ya da ortağı olduğu ve yine çok sayıda kişi ve kuruluşlarla, ortaklık ve iş ilişkilerine giriştiği belirtildi. Tümer'lerin başta **“UM Denizcilik-Uğur Mengenecioğlu”** ve **“armatör Halil Uzundemir”** olmak üzere, **“Hudem Denizcilik”**, **“Ergen Gıda Sanayii ve Ticaret”**, **“Report Reklamcılık Pazarlama”** ve **“Uzaysan Oto Teknik Ticaret”** adlı kuruluşların ortakları olduğu belirlendi ve ayrıca, Tümer ailesinin 4 büyük tonajlı geminin sahibi olduğu belirtildi.

SHP milletvekilleri Canver ve Sağlar meclis araştırmasında kararlılar

“Yolsuzlukların üzerine gideceğiz”

● 5 Eylül tarihli Milliyet gazetesinde SHP milletvekilleri Cüneyt Canver ve Fikri Sağlar'la yapılan röportajın bir bölümünü yayınlıyoruz.

Canver: “Benim tek başıma Şahinkaya'nın mal varlığını saptamam olanaksız. Gittim Istanbul Defterdarlığına müracaat ettim. Is... **ran nasıl oldu'** diye sormadım daha. Maaşı belli. Gücü belli. Herşeyi belli. O zaman ihtilal de yapmamış, daha böyle olağanüstü güc... **'Burası Hava Kuvvetleri'nin yazısı ile güvenlik koridorunda olduğu için imar durumu verilememiştir.'**

Burası 1985 yılında güvenlik koridorundan çıkartılıyor. Delil mi istiyorsunuz, işte size delil. Bu nüfuz tarihte daire var mı? Emlakçi **'yüz milyon'** diyor o daireye. Kanıt arıyorsunuz, işte size kanıt, buyurun.”

Sağlar: “Bana açıp söylüyorlar mesela, **Halil Uzundemir**'in, **Yalçın Tümer**'in ortağı olduğu ve bu kişinin sağlam olduğu halde asker...

mi? Ve silahlı kuvvetler, asli görevini yapar bir konuma getirilebilir mi?

Bugünkü nitelikleriyle, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bölge ve dünya barışını tehdit eden çıban başlarından birisi olduğu; ve bu olgunun, Türkiye'nin iç ve dış politikasından, bağımsızlık ve ekonomik kalkınma sorunlarına değin uzanan, bir dizi konuyu olumsuz yönde etkilediğini kanıtlamaya gerek var mıdır?

Tahsin Şahinkaya ve Nejat Tümer olaylarının, ordunun ve üst yönetiminin özelliklerinin, kaçınılmaz sonuçlarından birisi olduğunu söylemek istiyoruz. Yinelemek istiyoruz ki, ordu üst yönetiminin rüşvet, vurgun ve yolsuzluklarının, bu özelliklerinden kaynaklandığı görülmez ve gösterilmez; ve dahası, konu barış ve demokrasi, ulusal savunma ve güvenlik, iç ve dış politika sorunlarıyla birlikte kavranılmaz ve kavratılamaz ise; rüşvet de, yolsuzluk da, fazla anlamlı olamaz. Bireysel olaylar olarak görünür, kısa sürede üstü örtülür ve unutulur gider...

kaydedildi.

Fikri Sağlar'ın önergesinde ve Türkiye basınında yeralan haberlere göre, Cumhurbaşkanlığı Konseyi üyesi ve deniz kuvvetleri eski komutanı Nejat Tümer'in oğullarına devlet bankaları tarafından açılan krediler, yasalara aykırı olarak kullanım amaçları dışında harcandı ve ayrıca, Tümer'in oğulları Çetin Tümer ile Yalçın Tümer'in aracılığı ile bunların ortaklık ya da iş ilişkileri içinde bulundukları kuruluşlara da, devlet bankalarından düşük faizle kredi verildi ve dahası, yurtdışından satınalınan ham petrolün önemli bir bölümü bu şirketlere taşıttırılarak, bunların haksız kazanç sağlamaları sağlandı ve

● 5 Eylül tarihli Milliyet gazetesinde SHP milletvekilleri Cüneyt Canver ve Fikri Sağlar'la yapılan röportajın bir bölümünü yayınlıyoruz.

Canver: "Benim tek başıma Şahinkaya'nın mal varlığını saptamam olanaksız. Gittim Istanbul Defterdarlığına müracaat ettim. Istanbul vergi dairelerinde Şahinkaya hakkında araştırma yapmak istiyorum. Bu vergi dairelerinde araştırma için izin istedim vermediler.

Sonra, **'Kanıtlansın, kanıtlansın'** diyorsunuz. Bir örnek: **'1978' yılında 2 milyon 950 bin lira ile Toplu Konut A.Ş.'den daire aldım'** diyor. Ben Şahinkaya'ya dönüp de **'1978 yılında 2 milyon 950 bin liran nasıl oldu'** diye sormadım daha. Maaşı belli. Gücü belli. Herşeyi belli. O zaman ihtilal de yapmamış, daha böyle olağanüstü güçleri de yok. Sıradan bir general. **'Nasıl vardı bu paran'** demiyorum. Ama gidip Şahinkaya'nın dairesini gördük. Dubleks. Dikkat edin bir yere geleceğim. Kiralamak istedik. Kapıcısı aylık 700 bin lira istediğini söyledi Şahinkaya Paşa'nın. Sitede bir dairenin icra yolu ile satıldığını öğrendik. Dosyayı bulduk, bir yazı var. 20 Mart 1985 tarihli yazıda şöyle deniyor:

'Burası Hava Kuvvetleri'nin yazısı ile güvenlik koridorunda olduğu için imar durumu verilememiştir.'

Burası 1985 yılında güvenlik koridorundan çıkartılıyor. Delil mi istiyorsunuz, işte size delil. Bu nüfuz suistimali değil de nedir? Çünkü Şahinkaya paşanın yaverinin de orada apartmanı var. Şimdi 100 milyon lira değer biçiliyor. 1985 yılında satış değeri bilirkişice 38,5 milyon lira.

Güvenlik koridoru olayını söyledim, belge arıyorsunuz. Şahinkaya'nın kendi beyanıydı. **'1985 yılında üç milyona aldım'** diyor Kadıköy'deki daireyi. Üç milyona o tarihte daire var mı? Emlakçi **'yüz milyon'** diyor o daireye. Kanıt arıyorsunuz, işte size kanıt, buyurun."

Sağlar: "Bana açıp söylüyorlar mesela, **Halil Uzundemir**'in, **Yalçın Tümer**'in ortağı olduğu ve bu kişinin sağlam olduğu halde askerlik yapmadığı, bunun, **Nejat paşanın** nüfuzu kullanılarak yapıldığını söylüyorlar. Şimdi ben her söyleneni oturup açıklayayım mı basına? Beyler, günümüzde her şey hamiline. Anonim şirketlere ortaksınız hisse senetleri hamiline. Hesaplar sırdaş. Tapu kayıtlarını benim araştırmaya yetkim yok. Bankalara gidip de, **'Şahinkaya'nın parası var mı?'** diye sormaya hakkım yok. Tüm bunları ben ancak nasıl ortaya çıkartabilirim? Bir meclis araştırması kabul edilir; tam yetkili bir komisyon kurulur; o komisyon bütün tapuları, bankaları araştırır. Şimdi Şahinkaya'yı şuna davet ediyorum: Yurt dışındaki tüm bankalara yazı yazsın, o bankalardan yanıt istesin. Desin ki o bankalar, **'Bizde Tahsin Şahinkaya'nın parası yoktur'** Nasıl bileceğim ben Isviçre bankalarında parası var mı? Yok mu? Benim bunları araştırmaya yetkim yok. Işte Vergi Usul Kanunu'nun 5. maddesi milletvekilinin iradesinden üstün. Maliye Bakanlığı'ndan da başvuruma cevap gelmedi. Merak etmeyin, bütün başvuruları yaptık."

...

"Bakın bunu ilk defa söylüyorum. Bir iddia var: Deniz kuvvetlerinin bütün ihalelerinin belli bir şirkete verildiği öne sürülüyor. Bu şirketin ortakları arasında Tahsin Şahinkaya ile Nejat Tümer'in de bulunduğu söyleniyor. Tuzla'daki deniz kuvvetleri tesislerinin tüm ihalelerinin de bu firmaya verildiği öne sürülüyor. Bütün bunları araştırma hakkına sahip olmazsam, benim ne söylememi bekliyorsunuz?"

...

"Devletin en üst kademesindeki insanlar iş tezgahlıyor. Büyük kredi yolsuzluğuna adı karışan, bu nedenle yargılanan ve yurt dışına kaçan bir şahsın fabrikasını, gidip başbakan açıyor. Bu ne iştir? ANAP'ın kongre delegesi olan bir şahıs var. Ortağı da ANAP Içel örgütü üyesi. Bu adamın hayali ihracat yaptığını, bizzat ANAP'ın bakanları doğruluyor. Ama bu adam, tutup kendi bakanına **'sen beni nasıl böyle ilan edersin.'** diye hesap sorabiliyor."

Bağlantısızlar hareketinin 8. Zirve Konferansı Harare'de yapıldı

Bağlantısızlar: **En önemli görev silahsızlanmadır**

Bağlantısızlar hareketinin 8. Zirve Konferansı 1-6 Eylül tarihlerinde Zimbabve'nin başkenti Harare'de yapıldı. Hareketin kuruluşunun 25. yılında gerçekleşen bu konferansta üye 101 ülkenin devlet ve hükümet başkanları atom denemelerinin durdurulması, silahlanmaya son verilmesi, yeni bir uluslararası ekonomik düzenin kurulması ve Güney Afrika'daki ırkçı rejimin boykot edilmesi konusunda görüş birliğine vardılar. Sonuç açıklamasında ABD'nin dünyanın çeşitli bölgelerindeki politikası sert bir şekilde yargılandı.

Bağlantısızlar hareketinin geleneğine uygun olarak görevdeki başkan **Rajiv Gandi**'nin konferansın yapıldığı Zimbabve'nin Devlet Başkanı **Robert Mugabe**'yi yeni başkanlığa önermesiyle Mugabe, Birleşmiş Milletler'in yaklaşık üçte iki çoğunluğuna sahip bu büyük hareketin başına geldi.



Robert Mugabe

Mugabe yaptığı konuşmasında silahlanma ve yoksulluk konusu üzerinde durdu. Bağlantısızlar hareketinin Sovyetler Birliği'nin tek yanlı olarak uzattığı atom denemelerini durdurma kararını selamladığını dile getiren Zimbabve devlet başkanı, nükleer silaha sahip diğer ülkeleri de bu girişime katılmaya çağırdı.

Konferansta konuşan devlet ve hükümet başkanları özellikle ABD'nin Ortadoğu, Akdeniz, Orta Amerika ve dünyanın diğer bölgelerindeki birçok ülkenin içişlerine karışmasını protesto ettiler ve ülkelerin hangi ekonomik, sosyal ve politik düzeni kuracaklarının sadece kendilerinin sorunu olduğunun altını çizdiler. **Peru Devlet Başkanı Garcia** ise Latin Amerika ülkelerinin kapitalist ve emperyalist yöntem ve araçlarla nasıl sömürüldüğünü ayrıntılarıyla anlattıktan sonra bu politikayı **"ekonomik ırk ayrımı"** olarak niteledi. **Fidel Castro** da bu konu üzerinde dururken, silahlanma harcamalarında yapılacak yüzde 15'lik bir kısıtlama ile gelişmekte olan tüm ülkelerin borçlarından kurtulacağını belirtti.

Geçtiğimiz dönemin bir bilançosunu çıkaran eski dönem başkanı ve Hindistan Başbakanı Rajiv Gandi, Nijerya Devlet Başkanı Babagida ve birçok diğer devlet adamı yaptıkları konuşmalarda barışın korunmasında bağlantısızlar hareketinin rolü üzerinde durdular. Konferansta önemle üzerinde durulan konulardan biri de Güney Afrika'daki ırkçı rejimin boykot edilmesiydi. ABD, Federal Almanya, Ingiltere ve Japonya'nın, Botha rejimiyle işbirliğini sürdürmeleri ve boykot önlemlerine katılmamaları nedeniyle protesto edildiler. Konferansın bir basın toplantısında konuşan ANC lideri **Oliver Tambo** halkın savaşım azminin yükseldiğini ve muhalefet hareketinin giderek güçlendiğini açıkladı. Bağlantısızlar hareketi Güney Afrika'nın işgali altındaki Namibya'nın **SWAPO** öncülüğündeki bağımsızlık mücadelesiyle dayanışmasını vurguladı. Bu arada Peru SWAPO'yla diplomatik ilişkiler kurduğunu açıkladı. Konferansta ayrıca Nikaragua'da halka karşı mücadele eden **"Kontralar"**ın ABD'den 100 milyon dolarla desteklenmesi sert biçimde kınandı.

Konferansın kapanış belgesinde ABD'nin dış politikasından, 54 somut örnek verilerek mahkum edilmesi üzerine ABD yönetimi Bağlantısızlar hareketi için **"zararlı"** ve **"son derece hakaret edici"** kavramlarının kullanıldığı bir açıklama yaptı. ABD diğer yandan da Zimbabve'ye yaptığı **"yardım"**ı durduracağını açıkladı. Bağlantısızlar hareketi konferans sırasında ABD basın ve yayın organlarının hükümet baskısı sonucu konferans hakkında haber vermemelerini kınamışlardı. 8. Zirve Konferansı birbirinden çok farklı politik yönetimlere sahip ülkelerin çeşitli konularda farklı görüşlere sahip olsalar da, günümüzün belirleyici ana sorunları karşısında görüş birliğine varabildiklerinin bir göstergesi oldu.



Siyahla taralı bölgeler bağlantısızlar hareketine katılan ülkelerdir

Bağlantısızlar hareketi 25 yaşında

• Hedef ve ilkeleri 1946'da ilk kez Hindistan'ın ilk başbakanı **Jawaharlal Nehru** tarafından ortaya konan hareket, ilk kuruluş toplantısını 1961 yılında Belgrad'da yaptı. Kuruluş toplantısında 25 ülke temsil edilmişti. Hareketin kurucuları arasında Nehru'yla birlikte, **Tito** (Yugoslavya), **Abdülnasır** (Mısır), **Sukarno** (Endonezya) ve **Nkrumah'ı** (Gana) saymak gerekir.

• **Bugün bağımsız ülkelerin yanısıra iki ulusal kurtuluş hareketinin, FKÖ ve SWAPO'nun da üye olduğu örgüt 101 üyeye sahip. Bunun dışında birçok ülke ve kurtuluş hareketi de toplantılara gözlemci gönderiyorlar.**

• Bağlantısızlar hareketi, 1950'ler ve 1960'ların başında emperyalizmin, yeni bağımsızlığına kavuşmuş Asya ve Ortadoğu ülkelerini saldırgan askersel bloklara çekme çabalarına bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Bağlantısızlık taraftarları bu tür birliklere karşı olmuşlar, dünya barışına ve güvenliğine daha etkili bir biçimde katkıda bulunabilmek, emperyalizme ve yeni sömürgeciliğe karşı birlikte mücadele edebilmek için halklararası barışçıl işbirliğini savunmuşlardır. Bağlantısızlar hareketi başlangıcından bu yana değişik politik sistemlere sahip ülkelerin işbirliği olarak düşünülmüştür.

• **1970'lere kadar süren ilk döneminde en başta saldırgan askeri ittifaklara ve soğuk savaşa karşı mücadele veren hareket, 1970'li yılların sonuna dek süren ikinci aşamasında yumuşamanın savunulması ve yeni ekonomik düzen için çaba göstermiştir. Günümüze dek süren üçüncü dönem çalışmalarında ise, nükleer silahların yasaklanması ve nükleer bir felaketin önlenmesi ağırlık kazanmıştır.**

• Bağlantısızlar hareketinin temelini özgürlük savaşı verip, sömürgeciliğin boyunduruğundan kurtulan Asya ülkeleri meydana getirmiş, daha sonra 1960'lı yıllarda hareket, bağımsızlığına kavuşan Afrika devletleri arasında yayılmıştır. Latin Amerika'da uzun süre Küba, hareket içindeki tek Latin Amerika ülkesi olmuş, bu bölgeden harekete katılanların sayısı 1970'lerde artmıştır.

Libya'yı suçlama kampanyasının ardındaki gerçekler

Hedef yalnızca Kaddafi'yi devirmek mi?

Amerikan uçak gemisi Forrestal

ABD Başkanı Reagan'ın Libya'yı, elinde hiçbir delil olmaksızın teröre destek olmakla suçlamasından hemen sonra Amerikan savaş uçakları İngiltere'ye geldi. Forrestal uçak gemisi Napoli'den Libya önlerine hareket etti. Tam bu sıralarda Karaçi'de bir Amerikan uçağı rehin alındı ve bu olay katliamla sonuçlandı.

Ağustos ayının üçüncü haftasından bu yana Akdeniz'in Güney'indeki askersel hazırlıklar ve ABD yönetiminin Libya'yı terörle suçlama kampanyası, geçtiğimiz nisan ayında, Libya'ya saldırı öncesindeki koşulları anımsatıyor. Yabancı basın ajanslarında yeralan haberlere göre, Ispanya limanı ve Cebelitarık'taki 14 Amerikan savaş gemisinin de Akdeniz'e inmesiyle, bölgedeki savaş gemilerinin sayısı 30'u buldu. Bu arada 6. Filo'ya ait uçak gemilerinden bazılarının Cruise füzesi taşıdığı da bildiriliyor.

Libya'ya yönelik askersel gövde gösterileri, ABD basınında Libya'yı terörist olmakla suçlayan yoğun bir kampanya ile birlikte yürütüldü. ABD'nin popüler yayın organları, Kaddafi'nin Filipinler'deki Müslüman direnişçilerden, Latin Amerika ve Batı Berlin'e dek dünyanın her yerinde terörü desteklediği konusunda hiçbir kanıt göstermeksizin sayfa sayfa yazılar yazarlarken, **"Washington Post"** gazetesinde yayınlanan ABD Dışişleri Bakanlığı raporu da kamuoyunu hayrete düşürdü. Raporda Libya'nın Orta ve Güney Amerika'nın 32 ülkesinde terörist ve aşırı sol grupları silahlandırarak, eğiterek ve çeşitli biçimlerde etkilediği yazılmakta, listede Haiti, Honduras, El Salvador, Guatemala gibi ülkelerin adı geçmekteydi.

Bu arada Reagan yönetimi ayrıca Libya'nın yeni terör eylemlerine hazırlandığını yine hiçbir kanıt göstermeksizin vurguluyor ve Beyaz Saray sözcüsü **Larry Speakes** de ABD'nin Libya'ya karşı tavrının değişmediğini, her an gerekli gördükleri önlemleri alabileceklerini açıklıyordu.

Speakes'in açıklamasından kısa bir süre sonra NATO Genel Sekreteri ABD Generali **Rogers** da konuştu ve Libya'ya karşı B-52 bombardıman uçaklarının kullanılmasını önerdi. **Rogers** da, yine kaynak göstermeksizin, **Kaddafi**'nin ABD'ye karşı terör eylemlerini desteklediği yönünde **"inandırıcı delillere sahip olduğunu"** söylemekle yetiniyordu. Libya yetkilileri ise bu suçlamaları ve tehditleri protesto ederken, **"kesin kanıt ve isim belirtilsin, gerekeni yapalım"** diyorlardı.

Reagan yönetiminin Libya'ya karşı gövde gösterileri ve saldırı hazırlıkları Washington'daki bazı politikacılar tarafından da erken bulunmuş, **Reagan** acelecilikle suçlanmıştı. Bunun nedeni, ABD Başkanı'nın, Dışişleri Bakanlığı' tarafından Libya'nın terörist eylemleri üzerine hazırlatılan rapor henüz tamamlanmadan harekete geçmiş olmasıydı. Bu politikacılar ABD'nin Libya konusunda müttefiklerine başvururken elinde önemli kanıtlar bulunmasından yanaydılar.

Savaş diplomasisine uygun bir görevli

Reagan yönetimi Washington'da bu konuda eleştirilirken, Birleşmiş Milletler'deki ABD elçisi **Vernon Walters**, Avrupalı müttefiklerini Libya macerası konusunda ikna etmekle görevlendirilmişti bile. **Walters**'in görevi, Batı Avrupalı müttefiklerini Libya'nın teröristleri desteklediği konusunda ikna etmek onların Libya'yla tüm diplomatik ilişkilerini kesmelerini sağlamak, ve müttefikler Libya'ya kapsamlı ekonomik yaptırımlar uygulaması konusunda ABD'ye yardımcı olmadıkları takdirde, yeni bir saldırıdan başka çare kalmayacağını kendilerine anlatmaktı... Kısacası ABD, Libya'yı bombalama planlarına müttefiklerini de katmak, en azından onların onayını da almak istiyordu. Eylül ayı başından beri **Walters** çeşitli Batı Avrupa ülkelerinde (şimdiye dek Ispanya, Federal Almanya, Italya olmak üzere) temaslarını sürdürüyor.

Yabancı basında kimliğiyle ilgili verilen bilgilere göre ise **Walters**, savaş diplomasisi görevine son derece uygun bir geçmişe ve deneyime sahip. CIA şef yardımcılığı yapmış olan **Walters**, 1973 Şili faşist darbesinin hazırlıklarına, **"Centaur"** planının yapılmasına katılmış, daha sonra 1976'da ise Şilili politikacı **Orlando Leterier**'in suikast olayında önemli rol oynamış.

Bir taşla iki kuş mu?

Nisan ayında Libya'ya saldırı öncesinde **Kaddafi**'yi devirme planları çoktan yapılmış, ve saldırının bu amaca hizmet etmesi beklenmişti. ABD beklediği sonucu elde edemedi. **Kaddafi** yönetimi devrilmedi, ABD'ye boyun eğip, anti-emperyalist çizgisini de terketmedi. ABD, Libya'ya karşı uyguladığı ekonomik önlemlere de müttefiklerini istediği ölçüde katamadı. Şimdi tekrar, 6. Filo'yu Libya'nın üzerine süren **Reagan** yönetiminin **Kaddafi**'yi devirme planları değişmiş değildir. Geçtiğimiz günlerde **"Wall Street Journal"** gazetesinin verdiği haberlere göre CIA da Libya'da **Kaddafi aleyhtarlarını destekleme faaliyetlerini arttırmıştır.**

Ancak, bu kampanyanın, tam da nükleer silah denemelerinin durdurulmasının gündemde olduğu, Sovyetler'in atom testlerini durdurma kararını bir kez daha uzattığını açıkladığı günlere denk düşmesi rastlantı olarak kabul edilebilir mi? Reagan yönetiminin kampanyayı bu dönemde alelacele yükseltmesinin önemli bir amacı da kamuoyunun dikkatini uluslararası terör konusuna çekerek, nükleer patlamaları ikinci planda bırakmak, bu konuda kendi üzerindeki çok yönlü baskıları azaltmaktır. Kampanya, bu anlamda yalnızca Libya'yı hedeflemekle kalmıyor, daha geniş anlam taşıyor.



Karaçi katliamı kınanıyor

Pan Amerikan Havayolları'na ait bir jet uçağının Pakistan'ın Karaçi havaalanında rehin alınmasıyla başlayan olay, uçakta ışıkların sönmesi üzerine çıkan panik nedeniyle yolculara ateş açılması 23 kişinin ölümüyle sonuçlandı. Pakistan güvenlik kuvvetlerinin resmi uniformasıyla uçağa giren silahlı teröristler uçaktaki yolcuları rehin aldılar. Rehin alma olayı devam ederken Nikoia'da basına ulaştırılan bir mektupta **Libya Devrimci Hücreleri**'nin sorumluluğu üstlendiği açıklandı. ABD'nin Libya'ya saldırıya hazırlandığı bir dönemde öne sürülen bu iddiaya fazla gerçek payı biçilmedi. Nitekim Libya yönetimi her türlü sorumluluğu reddetti. Daha sonra katliama bulaştırılmak istenen **Filistin Kurtuluş Örgütü** de sivil çevrelere yönelik her türlü saldırıyı kınadıklarını belirten bir açıklama yaparak bu olayla bir ilişkileri olmadığını vurguladı.

Bolivya'da madenciler "yaşam ve barış" yürüyüşü yaptılar

Mahmut DEĞER

Bolivya'da maden işletme tekeli **COMIBOL**'un -IMF'nin istemleri doğrultusunda- 24000 madenciden yarısını işten çıkarması üzerine greve çıkan madenciler, geçtiğimiz hafta başkent La Paz'a doğru 300 kilometrelik **"Yaşam ve Barış"** yürüyüşüne geçmişlerdi. Madencilerin başkente girmelerini hükümet olağanüstü önlemler alarak önledi. Ancak bu işten Pentagon pek memnun olmuşa benzemiyor.

Çünkü Bolivya son 60 yılda 90 hükümet darbesiyle dünyanın en **"dengesiz"** ülkesi gibi görünse de Pentagon için sürekli güvenilirdir. 60 yıl önce **"bağımsızlığını"** kazanan bu Latin Amerika ülkesinde devlet başkanı olabilmek için generaller sıraya girmektedir. Hangi generalin devlet başkanı olacağını ise **"Desk"** adında Pentagon'a bağlı bir yeraltı örgütü saptar. Bir anlamda bizdeki **"kontrgerilla"**.

Ancak bu kez **"sıradaki"** generallerden biri **"Desk"**'in kapısından dönmenin burukluğunu yaşıyor olmalı.

Grevci madencilerin başkent La Paz'a yürüyüşe geçmeleri üzerine uluslararası basının **"Bolivya'da yeni bir hükümet darbesi kapıda"** önsezisi bu kez boş çıktı. Bolivya hükümeti **"yaşam ve barış"** için yürüyen madencilerin başkente girmesini önlemek için önce olağanüstü hal ilan etti, sonra La Paz tanklarla çevrilerek kontrol altına alındı. Bu durumda bir provokasyonu ve böylece kan dökülmesini önlemek amacıyla madenciler geri dönme kararı aldılar. Hükümet ise madencilere karşı saldırıya geçmeyeceği ve tutuklama olmayacağı garantisini verdi.

Anlaşılan **"Desk"**'in Bolivya'yı kontrolünde **"zaaflıklar"** belirmiş. Pentagon'u da kaygılandıran bu olsa gerek.

Şili'de diktatörlüğün 13. yılında Batı Berlin'de bir sergi ve bir söyleşi

Filiz KARDAM

Özgürlük türkülerimiz ve umutlarımız birleşiyor



Yıl 1983, mayısın ikinci haftası. Şili'de diktatöre karşı son on yılın en büyük gösterileri yapılıyor. Gazete bürosunda haberi nasıl vere-



polis de Içişleri Bakanlığı'na değil, Savunma Bakanlığı'na bağlıdır. Kimi hoşnutsuzluklar, ayrışmalar var ordu saflarında, ama Pinochet

dek iktidarda kalma planlarını bozacak bir girişimde bulunmak istemiyor.

Ancak, **Pinochet** orduda kontro-

Özgürlük türkülerimiz ve umutlarımız birleşiyor

Yıl 1983, mayısın ikinci haftası. Şili'de diktatöre karşı son on yılın en büyük gösterileri yapılıyor. Gazete büromuzda, haberi nasıl vereceğimizi tartışıyoruz. Gözlerimiz Şili'de; yüreklerimiz, **"Pinochet bir gitse"** diye çarpıyor. Yüreklerimizdeki bu heyecanla, Şili haberini, **"Şili'de Diktatörlük Çatırdamaya Başladı"** başlığıyla ilk sayfanın sol köşesine oturtuyoruz...

Biz **Pinochet**'in devrilmesini beklerken, aynı yıllarda 1982 ve 1983'te başka Latin Amerika ülkelerinde, Bolivya ve Arjantin'de parlamenter sisteme dönülüyor. 1985'te Brezilya ve Uruguay'da askerler iktidarı sivil yönetimlere devrediyorlar. 1986'da Haiti'de, kendini **"yaşam boyu başkan"** ilan eden diktatör **Duvalier** ülkesini terketmek zorunda kalıyor.

Diktatörler kuşkusuz gönüllü olarak terketmiyorlar koltuklarını... Politik yalıtlanmadan, körükörüne uygulanan ekonomik doktrinlerin ve IMF reçetelerinin iflasından, yalnızca emekçi halkın değil, egemen sınıfların bazı kesimlerinin de çıkarlarını koruyamaz hale gelmelerine dek bir dizi karmaşık olgu, gidişlerinin nesnel koşullarını yaratıyor. Halkın diktatörler üzerindeki baskısı bu koşullarda artıyor.

Peki, bugün Şili'de, artık garnizonundan çıkıp ortalıkta gezinmeye çekinen **General Pinochet** de yeterince yalnız sayılmaz mı? Halkın yüzde 35'inin işsiz, yüzde 55'inin yoksulluk koşullarında yaşadığı Şili'de rejim, ekonomik ve toplumsal olarak krizde değil mi? Özellikle 1980'den bu yana toplumun bütün kesimlerinde yaygınlaşan, daha yığınsal, daha militan, daha örgütlü hale gelen Şili halkının anti-faşist direnişi, **Pinochet**'i ülkeyi yönetemez hale getirmedi mi? Toplumsal ve politik tabanı gitgide daralan **Pinochet** gücünü nereden alıyor?

Artan baskı, yükselen direniş

Yıl 1986, aylardan eylül. Şili'de diktatörlük 13 yaşında. Batı Berlin'de, Şilili politik göçmenlerin düzenledikleri, DGB binasında açılan, **"Baskı ve Direniş"** adlı fotoğraf ve **"Arpillera"** (Şili'ye özgü bez parçalarından yapılan resimler) sergisini gezerken, sorularıma yanıt arıyorum.



Fotoğraflar ve elişleri herşeyden önce bir gerçeği açıkça yansıtıyor: Direniş güçlerinin kararlılığı. Olağanüstü teröre rağmen Şili halkı korkularını yenmiş. Ekmek ve demokrasi mücadelesi günlük yaşamı haline gelmiş. Yaşamak için mücadele ile özgürlükler için mücadele içiçe geçmiş.

İşte Santiago'nun varoşları, işsizlik oranının yüzde 80'e ulaştığı yoksul semtleri. Polis saldırılarına karşı tel örgülerle çevirdikleri işgal edilmiş topraklarda, çadır ve derme-çatma barakalarda yaşayan halk, karnını doyurabilmek için, birarada yiyip içtiği toplumsal mutfaklar oluşturmuş. Dayanışmayı alabildiğine güçlendirmiş.

İşte 1985-86 ulusal protesto günleri ve grevleri... Meydan mitinglerinde Hristiyan demokratlardan, komünistlere dek, **Pinochet** karşıtı tüm güçlerin pankartlarını görmek mümkün. Göstericilerin üzerine amansızca saldıran polisin, Federal Almanya'dan ithal edilmiş kaskları ve şeffaf kalkanları ayrıca dikkat çekici. Bir fotoğrafta, üzerlerine sıkılan basınçlı suya ve atılan gözyaşartıcı bombaya karşın bulundukları yeri terketmeyen gençler görülüyor. Bir diğerinde ise, **"SOMOS +"** (Biz çoğunluğuz) diyerek meydanları dolduran, yalnızca kendi çocuklarının ve kocalarının değil, tüm kaybolanların ve katledilenlerin hesabını soran ve adalet isteyen kadınlar.

Sonra, anti-faşist birer gösteriye dönüştürülen cenazeler, işkenceleri protesto için kendini yakan babalar, emekçilerden yana olduğu için katledilen papazlar... Ve yine yoksul işçi semtlerinin birinin duvarında koskocaman bir resim ve bir tarife: Molotof kokteyl nasıl hazırlanır?

Faşist baskı altında yaşam, mücadele biçimleri açısından zengin deneyler kazandırmış Şili halkına. Yoksulluk, hasret, ölüm, gözyaşlarıyla yoğrulmuş, çok pahalı deneyler... Her koşulda, ve herşeye rağmen direnmeye kararlı halkın aklı ve hayal gücü ile yarattığı yöntemler, eylem biçimleri. Fotoğraflar bunların bir kısmını sergiliyor.

Gemisi su alıyor ama...

Daha sonra, sergiyi düzenleyen ve Batı Berlin'de sorumlu konumlara sahip Şilili politik göçmenlerle bir söyleşi sürdürme olanağını buluyoruz. Kendi kendime yanıtlamaya çalıştığım soruları bu kez de onlara yöneltiyorum: **"Pinochet, herşeye rağmen 1989'a dek iktidarda kalabilecek mi?"**

"Şili bugün kendi silahlı kuvvetlerinin işgali altındadır" diyerek giriyorlar söze ve şöyle sürdürüyorlar: **"Prusya tipi bir örgütlenme yapısına sahip ve toplumsal yaşamın her alanında egemen olan Şili ordusu bugün, 100 binin üzerindeki mensubuyla 12 milyon nüfuslu Şili'de önemli bir güç. Subaylar ise, başta ABD olmak üzere emperyalist ülkelerde yetiştiriliyor. Orduya, "Carabineros" denilen para-militer polis gücünü de eklemek gerekiyor, çünkü Şili'de polis de İçişleri Bakanlığı'na değil, Savunma Bakanlığı'na bağlıdır. Kimi hoşnutsuzluklar, ayrışmalar var ordu saflarında, ama Pinochet henüz asker, polis ve gizli polis teşkilatıyla bu önemli güç üzerindeki kontrolünü yitirmemiştir. Bugün General Pinochet, kara kuvvetleri başta olmak üzere Şili Silahlı Kuvvetleri'nin desteğiyle koltuğunu koruyor. En başta ABD olmak üzere dışardan sağladığı yardımları da unutmayalım tabii."**

Bir diğeri, **"Şunu da eklersek iyi olur"** diyor **"Bugün Şili'de halkın yüzde 60'ının gelirinin yaklaşık 60 dolar olduğu koşullarda Pinochet'in generalleri bunun 56 katını alıyor. Diktatör iyi besliyor generallerini!"**

Ordu üzerindeki sohbetimiz sırasında sanayinin stratejik sektörlerinde, metal sanayiinde şimdiye dek grev ya da işi yavaşlatma gibi eylemlere niçin gidilemediğinin nedenlerini öğrenme fırsatı da buluyorum. Stratejik işletmelerde kontrol tümüyle ordunun elinde. Ayrıca bu işkollarında herhangi bir grev **"tehlikesine"** karşı üretimin devamını sağlamak için askerler makinaları çalıştırabilecek, fabrikayı bütünüyle yönetebilecek şekilde eğitilerek önlemler alınmış.

ABD de manevra yapıyor

"Peki" diyorum, **"Reagan yönetiminin Pinochet'e sarı kart göstermeye başladığı söylenemez mi? Haiti'de, ya da Filipinler'de olanlar Şili'de de gerçekleşemez mi?"**

Konu çok boyutlu. Konuşulanlardan, tartışılanlardan çıkardığım başlıca sonuçları şöylece özetlemek mümkün: ABD, Şili'deki rejim konusunda bazen **Pinochet**'ten yana, bazen ona karşı tavır alarak manevra yapıyor ve kartlarını oldukça dikkatli oynuyor. Beyaz Saray, ABD'nin çıkarlarını **Pinochet** kadar iyi koruyaeak birini henüz çıkartabilmiş değil. Bunda, **Pinochet**'in diğer Latin Amerika ülkelerinde olduğu gibi **"kollektif bir zorbalık"** yürütmemesi, tüm iktidarı kendi elinde toplaması da rol oynuyor. Öte yandan, Pentagon'un hizmetine açtığı üsler, dış borçların ödenmesi vb. düşünüldüğünde **Pinochet**, ABD'ye hâlâ zarardan çok yarar sağlıyor. Bu nedenle de **Reagan** yönetimi, **Pinochet**'in 1989'a dek iktidarda kalma planlarını bozacak bir girişimde bulunmak istemiyor.

Ancak, **Pinochet** orduda kontrolünü yitirir ve toplumdaki çelişkiler daha da keskinleşirse, ABD kendi kontrolünde bir geçiş sağlayabilmek için müdahale edebilir; iktidarın yine ABD'ye sadık, sivil sağ bir yönetime devredilmesi için çaba gösterebilir. Hiç kuşkusuz ABD, Şili'de yeni bir Nikaragua yaratılmasını istemeyecektir. Ve bu konuda endişelidir.

Söyleşimizin bu noktasında, Şilili politik göçmenler şunu bir kez daha vurgulamak gereğini duyuyorlar: **"ABD'nin Pinochet'i devireceğini, ya da Pinochet'in kendiliğinden gideceğini sananlar yanılıyorlar. İş onlara kalırsa, bu olmayacaktır. Bunu sağlayacak olan tüm muhalefet güçlerinin ortak mücadelesidir."**

Artan olanaklar

Daha sonra, direniş ve özellikle de direnişin son yıl içinde vardığı boyutlar üzerinde konuşmayı sürdürüyoruz. Artık yalnızca proletarya saflarında değil, orta katmanlarda da güçlenen muhalefet, subay kadroları içinde, özellikle deniz ve hava kuvvetlerindeki hoşnutsuzlar, derinleşen ayrışmalar üzerinde duruyoruz. **Pinochet** karşıtı güçler arasında henüz politik birliğe varılmış değil, ama 13 yıldır ilk kez tüm muhalefet güçlerinin yığın örgütlerinin birleşerek **"Yurttaş Temsilcileri Ulusal Konseyi"**ni kurmaları, ve diktatörlüğe karşı ortak eylemler için karar almaları ve bu girişimde Hristiyan demokratların ve komünistlerin en geniş biçimde temsil edilmesi, politik birlik yolunda ortaya çıkan yeni bir olanak...





Genel direniş ve mücadele biçimleri üzerinde açıklamalar yapan genç Şilili, **"Manuel Rodriguez Yurtsever Cephesi'ni (FPMR) unutmayalım"** diyor. **"Pinochet'in terör ve iç savaşa yolaçmakla suçladığı, Komünist Partisi'nin silahlı kolu olduğunu ileri sürdüğü bu örgütün, Şili halkının mücadelesinde, onların korkularını yenmelerinde büyük payı oldu. Şili halkına, diktatörlüğün çökertilebileceğini, askerlerin moralinin bozulabileceğini açıkça gösterdi. Temmuz başındaki genel grevlerde Pinochet' in 40 bin askerini halkın üzerine sürmesi de bu rahatsızlığın bir göstergesi değil mi?"**

Hatırlanacağı gibi, 1983 yılı sonunda tüm Şili'de ceryanların kesilmesine yolaçarak adından sözettirmeye başlayan ve kendisini **"tüm halkın silahlı kolu"** olarak tanıtan bu örgütte çok çeşitli partilerden kişiler ve partisizler yeralıyor; **FPMR** herhangi bir partinin kolu değil. Örgütün hedefleri arasında **Pinochet**'in asker ve polisiyle karşı karşıya gelip çatışmak değil, sabotaj, santrallerin tahribi, önemli kişilerin kaçırılması, gibi eylemlerle yığınsal protesto gösterilerini desteklemek, ve polisin saldırılarına karşı halkı savunmak yeralıyor.



FMPR'nin eylemleri, Şili'de bugün **"barışçıl ve barışçıl olmayan mücadele biçimleri arasında Çin seddi olmadığını, bu biçimlerin somut koşullara ve halkın istemlerine göre tayin edileceğini"** söyleyen Şili Komünist Partisi tarafından destekleniyor. Öte yandan, Hristiyan demokratlar, barışçıl olmayan mücadele biçimlerine başvurulmasına karşı çıkıyorlar.

Söyleşimiz sona ererken, şu noktayı bir kez daha vurguluyoruz: 1986'da diktatörlüğe vurucu bir darbe indirilmese bile, **Pinochet**'in Şili'yi yönetmesi büsbütün zorlaşacaktır. 1986'nın Şili'si başka bir Şili'dir artık. Demokrasi güçlerinin kararlılığının arttığı, birlik yolunda önemli mesafelerin alındığı, yığınsal bir halk ayaklanlanmasının yollarının açıldığı bir Şili... Şimdi görev, **Pinochet**'i gerek Şili'de, gerekse tüm dünyada daha da yalıtlamaktır. Bu noktada uluslararası dayanışmanın da önemi vurgulanmalıdır.

...Onlardan ayrıldıktan sonra Şili'yi yaşıyorum bir süre. Ertesi gün 4 Eylül. 4-5 Eylül günleri Şili'de yine ulusal protesto gösterileri yapılacak. Alıp yüreğimi gidiyorum Santiago'ya. Dudaklarımda **Pinochet**'in kurbanlarından Şilili ozan **Viktor Jara**'nın tümünü anımsayamadığım dizeleri: **"Benim türküm bir özgürlük türküsüdür/elini uzatana/ ateş etmek isteyene/armağan etmek ister kendisini. Benim türküm bir zincirdir/başı sonu olmayan/ve her halkasında zincirin/ türkülerim birleşir başkalarınınkiyle."**

Nazım'ın türkülerine, bizim türkülerimize gidiyor aklım. **"Düşmana ön safta saldıran, varoşlarda sokaklara çıkan"** türkülerimize... özgürlük türkülerimiz ve umutlarımız birleşiyor. Santiago'da ve İstanbul'da...

Keşke uluslararası işbirliğinin her alanı böyle barışçıl amaçlar için kullanılsa

Eksi 88,3 derecede yaşanabilir mi?

1820 yılında Rus deniz subayları Bellinghausen ve Lasarew tarafından keşfedilen dünyamızın altıncı anakarası Antartika, süregelen tüm araştırma çalışmalarına rağmen bilimadamlarının gözünde bir "sır" olma özelliğini koruyor. "**Buz kıtası**"ndaki ilk sistematik araştırmalar Uluslararası Jeofizik Yılı olarak kabul edilen 1957'de başladı. Antartika'da incelemeler yapmak üzere o yıl oluşturulan SCAR adlı uluslararası komite, çetin doğa koşullarındaki çalışmalarını hala sürdürüyor.

Avustralya'nın iki katı kadar bir büyüklüğe sahip Antartika'nın onda dokuzu sürekli buzla kaplı. 1959'da, Sovyetler'in araştırma istasyonu Wostok'ta, deniz seviyesinden 3488 metre yükseklikte yapılan ölçümde "ısı"nın eksi 88,3 derece, sürekli varolan fırtınanın hızının ise saatte 240 kilometre olduğu saptanmış. Yeni araştırmacı, araç, gereç ve teçhizat taşıyan gemiler, ancak deniz kıyılarındaki buzların biraz erimeye yüz tuttukları yaz aylarında kıtaya yanaşabiliyorlar.

Bilimadamları Antartika'ya, dünya iklimindeki dönüşüm ve atmosferdeki dolaşımların araştırılması açısından büyük değer biçiyorlar. Buradaki manyetik alanın kutuba özgü özellikleri sayesinde dünya ve güneş arasındaki ilişkiler incelenebiliyor. Kıtadaki dev yeraltı kaynakları, kıyılarındaki balık ve diğer deniz mahsulleri ve öteki doğa zenginlikleri, barışçıl amaçlı araştırmaların diğer yönünü oluşturuyor. 1959 yılında, o zaman kıtada araştırmalar yapan oniki ülke (Arjantin, Avustralya, Belçika, Şili, Fransa, Ingiltere, Japonya, Yeni Zelanda, Norveç, Güney Afrika, Sovyetler Birliği ve ABD) arasında imzalanan ve daha sonraları bir dizi başka ülkenin de altına imzasını attığı anlaşma, Antartika'daki araştırmaların yalnızca barışçıl amaçlar gütmesini gerektiriyor. Bu anlaşmayla kıtada askeri üs kurma, manevra, silah denemeleri yapma ve radyoaktif depolama yasaklanıyor. Kıtaya, araştırma amacıyla hayvan vurmak için ateşli silah götürmek bile özel izin gerektiriyor. Araştırmalar çoğunlukla ortaklaşa yürütülmekle, bilimadamı değiş-tokuşu yapılmakla birlikte, tek tek ülkelerin yaptıkları incelemelerin sonuçları da SCAR içinde ortaklaşa değerlendiriliyor, sürekli deneyim alışverişi yapılıyor.

Sovyetler Birliği ve DDR'den bilimadamlarının son araştırma sonuçları, Alman bilimadamı Wagner'in 1912 yılında ortaya attığı görüşü doğruluyor. Buna göre Güney Amerika, Afrika, Hindistan ve Avustralya ve Antartika milyonlarca yıl önce "**Gondwana**" denen tek kıtayı oluşturuyorlarmış. Bunun için öne sürülen kanıtlardan biri de, yeraltı kaynakları açısından zengin Güney Afrika'daki belirli bölgelerin jeolojik yapısının, Antartika'nın devamı niteliğini göstermesi.







Bir Japon dökümanter film ekibi bu ilginç atletin haberini alır almaz Moskova'ya hareket etti. Atletin omuzlarındaki arabayı gördükten sonra bir güç ölçme aygıtına bağladılar. Gösterge 1570 kilo pond'da durdu. Bu numaranın izleyicileri büyülemesi normaldir. Ayrıca Valentin Dikul'un programının tümünde seyirci hayretten kendini kurtaramıyor. Örneğin "güreşçi köprüsü" pozisyonunda 400 kilo ağırlığında bir dambıl (tek elle kaldırılan bir halter) üç asistan, 100 kilo ağırlığında bir başka dambıl ve hatta uzatılmış kollarında da dördüncü asistanı taşıyor. Bu dev kütle atletin tabanlarında ve başında duruyor.

Dün kötürüm, bugün herkül

Resimde görülen, 1570 kg. ağırlığındaki PKW Volga tipi arabayı omuzlarında kaldıran artist **Valentin Dikul**'u izleyenler hayranlık içinde kalıyorlar.

Valentin Dikul, arabayı sırtında taşımanın yanısıra, yaptığı diğer gösterilerle de izleyenleri hayret ve hayranlık içinde bırakıyor.

Dikul 80 kiloluk dambıllarla joglörlük yapıyor ve iki katlı bina yüksekliğinden aşağıya düşen 50 kiloluk bir küreyi ensesiyle yakalıyor.

Atletin gösterilerini duyan bir Japon dökümanter film ekibi de Moskova'ya gelerek, Dikul'un gösterilerini filme çekti.

Valentin Dikul'un yaşamına bir gözatalım. Bu genç Sovyet atleti bir sirkte uzun yıllar akrobasi gösterileri yapıyordu. Bir gün gösteri anında herşey bitti. Geçirdiği kaza sonunda bütün doktorların yargısı bir tek şeyde birleşiyordu. Bundan sonra yatalaktı ve tekerlekli sandalyede yaşayacaktı.

Valentin ise bunu bir türlü kabullenemiyordu. Yaşamı boyunca o atik ve kuvvetli bir vücudun özgürlüğünü tanıyan bir insan olarak, hareketsizliğe mahkum olamazdı. bilgisi ne de onu yönlendirecek bir kimse vardı.

Valentin, önce yavaş yavaş yürümeyi denedi. Bir yandan tıbbi kitaplar okuyor, bu konuda uzmanlaşmış kişilerle görüşüyordu. Bütün bu çalışmalar sonunda yeni bir alet buldu. Bu aletle adaleler yumuşatılıyor ve adalelerin işlevini bu alet üstleniyordu. Mesleği dolayısıyla vücudunu germe alışkanlığı vardı. Şimdi vücudunu hareketlendirmeyi başarmak için üstün bir moral güce ihtiyacı vardı.

Geçen yıllar boyunca, bir tek şeyin bilincindeydi, hergün küçük bir adım, vücudundaki küçük bir kıpırtı onun hareket kabiliyetini artırmanın ve sahneye yeniden dönmenin tek yoluydu. Sabırla, inatla çalıştı. Sovyet artisti Valentin Dikul'un bu akıllara durgunluk veren yeniden doğuşu için kitaplar, makaleler yazılabilir. Valetin, olmazı olur kılarken bu alanda tek olmadığını biliyordu. Pilot Alexey Marassjev Ikinci Dünya Savaşı'nda iki bacağını birden kaybetmiş, ancak, uçak kullanmayı tekrar başararak, anayurt savunmasında yeniden görev almıştı. Kazalardan dolayı sakatlanan birçok insan, sakatlıklarını yenerek normal yaşama yeniden dönmüşlerdi. Bunlar Valentin için

O direnç ve çabasıyla ayağa kalktıktan sonra diğer sakat insanlara da yardım etmeye başladı.

Sovyetler Birliği Travmatoloji Kliniği şefi, Valentin'in kendilerine geldiği günü şöyle anlatıyordu: **"O hareketsizliğe mahkum edildiği halde, ümidin sembolü olarak karşımızda duruyordu. Bir yandan da sirkteki görevliler ve arkadaşları mektup yazıyor ve onu aralarına yeniden beklediklerini söylüyorlardı. Bu istem onun için manevi bir baskı ve direnç kaynağı oldu. Bizim merkezimizi kendi metodunu denemek ve geliştirmek için kullandı. Onun tedavi yöntemi bir sır değil, tedavisinin temelini, spor prensipleri, akıl, mantık, sabır ve sarsılmaz bir direnç gerektiriyordu. Bizdeki kayıtlara göre Valentin 600'ün üzerinde çeşitli idman biçimleri geliştirerek uzun soluklu tedaviden sonra yeniden yaşama döndü. Sirkte yeniden çalışmaya başladı.**

Onun örneği, onun sistemi ve onun direnci birçok insana örnek oldu. O şimdi sirkteki çalışması yanında geliştirdiği tedavi yöntemi ile yüzlerce hastanın iyileşmesi için de çalışıyor."

"Sowjetunion Heute dergisinin

GÜLDÜŞÜN



Çankaya - Beyaz Saray karşılaşması

Kendi ülkelerinde şampiyon olan Çankaya ve Beyaz Saray ta- mesajları iletiyorlar. Reagan, Evren'in kulağına eğilip "**Boş ver,** gan kalemize yöneldi, önüne Özal çıktı ve "**Ben ettim, sen etme**" der-

Çankaya - Beyaz Saray karşılaşması

Kendi ülkelerinde şampiyon olan Çankaya ve Beyaz Saray takımları bu önemli maça IMF'nin dinlenme tesislerinde kampa girerek hazırlandılar.

Evet sayın seyirciler takımlar sahada. Kaptanlığını Evren'in yaptığı Çankaya ve Reagan'ın başını çektiği Beyaz Saray takımları son taktiklerini alıyorlar. Bir yanda **Lockheed**, diğer yanda Türkiye'deki holding menecerleri son talimatı veriyor takımlarına. Çankaya takımı beyaz **"KDV"**, Beyaz Saray takımı ise üzerinde **"CIA"** yazılı siyah formalarını giymişler. Takım kaptanları ortada birleştiler. Evren Reagan'a üzerinde Türkiye haritası bulunan bayrağı verdi. Evet Evren Türkiye'yi teslim etti. Reagan buna eşe dosta dağıtılmak üzere bir **"Çek"**'le mukabele etti.

12 Eylül stadında oynanan ve sonucu bizlerce malum olan bu maç Reagan'ın vuruşuyla başladı. Top **Crerysler** silah tekeli müdüründe. O, **"Al bu işi sen hallet"** dercesine tekrar Reagan'ı gördü. Reagan topu Pentagon şefi **Weinberger**'e uzattı. O, Özal'a bir göz kırparak çalım attı, fakat topu Çankaya takımı sağ kanat oyuncusu generalimize kaptırdı. Aaa o ne! Bizim general topu General Rogers'e verdi. Özal bozuldu bu işe ve sebebini sordu. **"Ben TC. ordusu generali değil, NATO'nun generaliyim"** diyen general **"Kızma canım, onlar da bizden"** dedi. Bu arada topu kapan Richard Perle durumu 1-0 yaptı.

Santrayla birlikte top Evren'e geçti. Evren sürekli olarak Özal'la paslaşıyor. Evren topu kendi kalesine doğru sürüyor, tehlikeyi gören seyirciler **"Yine mi kalleşlik Evren"** diye bağırmaya başladılar. Bundan yararlanarak Evren'in ayağından topu kapan Henze durumu 2-0 yaptı, oyunun ilk yarısı böylece bitti.

İkinci yarıya Çankaya takımı F-16 spor takımından transfer ettiği Şahinkaya'yı alarak girdi. Beyaz Saray ise hücum hattını Almanya'dan yeni transfer **Kohl** ile güçlendirdi. Top ortada, Evren ve Reagan birbirlerini süzerek, seyircilerin bile zor anlayacağı dostluk mesajları iletiyorlar. Reagan, Evren'in kulağına eğilip **"Boş ver, herşey olacağına varır, sıkışırsan bize gel"** diyor. Topu Özal kaptı kıvırıyor, kıvırıyor, o hep kıvırır zaten, fakat Reagan'a kaptırdı. Reagan kalemize yöneldi, önüne Özal çıktı ve **"Ben ettim, sen etme"** dercesine Reagan'ın ayaklarına kapandı, ama çok geç, Reagan durumu 3-0 yaptı. Santrayla birlikte oyun yeniden başladı. Beyaz Saray bu kez Kohl'ü devreye soktu. Çankaya üzerindeki hücum ve baskıları Kohl kanalıyla artırmanın yolunu denediler. Çankaya Kohl'ün hücumunu serbest dolaşımdan vazgeçerek atlattı. Bu kez biz hücuma geçtik, Sabancı topu kaptı ilerliyor, çalımladı, topu bir türlü bırakmıyor. Bu kez Koç Sabancı'nın önüne çıktı, **"Payımı isterim"** der gibi bir hali var. Fakat Sabancı'nın şutu kalenin çok üstünden auta çıktı.

Oyunun son dakikalarındayız. Seyirciler **"Şike şike"** diye bağırıyorlar. Polis Şili misali etrafı kordon altına aldı ve maç 3-0 aleyhimize bitti.



Deprem

12 Eylül sonrasının, terörün kol gezdiği, insanların korkunun ve suskunluğun karanlığına itildiği günlerden birinde Istanbul'da bir deprem olur. Ertesi sabah insanlar işe giderken, yolda, otobüste, dolmuşta en çok konuşulan konu budur doğal olarak. Eskiden sınıf sendikacılığının boy attığı fabrikalardan birinde işçiler arasında şu konuşma geçer:

– Dünkü depremin nedeni neymiş, biliyor musunuz?

– Hayır neymiş?

– Aşağıda tünelde metro, yaşam düzeyiyle çarpışmış!

Uçsa da

Evren Doğu Anadolu Bölgesi'nde otomobili ile giderken karşıdaki kayalıklarda bir karaltı görür. Karaltının ne olduğunu merak eder. Otomobili durdurtup karaltıyı inceler. Yanındaki muhafızı ve şöförü;

– **Kartal,** derler.

Evren ise:

–**Kartal değil, keçi,** der.

Bunun üzerine muhafiz ve şoför:

–**Yanına gidip bakalım, uçarsa kartaldır, uçmazsa keçi.**

Bu söz üzerine Evren bağırır:

–**Uçarsa da keçi, uçmazsa da keçi.**





...sonra yatalaktı ve tekerlekli sandalyede yaşayacaktı.

Valentin ise bunu bir türlü kabullenemiyordu. Yaşamı boyunca o atik ve kuvvetli bir vücudun özgürlüğünü tanıyan bir insan olarak, hareketsizliğe mahkum olamazdı. Bu nedenle kendiliğinden çalışmaya başladı. Ancak ne yeterli tıbbi ...

...rassjev İkinci Dünya Savaşı'nda iki bacağını birden kaybetmiş, ancak, uçak kullanmayı tekrar başararak, anayurt savunmasında yeniden görev almıştı. Kazalardan dolayı sakatlanan birçok insan, sakatlıklarını yenerek normal yaşama yeniden dönmüşlerdi. Bunlar Valentin için hep bir örnekti. Ancak o bu örnekleri bir adım daha ileri götürdü.

... onun direnci birçok insana örnek oldu. O şimdi sirkteki çalışması yanında geliştirdiği tedavi yöntemi ile yüzlerce hastanın iyileşmesi için de çalışıyor."

"Sowjetunion Heute dergisinin Ağustos sayısından özetlenerek çevrilmiştir."



tomurcuk postası



Sevgili Türkiye Postası,

Hediyemi niye göndermediniz, merakla bekliyorum. Eğer en kısa zamanda gönderirseniz çok sevinirim. Ben size mektup yazmak istiyordum ama önce hediyeyi görmek istedim. Onun için mektup yazmadım.

Şura buraya tatile geldi. Şura'yla tanıştım. Birbirimizi çok sevdik. Birlikte oynadık. O bana fıkra, ben de ona masal anlattım. O benim Yunanistan'da ilk Türkiyeli arkadaşım oldu.

Özgür Berivan-Yunanistan

Sevgili Özgür,

Hediyen, (diğer arkadaşlarınkilerle birlikte) adresine gönderildi.

Türkiye Postası



Barış Şimşek 7 yaşında

Türkiye'ye izine gittim. Gezdim, dinlendim. Televizyonda en çok reklamları seyrettim. Benim birşey dikkatimi çekti. Afrika'ya bağış deniliyor. Oradaki aç insanlar için para topluyorlar. Fakat Türkiye'nin caddelerinde aç aç uyuyan fakirleri görmüyorlar.

Bir de caddede karşıdan karşıya geçmek çok zor. Çünkü zenginlerin arabaları var. Fakirlerin yok. Ve onlar da arabalarını hiç dikkat etmeden, hızlı sürüyorlar. İnsanlara hayvanmış gibi davranıyorlar.

İlkim/F.Almanya



Bilmeceler

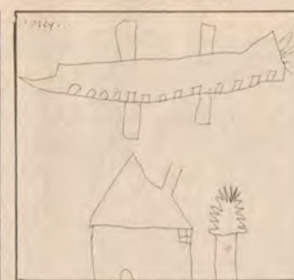
* *Yeraltında yağlı kayış*

* *Bulmaca buldurmaca dil üstünde kaydırmaca.*

* *Ben giderim o gider yanımda tın tın der.*

* *Çarşıdan alınmaz mendile sarılmaz ondan tatlı birşey olmaz.*

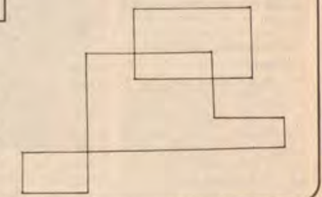
Cevaplar: 1- Yılan, 2. Dondurma, 3- Baston, 4- Uyku.



Sema Altınsoy

Sevgili çocuklar,

Şimdi de sizinle hem oyun oynayalım, hem de dikkatinizi ölçelim. Yandaki şekli 30 saniye dikkatle inceleyin. Sonra da gazeteye bakmadan bu şekli çizmeye çalışın. Bakalım ne kadar benzetebileceksiniz, ne kadar dikkatlisiniz?





Nazım, Brecht, Sümeyra, Schaffner

Bir halk türkümüz, **"Gurbet de bir vatan da bir çekene"** diyor. Başka başka biçimde ama, kâr dünyasının her yerinde aynı ezgi, aynı baskılar... Yabancı düşmanlığını körükleyenlerin, ara bozucuların çabaları boşuna. Ayrı ülkelerden, ayrı dillerden emekçiler; iş, ekmek, özgürlük ve barış savaşımında kaderlerini birleştiriyorlar. Serpilip gelişmekte olan, emekçilerin uluslararası kardeşliğidir...

Işte böylesi; güzel, yüreklendirici duygulara ve düşüncelere götürüyordu insanı, Sümeyra'nın Alman tiyatro sanatçısı Erich Schaffner'le birlikte, 14 Ağustos'ta, IG-Metall'in Bad Orb'taki Eğitimevinde sundukları şiirler ve türküler akşamı ve bu akşamı izleyen emekçilerin ilgi ve coşkusu.

Düzenleyenler bu buluşmaya: Sümeyra ve E.Schaffner ile beraber N.Hikmet ve B.Brecht'ten şiirler ve türküler akşamı, adını vermişler. Ayrı dillerde aynı özlemlerin, duyguların ve düşüncelerin buluşmasına, ne güzel yaraşıyor bu ad. Birbirine yaraşan şu dizeler gibi:

Bizce en iyi, kalkmak, yeter artık, demektir,
vazgeçmemek için kırıntısından bile yaşamın,
karşı çıkmaktır vargücümüzle acıyı doğuranlara,
yaşanır hale getirmektir
bütün insanlara dünyayı.

B.Brecht

Kapansın el kapıları, bir daha açılmasın,
yok edin insanın insana kulluğunu!
bu davet bizim.
Yaşamak! Bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine,
bu hasret bizim!

N. Hikmet

Bu kitapları okudunuz mu?

Çobanlıktan halk önderliğine

Yücel FEYZİOĞLU

"Ahh, neden yıllarca önce okumamışım bu kitabı?" diye özüme kızmıştım geçen yıl. **"KOMKAR"** Almancasını yayınlayınca bir daha okudum **"Kürt Çoban"**ı.

Kafkasya dağları gibi yalçın,



şe, Küçük Ayşe..." diye söyleyip dolaşıyor. Daha çok çocuğun eline geçecek. Sevinerek okuyacaklar... **"Menekşe buldum derede, Tren gelir, Çiçeklerin dili, Akkoyun, Dere geliyor dere, Daldalan, Ali babanın bir çiftliği var."** gibi birçok türküyü bu kitapla çocuklarınıza öğretebilir-

Yılmaz Güney'in ölümünün 2. yıldönümünde eşi Fatoş Güney sorularımızı yanıtladı

Yılmaz'ı yitirmenin acısı her an içimde sıcak duruyor

Türkiye Postası: Sayın Fatoş Güney, sinemamızda bir çığır açan devrimci sanatçı Yılmaz Güney'in aramızdan ayrılışının 2. yıldönümünde, O'nun en yakını olarak gazetemiz okuyucularına birşeyler söylemek ister misiniz?

Fatoş Güney: Yılmaz'ı yitirmenin acısı her an içimde sıcak duruyor. Bunu ömrümün sonuna kadar taşıyacağım. Ama onu yitirmenin acısından daha ağır olan, Yılmaz'ın yapabileceklerinin, yapmak istediklerinin ancak çok azını gerçekleştirebilmiş olmasıdır. Aramızdan genç yaşta, erken ayrıldı. İleriye dönük tasarılarını en yakından bilen biri olarak bu acıyı çok derinden duyuyorum.

Yılmaz Türkiye'nin antidemokratik şartlarında ve hapisanelerde kaldığı 10 yıl sürecinde bir sanatçı olarak sinemadaki ağır sansür şartları ve diğer zorluklar altında ezilirken, olağanüstü bir direnişle romanlar, hikayeler, senaryolar yazıyor, filmler yapıyor, yaptırıyor, bir sanatçı olarak, kendisine düşen tanıklık görevini yerine getiriyordu. Diğer yandan da, sürekli düşünen, yeni değerlendirmeler yapan, kendisini geliştiren, yenileyen bir kişi olarak da, ulusal ve uluslararası durumlarla ilgili görüşlerini yazıyor, yayınlıyordu. Ne yazık ki, düşünce alanındaki baskıların değişik biçimde, devrimci ve demokrat çevrelere de yansıması sonucu, çeşitli gruplar, kişiler ve çevrelerce **"yalnız"** bırakılıyordu. Yılmaz'a her dönemde sahip çıkan halk oluyordu. Tüm karalamalara yasaklamalara rağmen, filmleri video kasetler halinde seyrediliyor, kitapları gizlice elden ele dolaşıyordu.

Bugün filmleri Avustralya'dan Arjantin'e, Japonya'dan Israil'e kadar tüm dünya televizyonlarında , çeşitli festivallerde, sinemalarda gösterilmektedir.

Romanlar ve hikaye kitapları



Türkiye Postası: Bugünlerde Fransız radyo ve televizyonlarında da Yılmaz Güney'e yeniden yer veriliyor...

Fatoş Güney: Evet. 1 Eylül günü Fransız televizyonun 1. kanalında Yol filmi gösterildi. Televizyonun istatistiklerine göre son yılların en ilgiyle seyredilen filmlerinin ve programlarının başında geliyor. Filmi o gece 10 milyon insan izlemiş. Ardından, Fransız devlet radyosu **"France Inter"** ve Monte Carlo radyolarında kendisi ve Türkiye ile ilgili geniş programlar yayınlandı.

Türkiye Postası: 2. ölüm yıldönümü ile ilgili hazırlıklarınız var mı?

Fatoş Güney: Geçen yıl 15 bin kişiye ulaşan Paris, Berlin ve Köln gecelerinden sonra, bu yıldönümünde, devrimci bir sinema sanatçısının niteliğine en uygun bir biçimde, yani onu bir filmle anmayı ve belgelemeyi daha uygun gördüm. Her yıl birkaç şehirde düzenlenecek ve sınırlı bir kitleye hitap edecek ve bir süre sonra alışılagelecek geceler



Yılmaz Güney oğlu ile (yukarıda) eşi ile (aşağıda)

süreden beri hazırlamaya baş- leri için video kasetler halinde

"Ahh, neden yıllarca önce okumamışım bu kitabı?" diye özüme kızmıştım geçen yıl. **"KOMKAR"** Almancasını yayınlayınca bir daha okudum **"Kürt Çoban"**ı.

Kafkasya dağları gibi yalçın, hırçın, rengarenk, şırıl şırıl bir dili var kitabın. Sıcacık. Kapıp içine alıyor insanı. Soluk soluğa okuyorsunuz. **Ereb Şemo**'nun anıları bu. 1900'den 1930 yıllarına dek Sovyetler'deki **"Muhtar Kürt Bölgesi"**nin tarihinden görüntüler aynı zamanda.



Nasıl kendime yakın buldum nasıl?.. Aynı köylerden, aynı yerlerden geçmişiz Ereb Şemo'yla. Kars'tan, Sarıkamış'tan... Azat ve Malakan köylerinden. Aynı baskıyı, aynı yoksulluğu görmüşüz. Aynı çeşmelerden sular içmiş, aynı topraklardan yemlik, kuzukulağı derip yermişiz. Ahh benim aziz kirvem; benim büyük kardeşim, nasıl ayrılıp ayrı düşmüşüz nasıl?.. Bana ülkemizi, bana Kafkas diyarını bir daha sevdirdin. Gözlerimde canlandı her bir kayalığı, her bir yaylası, derin deresi...

Hele insanları... Yeter ki bir güvendikleri düşmesin önlerine.. Açarlar kartal kanatlarını... Fırtınaları yarıp geçerler. Vururlar. Vururlar beylere, şeyhlere ölümcül darbeleri...

Ereb Şemo o insanlara sonsuz güveni verenlerden biri. Halkın Bolşevik önderi. Çobanlıktan halk önderliğine yükselmiş. Kürtçe, Türkçe, Ermenice, Rusça dillerini çok iyi bilirmiş. Birinci Dünya Savaşına katılmış... Savaş içinde komünist işçilerle tanışmış, partiye girmiş. Ermenistan'da; **"Muhtar Kürt Bölgesi"**nin kuruculuğunda, gelişmesinde büyük emeği geçmiş. Kendisine sözü vermeden önce bu kitabı okumanızı öylesine isterdim ki... Kürtçe ve Türkçesi 1977'de Özgürlük Yolu Yayınlarından İstanbul'da çıkmıştı. Birinci bölümünün Almancasını KOMKAR yayınladı. KOMKAR keşke bu değerli çabasını düzenli hale getirse, öteki Kürt yazarların yapıtlarını da çevirip yayınlasa ne iyi olur diye düşündüm.

Şimdi söz Ereb Şemo'nun. Şöyle diyor kitabın sonunda:

"Serdarabad ovası!.. İçinden ne zorlu ordular geçti senin!.. Boydan boya senin üstünden Taşnaklar, Türkler, ve göçmen Kürtler gidip geldiler. Sen boynunu onlara bir bir açtın. Ama onlar, senin ölçüsüz toprağının üzerinde hiçbir iz bırakmadan yitip gittiler...

Kim inanırdı ki, o kadar insana mezarlık olan bu düzlükte birgün, Serdarabad kanalının açılmasıyla binlerce Kürt köyü kurulacak...

Evet, kırlarda ve ovada, dağlık yerlerde ve vadilerde bu... Kürtlere yalnızca Sovyet iktidarı mutluluk, hoşnutluk ve özgürlük getirdi..."

Bir de türkü kitabı: Gel bize katıl bize

Özellikle çocukların rahat öğrenebilecekleri türkülerimizi derlemiş Hamdi Tanses. Kendi bestelerini de eklemiş. Ortadoğu Yayınları arasında çıktı: **"Gel Bize, Katıl Bize"**. Hamdi yıllardır üzerinde çalışıyor, topluyor, seçiyor, kurduğu korolarla bu türküleri söylüyordu. Bir yığın gence hem sazı hem sözü öğretiyordu. Şimdi notaları ile birlikte, iki dilli kitap haline gelince daha iyi oldu. dörtbuçuk yaşındaki kızım bile elinden bırakmıyor: **"Küçük Ay**ne geçecek. Sevinerek okuyacaklar... **"Menekşe buldum derede, Tren gelir, Çiçeklerin dili, Akkoyun, Dere geliyor dere, Daldalan, Ali babanın bir çiftliği var."** gibi birçok türküyü bu kitapla çocuklarınıza öğretebilirsiniz. Çünkü çocuklar anadillerini, ninnilerle, türkülerle, tekerleme ve masallarla daha iyi öğrenirler, sözcükler belleklerine yerleşir...

Çocuklara bu hizmetinden ötürü Hamdi Tanses'i kutluyorum.

dolaşıyordu.

Bugün filmleri Avustralya'dan Arjantin'e, Japonya'dan İsrail'e kadar tüm dünya televizyonlarında , çeşitli festivallerde, sinemalarda gösterilmektedir.

Romanlar ve hikaye kitapları, İngilizce, Fransızca, Arapça, Farsça, Kürtçe ve Yunancaya çevrilmiştir.

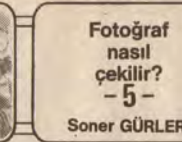
İkinci romanı olan **"Soba, Pencere Camı ve İki Ekmek İstiyoruz"**, Fransızca olarak önümüzdeki günlerde yayınlanacaktır.

ma sanatçısının niteliğine en uygun bir biçimde, yani onu bir filmle anmayı ve belgelemeyi daha uygun gördüm. Her yıl birkaç şehirde düzenlenecek ve sınırlı bir kitleye hitap edecek ve bir süre sonra alışılagelecek geceler düzenlemek yerine, daha yaygın bir kitleye hitap edecek ve kalıcı bir çalışma olacak bu film. Yılmaz'ın yaşamı, sanatı ve mücadelesi ile, Türkiye'nin son 60 yıllık siyasal döneminin önemli olaylarını içiçe verecek olan bir dökümanter televizyon filmini bir süreden beri hazırlamaya başlamıştık. Türkiye yakın tarihi ile ilgili ilk belgesel film çalışması olması bakımından önem taşıyacak olan bu film birkaç ay içinde tamamlanmış olacak. Dünyanın belli başlı televizyonlarında gösterilecek ve Yılmaz'ı sevenlerin, dostlarımızın da yararlanabilmeleri için video kasetler halinde basılacaktır.

Diğer yandan, yine yıldönümü münasebetiyle Türkiye'de 6 yıldan beri ilk defe Nokta dergisine verdiğim mülakat ile geniş bir kitleye hitap etmek mümkün oldu. Seneye yeni şartlara göre yeni anma biçimleri mümkün olabilir.

oğlu ile (yukarıda) eşi ile (aşağıda)





Fotoğraf nasıl çekilir? -5-

Soner GÜRLER









Işık düzenlemesi -I Obtüratör - Enstantane

Fotoğraf aslında bir ışık oyunudur. Film, ışığa hassas bir maddedir. İstediğimiz motifi fotoğrafa çekebilmek için ışığa hassas bu maddenin yani filmin doğada mevcut renklerin yansıtması düzeyinde ışık görmesi gerekir. Fotoğraf makinesi işte bu görevi görür, filme giren ışığın miktar ve zamanını ayarlar.

Film fazla ışık görürse, ışığa hassas tabaka yok olur, biz buna filmin yanması diyoruz. Eğer yeterli ışığı alamazsa, ışığa hassa tabaka motifin tüm ışık yansıtmasını alamamış olduğundan, film çekmemiş olacaktır. Yani filmimizin doğadaki renk farklarını ve motifi doğru alabilmesi için onların yansıttığı ışığı da tam alabilmesi şarttır. Yani fotoğraf sahasının üzerindeki ortalama ışık miktarını doğru tesbit etmemiz lâzımdır ki, makinemizin içindeki filme gerekli ışığı tam dozajda verebilelim. İşte bu ışık miktarını ölçen alete pozometre denir.

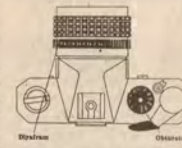
Günümüzün modern makinelerinde pozometreler makinelerin içinde monte edilmişlerdir ve vizör içerisinden, diyafram genişliğinden enstantaneye kadar herşeyi gösterirler. Pozometrenin doğru gösterebilmesi için filmin kapağında yazılı DIN, ASA veya ISO ile belirtilmiş filmin hassasiyetini makinemizde doğru ayarlamamız lazımdır. Fotoğraf makinemize her yeni film taktığımızda bu ayarı yapmayı adet edinirsek bir yanlışlığın önüne geçmiş oluruz.

Pozometre üzerinden otomatik olarak ölçüp, yine enstantaneyi otomatik olarak ayarlayan makineleri bir kıyıya bırakacak olursak obtüratör üzerindeki sayılar ve anlamları aşağıdaki çizelgedeki gibidir.

Çizelgeden de görüleceği üzere her bir sayıdan diğerine geçiş yukarıya doğruysa, makinedeki filmin gördüğü ışık miktarını yarıya indiriyor, aşağıya doğruysa ışık miktarını iki misline çıkarıyor. Yani sayılar birbirlerinin katları durumunda.

Yine aynı çizelgeden görüldüğü gibi **"B"** hariç diğer tüm sayılarda saniyenin o kadarda biri kastediliyor.

Bir örnek alalım. Eğer enstantanemizi 125'e ayarlamışsak, bundan anladığımız şudur. Parmağımızla makinenin çekim düğmesine (deklanşör) her basışımızda filmimiz saniyenin



125'de biri kadar zaman süresince mevcut ışığı ve dolayısıyla motifi görebilecektir. Deklanşöre basınca, filmle objektif arasındaki perde açılır ve 1/125 saniye sonra kendiliğinden kapanır.

Enstantane ayarımız eğer obtüratör üzerinde **"B"** üzerinde ayarlanmışsa bu taktirde film ile objektif arasındaki perde elimizi deklanşöre basışımızdan tekrar çekinceye kadar açık kalacak, filmimizde o açık kaldığı süre kadar motifi görecektir. Bu ayarla genellikle geceleri karanlıkta çekilmek istenen fotoğraflar alınır.

Konumuza bir iki ufak ayrıntıyla bugünlük nihayet verelim. Günümüzün modern makinelerinde, ya kendi başına bir düğmeye veya deklanşöre yarım basmakla obtüratörün ışık, film ve diyaframa göre doğru mu ayarlandığını vizör içerisinden görebiliriz. Böylece gözümüzü motifimizi kollarken, bir elimizle de enstantaneyi ayarlamış olur, bunu da motifimizle birlikte vizör içerisinden izlemiş oluruz.

Fotoğraf çekmek için elimizin titrememesi lazımdır. Elimiz ne kadar sağlam tutulursa tutulsun, titremesi kendini yaklaşık 1/30 enstantaneden daha fazla zamanlarda gösterir, el titremesi biz fotoğrafı çekerken belli olmaz fakat sonradan filmde ve dolayısıyla kağıt fotoğrafta kötü gözükür. Bunun için makine elde çekimlerde 1/30 enstantaneden daha az zamana, yani büyük sayıya (60, 125, 250 gibi) gitmeye çalışın. Eğer bu mümkün değilse makinenizi bir ayaklık üzerine oturtun.

Bu konuda da, bir fotoğrafın net olarak çekilmesinin sırf mesafe ayarını doğru yapmakla bitmediğini gördük.

B	1	2	4	8	15	30	60	125	250	500	1000	2000	Enstantane
Deklanşöre basıldığı sürece	1-s	1/2	1/4	1/8	1/15	1/30	1/60	1/125	1/250	1/500	1/1000	1/2000	Objektifin açık kaldığı süre

Fotoğraf sergisi

Federal Almanya'da yaşayan fotoğraf sanatçılarımızdan **Mehmet Ünal**'ın fotoğraflarını 16-26 Eylül tarihleri arasında Essen'de izleyebilirsiniz.

Adres: **Arbeiterwolhfahrt Essen e.V.**
Pferdemarkt 5, 4300 Essen 1



Faruk Çağla ve H.Z. Zaferoğlu'nun ortak karikatür sergisi

Faruk Çağla ve **H. Z. Zaferoğlu**'nun karikatürlerinden oluşan sergi 1 Eylül günü Hollanda'da Den Haag vilayet binasında açıldı.

Den Haag Belediyesi Kültür Müsteşarı Jack Verduyn Lunel tarafından açılışı yapılan sergiyi çok sayıda Türkiyelinin yanısıra Hollandalılar da ilgiyle izlediler.

Sergide Barış afişlerinin yeraldığı H. Z. Zaferoğlu da bir konuşma yaparak 1 Eylül'ün önemini vurguladı. Diğer sanatçı Faruk Çağla'nın Türkiye'ye dönmek zorunda kaldığını, tedavisi için gerekli dayanışmanın sürdürülmesi gerektiğini söyledi.

Türkiye Postası

DEDİLER Kİ...

"ANAP'ta benim gibi alkolikler ve çapkınlar çoktur." **Yeni Foça Belediye Başkanı Ercan Küçükkaya**

"Ercan beyi tanıyana kadar siyasetle hiç ilgim yoktu. Ercan bey bana siyaseti de sevdirdi." **Sinema oyuncusu Leyla Somer**



"Bir insana ihtiyacından çok verdiğiniz zaman daha çok istemeye başlar. Mutluluğu da o oranda azalır. Bizim işçilerimiz çok şey beklemez. Güleryüz gösterdiğimiz zaman çok mutlu oluyorlar." **İşadamı Ali Rıza Çarmıklı**

"Adayınız Hüsnü Doğan dayımın oğlu olur. Bizimle büyüdü, bizim terbiyemizi aldı. Daha iyisini bulamazsınız. Oylarınızı ona verin." **Başbakan Turgut Özal seçim gezisinde.**

"Film piyasasında artık en yüksek parayı komedyenler alıyor. Çünkü geçim derdinden anası ağlayan millet gülmeye hasret" **Komedyen Şener Şen**

"Doğu'da 400'ü aşkın kişiye istihdam olanağı sağlayacak her tesisin inşaatında ben ve bazı bakanlar amele olarak çalışmaya hazırız." **Başbakanlık Başdanışmanı Adnan Kahveci**

Kuduz aşısı yerine Alman bisküvisi

Dünyanın büyük bir kesiminde artık adı bile unutulan iki hastalık Türkiye'de yeniden hortladı: Kuduz ve kolera.

Kayseri'de kuduz köpeğin ısırdığı koyun etinden yiyen 35 kişi karantina altında. Bölgedeki köpek, kedi ve koyunlarda kuduz belirtileri var. Halk panikten yaylalara taşınırken, bir yandan da hayvanlarını öldürüyor. Türkiye'nin en büyük şehirlerinden birinde, İstanbul'da da kuduz bir kedinin ısırdığı çocuklar da karantina altında. Bölgenin her yanında *"Dikkat kuduz tehlikesi"* diye uyarı levhaları asılmış.

70 bin insanın yaşadığı İstanbul'un Avcılar semtinde de pislik ve susuzluktan salgın hastalıklar baş gösterdi. Çünkü sağlıklı bir kanalizasyon sistemi olmadığından bölgede ve içme ve kullanma suyuna kanalizasyon suları karışıyor, çöpler belediye tarafından toplanmıyor. Bağırsak enfeksiyonu olarak başlayan salgın yüzünden pek çok çocuk hastanelere kaldırıldı. Ölen bir çocuğa da kolera teşhisi konmasına rağmen yetkililer halen bağırsak enfeksiyonu olduğunda ayak diriyorlar.

Türkiye'de ilkel yöntemlerle yapılan kuduz aşısı etkili değil. Ama bu *"döviz bolluğunda"* her nedense ithal kuduz aşısı bulunamıyor. Kuduz aşısını bir yana bıraktık, Avcılar bölgesindeki eczanelerde doğru dürüst bir ishal ilacı bile bulunamıyor.

Durum böyleyken TÜSIAD toplantısında ülkemizin nadide işadamları hararetle Alman bisküvisi ve İsviçre çikolatası ithalatını tartışıyorlar. Yok efendim serbest piyasa ekonomisini kabul ettiğimize göre ikisini de ithal etmeliymişiz!

Nasıl da ülke sorunlarıyla yakından ilgileniyorlar değil mi? İnsanlar kuduz korkusundan evlerinden, yurtlarından taşınırken, çocuklarını sokağa salamaz hale gelmişken, dövizleri ne kadar da faydalı alanlara yatırıyorlar.



215 kişi tedavi altına alındı

20 köyde kuduz

Avrupa'da kuduz yok



Zamparalar partisi ANAP

"ANAP'da benim gibi çapkınlar ve alkolikler çoktur. Biz partili arkadaşlarla haftada en az bir iki dansöz oynatırız. ANAP'ın programında karılarla öpüşmek yasaktır diye hiç bir şey yazmaz. Ah keşke Yeni Foça'ya iki artist daha

Solistler kervanı

Bakın şu haberin güzelliğine: *"Meclis, Ordunun Dereleri türküsüyle açılacak. Türküyü Ankara Belediye Orkestrası çalacak"* (1.9.86 tarihli Günaydın).

Helal olsun şu Evren ve Özal'a. Ülkenin yakıcı sorunlarına *"köklü"* çözüm getirmede bir *"insan"*, bir *"politikacı"* bu kadar *"isabetli"* karar verebilir.

Fakat yine de türkünün meclis havasına uygun seçilmediği kanısındayız. Mesela, *"Çadırımın üstüne şıp dedi damladı, allah canımı almadı, almadı"* türküsü veya *"Beterin beteri var, haline şükret dostum"* şarkısı daha uygun olmaz mıydı?

Şöyle bir açılış töreni tablosu canlandırın gözünüzde: Önce meclis korosu eşliğinde ikinci assolist Özal çıkıyor mikrofona ve *"Yaktı beni"* şarkısını söylüyor. Arkadan solistler solisti, esas assolist Evren çıkıyor ve Özal'ın gözlerinin içine baka baka *"Çayırda buldum seni"* türküsünü koyveriyor. Ondan sonra *"Kaçamazsın, kaçamazsın"*'ı patlatıveriyor. Ne romantik değil mi?

Ya o meclis duvarlarının ağzı olsaydı, acaba onlara ne söylerdi? Bize öyle geliyor ki, önce *"Yazıklar olsun"* türküsüyle başlar, büyük ozan Ruhi Su'nun *"Sabahın bir sahibi var, sorarlar bir gün, sorarlar"* ile devam ederdi, hem de en gür sesiyle.

Bir gün gelecek bu türkü söylenecek beyler ve orkestra şefi de halk olacak. Bunu iyi bilin.



Ham-Uetrop atom santrali

Burnumuzun dibindeki Çernobiller

FAC'de hâlâ Çernobil tartışılıyor. Tabii tartışılacak, önemli konu, yaşamsal konu. Ama diğer Çernobiller de tartışılmalı. Bizde bir söz vardır: *"Kendi gözündeki çöpü görür"* derler. Bu tekerleme, burnunun dibinde olanları görmeyen veya görmemezlikten gelenler için söylenmiştir.

Çernobil konusu, Hamm-Uetrop atom santralındaki üzeri küllenen olay bu tekerlemeye tamı tamamına uymaktadır. Uymamazlık sadece Hamm olayı ile de

istihdam olanağı sağlayacak her tesisin inşaatında ben ve bazı bakanlar amele olarak çalışmaya hazırız." **Başbakanlık Başdanışmanı Adnan Kahveci**



"Nejat Tümer'i babam gibi severim, elini öpmek isterim, öptürmez. Öyle büyük insandır." **Tümer'in oğlunun ortak olduğu Hudem Gemicilik A.Ş.'nin patronu Halil Uzundemir**

"Facia tedbirsizlikten değil, Allah'tan gelen bir olaydır" **18 kişinin öldüğü Köklüce tüneli inşaatının çökmesi üzerine Enerji Bakanı Sudi Türel'in değerlendirmesi**

"Hakkari'yi Türkiye'nin Rio de Janeiro'su yapmak için kolları sıvadık." **Hakkari Belediye Başkanı Şükrü Çallı**

"Bugün Türkiye, tam demokrasiye doğru hızla ilerliyor. Irak-İran savaşı yine devam ediyor. Polonya'da Walesa hâla yasaklı." **Milliyet başyazarı Mehmet Barlas**

"Beni Özal batırdı." **HDP Genel Başkanı ve işadamı Mehmet Yazar**

"Semra hanım Türk kadının modern bir kadın hüviyetine bürünmesi için çalışmaktadır ve bunun için Türk kadının sayın Semra Özal'a müteşekkir olması gerekir." **ANAP Genel Sekreteri Mustafa Taşar**



1

Bir emekli memurun acıklı hikayesi

Jeneratör sanayiinin önde gelen isimlerinden Bülent Özgören Hilton Oteli'nde yapılacak düğünü için gazetelere bir ilan vererek tüm İstanbulluları davet etti. Gazetelerde çıkan haberde helikopterle para atılacağı yazıyordu.

Bunu okuyan 67 yaşındaki birinci dereceden emekli defterdarlık depo memuru Mehmet Türedi hazırlıklara başladı. Kendi deyimiyle *"çekinecek ne vardı, o da insandı"*. Hem eskiciden aldığı Avrupa malı ceketi, ipek çorapları ve rugan ayakkabılarıyla değme zenginlerden farkı yoktu. Düştü Hilton'un yoluna. Kılık kıyafeti nedeniyle kapıda zorluk çıkmadı. İçeri girdiğinde masaların üstündeki etleri, çeşit çeşit yemekleri gördü, gözleri kamaştı. Oğlu, gelini ve küçük torunuyla Bakırköy'de oturduğu eve etin girdiği günler sayılıydı. *"Keşke gelini de getirseydim"* diye geçirdi içinden. Gelini eti pek severdi.

Sabahtan beri bir şey yememişti, düğündeki yemekler için midesini boş bırakmıştı. Kalktı, döner masasına doğru yürüdü, uzun kuyruğa girdi, tabağını doldurdu. Daha bir lokma almamıştı ki, Hilton'un kristal avizeleri, çeşit çeşit mezelerin, içkilerin sıralandığı masalar dönmeye başladı.

"20-25 dakika yerde yattım, kimse ilgilenmedi. Köpek ölüsü gibi bıraktılar beni" diyor daha önce 3 kez kalp krizi geçirmiş emekli memur. Mehmet Türedi, boylu boyunca yerde uzanırken, yemeklerden nasibini alma, dans pistinde boş yer bulma telaşındaki yüzlerce insandan hiç biri dönüp bakmamış.

Bu yerde tek başına yatan emekli memurun resmi ibret alınması gereken bir resim. Yıllarca devlet kapılarında çalışmış bir emekli memur karnını doyurabilmek için Hilton yoluna düşüyor. Yerde baygın yatan yaşlı bir insana kimse dönüp de gözünün ucuyla bile bakmıyor. En önemli insani değer yargıları ayaklar altına alınıyor.

Türkiye'de yıllarca çok yönlü uygulanan, insanları bireyciliğe, çürümeye, yozlaşmaya götüren hayasızca politikanın insanlarımızı getirdiği nokta bu...

daşlarla haftada en az bir iki dansöz oynatırız. ANAP'ın programında kanlarla öpüşmek yasaktır diye hiç bir şey yazmaz. Ah keşke Yeni Foça'ya iki artist daha gelse de, bir daha aynı şeyleri yapsam."

Bunlar film *"yıldızı"* Leyla Somer'le bir hafta *"aşk hayatı"* yaşayan Yeni Foça'nın ANAP'lı Belediye Başkanı Küçükkaya'nın sözleri.

"Yıldızımız" ise Küçükkaya hakkında *"Başkan işinin ehli, bence en başarılı belediye başkanı"* şeklinde konuşuyor. Gördünüz mü, belediyelerimizin vatandaş sorunlarıyla ne kadar *"yakından"* ilgilendiğini?

Daha önce ANAP'lı Kadıköy belediye başkanı yardımcısının, müdür kadının sorunlarına daha iyi *"eğilmek"* için kucak kucağa yakalanmasından sonra, Özal'ın bu olaylardan deney çıkarması gerekiyor. Oğlu Efe'nin artistlerle kırdığı cevizlerin bini aşmasından sonra ANAP'da belirli değişikliklerin olması gerekli. Örneğin, öpüşmeyi, dansöz oynatmayı ve oturak alemlerini parti programına almalı. Politikada *"işçinin"* ehli ve *"başarılı olmanın"* ölçülerini veren, sırrını açıklayan artist kızımıza hükümette görev vermeli. ANAP Genel Merkezi'ni Yeşilçam'a taşımalı. Bir de partinin adını *"Zamparalar Partisi"* olarak değiştirdi mi, mesele kalmaz demektir.

Merak ettiğimiz bir şey var: Ülkeyi yatak odalarından yöneten bu politikacı artıklarına halkımız daha ne kadar sabredecek?

FAC'de hâlâ Çernobil tartışılıyor. Tabii tartışılacak, önemli konu, yaşamsal konu. Ama diğer Çernobiller de tartışılmalı. Bizde bir söz vardır: *"Kendi gözündeki merteği görmez, elalemin gözündeki çöpü görür"* derler. Bu tekerleme, burnunun dibinde olanları görmeyen veya görmemezlikten gelenler için söylenmiştir.

FAC'de hâlâ tartışılan Çernobil konusu, Hamm-Uetrop atom santralındaki üzeri küllenen olay bu tekerlemeye tamı tamamına uymaktadır. Uymamazlık sadece Hamm olayı ile de bitmiyor.

FAC parlamentosunda SPD'li parlamenter *Schöfberger*'in, FAC'de bulunan 17 atom santralında meydana gelen olaylar konusunda, İçişleri Bakanlığı'na yönelttiği soruya verilen yanıt tüyler ürpertici.

İçişleri Bakanlığı Müsteşarlığı'nın verdiği yanıta göre, FAC'de 1982-84 yılları arasında 17 atom santralında toplam 427 arıza kaydedilmiş. Bunlardan 40 defasında santral acilen durdurulmak zorunda kalınmış. Arızalardan biri, birinci derecede, 84'ü orta derecede arızaymış.

Bunların hiç birini biz duymadık, siz duydunuz mu? İşte burnunun ucunu görmeme diye buna derler.




Almanlar göç ediyor

Güney Afrika'yı bilirsiniz. Hergün onlarca karaderili insanın polis kurşunlarıyla hunharca katledildiği, ırkçı Botha rejiminin hakim olduğu bir ülke. Halkının çoğunluğunun karaderili olmasına rağmen, onların en kötü işlerde ve en ucuza çalıştırıldığı, toplumun her alanına beyazların hakim olduğu bir devlet. Sendikacıların, demokrat insanların tutuklandığı, ırkçı rejimin zindanlarında işkenceden geçirildiği, demokratik hak ve özgürlüklerin, insan haklarının çiğnendiği bir ülke. Başta ABD ve FAC olmak üzere, emperyalist tekellerin sömürü çiftliği, karaderililerin açlıktan kırıldığı Güney Afrika.

İşte bu ülkeyle ilgili taptaze bir haber: *"Kanlı olaylara ve kargaşıklığa rağmen her ay (evet her ay) 100 FAC vatandaşı Güney Afrika'ya göç ediyor." İnanmayan 2.9.86 tarihli WAZ gazetesine baksın.*

Gazete, göç edenlerin FAC'yi terkettiklerini buradaki ilgililere bildirmek zorunda olmaması nedeniyle kesin sayının bilinmediğini, fakat bunun oldukça yüksek olduğunu yazıyor. Devamla, *"Devlete yük olacak"* güçlerin kabul edilmediğini söylüyor ve gerekçe olarak da, her türlü spekülasyona açık olan bu ülkede, ucuz fiyatla mal-mülk ve toprak edinmek olduğunu gösteriyor.

Bir yanda açlıktan kırılan ülke halkı, diğer yanda yabancılara ülkeyi talan etme, ucuza mal kapama hakkı.

İnsan haklarını ayaklar altına alan, ülkenin gerçek sahiplerini ırkı nedeniyle dışlayan, hak isteyeni kurşunlayan Güney Afrika yönetimi, yabancıların, göç edenlerin palazlanmasını destekliyor.

Ne güzel demokrasi değil mi? Bakın bu tür *"demokrasiyi"* destekleyenlerin başında kimler var: Reagan, Kohl ve Thatcher. Daha fazla söz söylemeye gerek var mı?

Kabadayı milletvekiline ödül

ANAP'a bir milletvekili daha transfer oldu.

Olayın kahramanının yıldızı, ordunun Irak saldırısı mecliste görüşülürken parladı.

SHP milletvekili Seyfi Oktay, mecliste kürsüden kendilerine yöneltilen seviyesiz eleştirileri yanıtlarken, Şükrü Yüzbaşıoğlu, Oktay'ın arkasından dolaşıp kafasına bir yumruk indirmeyi hesaplamıştı. Ancak Oktay durumu farketti ve meclisteki kavga oturum iptal edilerek önlenebildi.

Ertesi gün gazetelerde Şükrü Yüzbaşıoğlu'nun ANAP'a transfer olduğu haberi çıktı. Özal da, *"adam da bilek gücü olduğu sürece her yere girer."* diyerek kabadayı milletvekilinin davranışını onayladı.